

พฤติกรรมที่ดีมีแอลกอฮอล์และการแสวงหาการสัมผัสของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี:
การศึกษาตามแนวรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม

นางสาวจุฬาลักษณ์ เชาวสุวรรณกิจ

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ALCOHOL DRINKING BEHAVIOR AND SENSATION SEEKING OF UNDERGRADUATE
STUDENTS: THE INTEGRATED MODEL OF BEHAVIOR CHANGE STUDY

Miss Julaluk Chaosuwannakit

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Social Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

จุฬาลักษณ์ เชาว์สุวรรณกิจ: พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และการแสวงหาการสัมผัส
ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี: การศึกษาตามแนวรูปแบบบูรณาการของการ
เปลี่ยนพฤติกรรม (ALCOHOL DRINKING BEHAVIOR AND SENSATION SEEKING
OF UNDERGRADUATE STUDENTS: THE INTEGRATED MODEL OF BEHAVIOR
CHANGE STUDY) อ.ที่ปรึกษา: รศ.ดร.ธีระพร อูวรรณโณ, 181 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และการ
แสวงหาการสัมผัสของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ตามแนวรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม โดย
กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 164 คน นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จำนวน 146
คน นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตจำนวน 136 คน และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
จำนวน 149 คน ที่มีอายุระหว่าง 17-24 ปี

ผลการวิจัยพบว่า

1. เจตคติต่อพฤติกรรม มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการ
กระทำ และการประเมินผลของการกระทำ ($r = .54, p < .001$)

2. บรรทัดฐาน มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และ
แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($r = .48, p < .001$)

3. การรับรู้ความสามารถของตน มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม ($r = .78,$
 $p < .001$)

4. เจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน และการรับรู้ความสามารถของตน ส่วนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับ
เจตนาเชิงพฤติกรรม ($r = .47, .32,$ และ $.68$ ตามลำดับ, $p < .001$)

5. เจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน การแสวงหาการสัมผัส และจำนวน
ครั้งในการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต สามารถอธิบายความแปรปรวนของเจตนาเชิงพฤติกรรมในการดื่มแอลกอฮอล์
ได้ร้อยละ 51 ($p < .001$) โดยเจตคติต่อพฤติกรรมมีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = .10$) ส่วนการรับรู้ความสามารถของตนและจำนวนครั้งของการดื่ม
แอลกอฮอล์ในอดีต มีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
($\beta = .54$ และ $.17$ ตามลำดับ)

6. เจตนาเชิงพฤติกรรม การควบคุมทางสภาพแวดล้อม และ ทักษะและความสามารถ สามารถ
อธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษาได้ร้อยละ 21 ($p < .001$) โดยเจตนา
เชิงพฤติกรรม และ ทักษะและความสามารถ มีน้ำหนักในการทำนายพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .001 ($\beta = .23$ และ $.29$ ตามลำดับ)

สาขาวิชา.....จิตวิทยาสังคม.....ลายมือชื่อนิสิต จุฬาลักษณ์ เชาว์สุวรรณกิจ.....
ปีการศึกษา.....2549.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....ธีระพร.....

4678106538: MAJOR SOCIAL PSYCHOLOGY

KEY WORD: ATTITUDE / NORM / SELF-EFFICACY / THE INTEGRATED MODEL OF BEHAVIOR CHANGE / SENSATION SEEKING

JULALUK CHAOSUWANNAKIT: ALCOHOL DRINKING BEHAVIOR AND SENSATION SEEKING OF UNDERGRADUATE STUDENTS: THE INTEGRATED MODEL OF BEHAVIOR CHANGE STUDY. THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. THEERAPORN UWANNO., Ph.D., 181 pp.

The purposes of this research were to study the variables related to alcohol drinking behavior and sensation seeking of undergraduate students according to the integrated model of behavior change. The sample, 17-24 years of age, consisted of 164, 146, 136, and 149 students of Chulalongkorn University, Kasetsart University, Suan Dusit Rajabhat University, and Chandrakasem Rajabhat University.

Results show that:

1. Attitude has the significant positive correlation with the sum of the products between behavioral beliefs and outcome evaluations ($r = .54, p < .001$).
2. Norm has the significant positive correlation with the sum of the products between normative beliefs and motivation to comply ($r = .48, p < .001$).
3. Self-efficacy has the significant positive correlation with the sum of control beliefs ($r = .78, p < .001$).
4. Attitude, norm, and self-efficacy have significant positive correlations with intention ($r = .47, .32, \text{ and } .68, p < .001, \text{ respectively}$).
5. Attitude, norm, self-efficacy, sensation seeking, and frequency of past alcohol drinking behavior can significantly predict intention ($R^2 = .51, p < .001$). Attitude has significant standardized coefficients ($\beta = .10, p < .01$). Self-efficacy and frequency of past alcohol drinking behavior have significant standardized coefficients ($\beta = .54 \text{ and } .17, p < .001, \text{ respectively}$).
6. Intention, environmental constraints, and skills and abilities can significantly predict behavior ($R^2 = .21, p < .001$). Intention and skills and abilities have significant standardized coefficients ($\beta = .23 \text{ and } .29, p < .001, \text{ respectively}$).

Field of study... Social Psychology..... Student's signature Julaluk Chaosuwannakit.

Academic year... 2006..... Advisor's signature Theeraporn Uwanno.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ สละเวลาให้คำปรึกษา และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องมาโดยตลอด รวมทั้งท่านได้มอบความรู้ทางด้านวิชาการและข้อคิดที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย ตลอดระยะเวลาในการศึกษา ผู้วิจัยตระหนักในความเมตตาและความกรุณาของอาจารย์เสมอมา จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศัคนางค์ มณีศรี ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์จรุงกุล บุรพวงศ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ทิพย์ภา หวนสุริยา ที่กรุณาให้คำแนะนำและกำลังใจ รวมทั้งได้ส่งสอนวิชาการด้านจิตวิทยาที่มีค่าแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ คุณกรรณิการ์ นุ่มไทย คุณเสาวลักษณ์ อัครเทววิช พี่น้อง เพื่อนห้องสาขาวิชาจิตวิทยาสังคมและจากต่างสาขาวิชาที่ไม่ได้เอ่ยนามทุกท่าน และพี่ๆเจ้าหน้าที่ชาวจิตวิทยาทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย จนการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้

ขอขอบคุณ ท่านอาจารย์และนิสิตนักศึกษาทุกสถาบัน ที่ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

ขอขอบคุณ แพทย์หญิงปาริชาติ เซาว์สุวรรณกิจ และคุณศรัณย์ เมืองไทย ที่ให้ความห่วงใย ให้คำปรึกษา ตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยในทุกๆด้าน และเป็นกำลังใจให้แก่นักเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยมีร่างกายและพลังใจในการทำงานวิจัย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อปรีชา และคุณแม่อุตมลักษณ์ เซาว์สุวรรณกิจ ผู้ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในครั้งนี้ ที่มอบความรัก ความเข้าใจ กำลังใจ กำลังทุน อย่างไม่มีเงื่อนไข และให้การสนับสนุนผู้วิจัยอย่างยิ่งในทุกด้านตลอดมา ทำให้ผู้วิจัยมีพลังใจ มีสติ มีสมาธิ และก่อเกิดปัญญาในการทำงานวิจัยจนสำเร็จการศึกษาตามที่ตั้งใจไว้ ผู้วิจัยขอแสดงความเคารพอย่างสูงในพระคุณของท่านทั้งสองไว้ ณ ที่นี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	2
แนวคิดของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม	2
หลักการพื้นฐานของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม	4
แนวคิดและทฤษฎีที่เป็นรากฐานของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม ...	8
ตัวแปรในโครงสร้างรูปแบบบูรณาการ	21
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	70
สมมติฐานการวิจัย	71
ขอบเขตของการวิจัย	71
คำจำกัดความในการวิจัย	72
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	76
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	77
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย	78
กลุ่มตัวอย่าง	78
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	78
การสร้างเครื่องมือและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ	79
การเก็บรวบรวมข้อมูล	91

	หน้า
บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	92
บทที่ 4 อภิปรายผลการวิจัย	118
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	129
รายการอ้างอิง	136
ภาคผนวก	142
ภาคผนวก ก	143
ภาคผนวก ข	145
ภาคผนวก ค	158
ภาคผนวก ง	163
ภาคผนวก จ	165
ภาคผนวก ฉ	169
ภาคผนวก ช	170
ภาคผนวก ซ	180
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	181

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญญัตราง

ตารางที่		หน้า
1	สัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) ระหว่างการวัดเจตคติทางอ้อม การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม การวัดการเอื้ออำนาจ/การขัดขวางพฤติกรรม และการวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรง กับเจตนาเชิงพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ และค่าสัมพันธ์การถดถอย (β) ของตัวแปรในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ จากการศึกษาของ Kasprzyk และคณะ (1998) ($N = 681$)	44
2	สัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) ระหว่างเจตนาเชิงพฤติกรรม การวัดเจตคติทางอ้อม การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม การวัดการเอื้ออำนาจ/การขัดขวางพฤติกรรม และการวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรง กับพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ และค่าสัมพันธ์การถดถอย (β) ของตัวแปรในการทำนายพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ จากการศึกษาของ Kasprzyk และคณะ (1998) ($N = 681$)	45
3	สรุปค่าสัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่าง A_B กับ $\sum be/n$, SN กับ $\sum NbMc/n$ และ PBC กับ $\sum CbPp/n$ จากการศึกษาของ von Haeften และคณะ (2001)	60
4	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรที่ทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม จากการศึกษาของ von Haeften และคณะ (2001)	62
5	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรที่ทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม ในการศึกษาของ Yzer และคณะ (2004)	64
6	มัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรมจากการใช้กัญชา และการประเมินผลกรรมของผู้ที่มีความเสี่ยงที่จะใช้กัญชาสูงกับผู้ที่มีความเสี่ยงที่จะใช้กัญชาต่ำ จากการศึกษาของ Yzer และคณะ (2004)	65
7	จำนวนข้อกระทงและสัมพันธ์อัลฟาของมาตรวัดย่อยตามโครงสร้างของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม	84
8	จำนวนข้อกระทงของมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสแยกตามองค์ประกอบและที่มาของข้อกระทง	86

9	สัมประสิทธิ์อัลฟาของมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสที่ได้จากการวิเคราะห์ โดยรวมองค์ประกอบไว้ด้วยกันและแยกวิเคราะห์ตามองค์ประกอบจำนวน 24 ข้อ ($N = 101$)	87
10	สรุปเกณฑ์การให้คะแนน	90
11	สถานภาพและข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ($N = 595$)	94
12	จำนวนคนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความถี่ของการดื่มแอลกอฮอล์ ในอดีต ($N = 595$)	95
13	คะแนนต่ำสุดและสูงสุดของข้อมูล ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนในมาตรวัดตัวแปรในโครงสร้างรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยน พฤติกรรม ($N = 595$)	97
14	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่าง A_b กับ $\sum b_{ie}i$, SN กับ $\sum NB_j MC_j$ และ SE กับ C ($N = 595$)	100
15	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างเจตคติ บรรทัดฐาน การรับรู้ความ สามารถของตน และเจตนาเชิงพฤติกรรม ($N = 595$)	101
16	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรที่ทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม ($N = 595$)	103
17	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรที่ทำนายพฤติกรรม ($N = 595$)	105
18	ความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (bi) การประเมินผลของการกระทำ (ei) และผลคูณของเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ กับการประเมินผลของการกระทำ (biei) รายชื่อระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาจะดื่ม แอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์	107
19	ความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NBj) แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MCj) และผลคูณของเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง กับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (NBj MCj) รายชื่อระหว่างกลุ่มที่มีเจตนา จะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์	109
20	ความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม(C) รายชื่อระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่ม แอลกอฮอล์	110

21	ความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (bi) การประเมินผลของการกระทำ (ei) และผลคูณของเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำกับการประเมินผลของการกระทำ (biei) รายชื่อระหว่างกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์	112
22	ความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NBj) แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MCj) และผลคูณของเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (NBj MCj) รายชื่อระหว่างกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์	114
23	ความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (C) รายชื่อระหว่างกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์	115
24	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานทั้งหมด	116

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1	โครงสร้างของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา (ดัดแปลงจาก Fishbein, Hennessy, Yzer, & Douglas, 2003) 3
2	โครงสร้างของรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ (Becker & Maiman, 1975 อ้างถึงใน Poss, 2001) 9
3	แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆของ TRA และ HBM (Poss, 2001) 13
4	โครงสร้างรูปแบบบูรณาการจากการประชุมที่จัดขึ้นโดยสถาบันสุขภาพจิตแห่งชาติ (Fishbein et al., 1992 อ้างถึงใน Kasprzyk et al., 1998) 36
5	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ในงานวิจัยของ Kasprzyk, Montano, และ Fishbein (1998) 43
6	โครงสร้างรูปแบบบูรณาการที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจากการศึกษาของ von Haefften และคณะ (2001) 61
7	ความสัมพันธ์ของการแสวงหาการสัมผัส เจตคติ บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน และจำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต ในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการดื่มแอลกอฮอล์ 102
8	ความสัมพันธ์ของเจตนาเชิงพฤติกรรม การควบคุมทางสภาพแวดล้อม ทักษะและความสามารถในการทำนายพฤติกรรมในการดื่มแอลกอฮอล์ 104

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันกิจกรรมภายในเครือข่ายองค์กรงดเหล้าเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อหยุดยั้งและป้องกันการเกิดผู้ดื่มแอลกอฮอล์หน้าใหม่ รวมถึงแก้ปัญหากลุ่มผู้ดื่มแอลกอฮอล์หน้าเก่าให้ดื่มน้อยลงหรือเลิกดื่มในที่สุด ยกตัวอย่างเช่น การงดเหล้าเข้าพรรษา วิทยมนัสรู้ทันแอลกอฮอล์ รับประทานอาหารปลอดเหล้า กระจ่างปีใหม่ไร้แอลกอฮอล์ เมาไม่ขับ เป็นต้น นอกจากนี้กิจกรรมข้างต้นแล้วยังมุ่งเน้นในแง่การตลาดโดยสร้างผลงานโฆษณาที่โดดเด่น ดังเช่น โฆษณา “จน เครียด กินเหล้า” ที่สื่อถึงวิถีชีวิตของบุคคลที่ดื่มแอลกอฮอล์ในระดับรากหญ้า เมื่อรายได้ไม่พอใช้จ่ายก็หันไปดื่มสุรา หรือโฆษณา “เมาแล้วขับโดนจับคุมประพฤติ” ฯลฯ โดยกิจกรรมและโฆษณาที่แพร่ภาพทางโทรทัศน์นั้นหวังผลต่อการรับรู้ของบุคคลทั้งผู้ดื่มแอลกอฮอล์ ผู้ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ และผู้ที่กำลังจะเริ่มดื่มแอลกอฮอล์ ให้ตระหนักถึงพิษภัยและผลเสียจากการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

สถิติการบริโภคแอลกอฮอล์ของประเทศไทย จากศูนย์วิจัยปัญหาสุรา พบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 – 2544 ระยะเวลา 4 ปี คนไทยมีอัตราการบริโภคแอลกอฮอล์สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปริมาณโดยเฉลี่ย 7.71 ลิตร/คน/ปี 8.31 ลิตร/คน/ปี 8.40 ลิตร/คน/ปี และ 8.47 ลิตร/คน/ปี ตามลำดับ ในปี พ.ศ. 2541 การบริโภคแอลกอฮอล์ของคนไทยติดอันดับที่ 50 ของโลก เมื่อเวลาผ่านไปพบว่าปี พ.ศ. 2544 อันดับการบริโภคแอลกอฮอล์สูงขึ้นอยู่อันดับที่ 40 ของโลก และพบว่าอันดับการบริโภคแอลกอฮอล์ของคนไทยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สถิติของการขยายตัวทางธุรกิจเบียร์ไทย พบว่า อุตสาหกรรมประเภทยานี้มีการเติบโตค่อนข้างสูง ดังจะสังเกตได้จากอัตราการขยายตัวในช่วงปี พ.ศ. 2535-2538 ที่เฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 25.6 ต่อปี มูลค่าการจำหน่ายในปี พ.ศ. 2538 มีตัวเลขสูงถึงประมาณ 30,000 ล้านบาท (สุรินทร์ธรรมนิเวศ, 2539) จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2534 พบว่าผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยมีอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป มีจำนวนประชากรที่ดื่มสุราและของมึนเมาทั้งประเทศสูงถึง 12.4 ล้านคน (ลักขณา เดิมศิริกุลชัย, ภรณี วัฒนสมบุญ, ประภาเพ็ญ สุวรรณ, & ณัฐกมล ชาญสาธิตพร, 2542) ในช่วงปี พ.ศ. 2534 -2539 ซึ่งเป็นยุคเศรษฐกิจกำลังเติบโต พบว่าปริมาณการจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อยู่ในระหว่าง 15.5-17.7 ลิตร/คน ถึงแม้ว่าปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยเริ่มประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจแต่การจำหน่ายเครื่องดื่มที่มี

แอลกอฮอล์ได้รับผลกระทบเพียงเล็กน้อยคือปริมาณจำหน่ายโดยเฉลี่ยเท่ากับ 16.6 ลิตร/คน เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศตะวันตกที่มีวัฒนธรรมในการดื่มแอลกอฮอล์ พบว่ามีปริมาณการดื่มเพิ่มขึ้น 0.14 ลิตร/คน/ปี เท่านั้น ซึ่งน้อยกว่าคนไทยที่มีอัตราการดื่มเพิ่มสูงขึ้นปีละ 0.29 ลิตร/คน/ปี (วิชัย โปษยะจินดา & อาภา ศิริวงศ์ ณ อยุธยา, 2544)

ในกลุ่มวัยรุ่นที่ไม่จมน้ำ ไม่เครียด แต่ดื่มแอลกอฮอล์ เป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมการดื่มบนความเชื่อที่ว่าดื่มในปริมาณไม่มาก ไม่น่าจะส่งผลกระทบต่อตนเอง แต่กลับพบว่าอุบัติเหตุหรือความประมาทที่เกิดขึ้นมักเกิดกับคนกลุ่มนี้ (สมชาญ เจียรนัยศิลป์ & ไพบุลย์ สุริยะวงศ์ไพศาล, 2545) เนื่องจากฤทธิ์ของแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อระบบประสาทและสภาพจิตใจ โดยก่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองที่ช้าลง ไม่มีสติ และควบคุมอารมณ์ได้ไม่ดีพอ เมื่อมีเพื่อนร่วมดื่มด้วยก็จะดื่มในปริมาณที่มากขึ้น ก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาท อาชญากรรมที่รุนแรง จัดการปัญหาในชีวิตส่วนตัวไม่ได้ และสุดท้ายเกิดโรคเรื้อรัง เช่น ความดันโลหิตสูง มะเร็ง โรคหัวใจ ฯลฯ

จากความเป็นมาข้างต้นและจากความจริงที่ปรากฏว่า การกระทำบางอย่างเป็นสิ่งที่ดี ควรกระทำ แต่บุคคลกลับไม่ปฏิบัติตาม เช่น การดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง การประหยัดพลังงาน การใช้เข็มฉีดยาร่วมใช้ ฯลฯ ส่วนการกระทำบางอย่างเป็นสิ่งไม่ดี ไม่ควรประพฤติปฏิบัติ แต่บุคคลก็ยังคงกระทำอย่างต่อเนื่อง เช่น การดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ ฯลฯ ดังนั้นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในลักษณะเช่นนี้ จึงเป็นประเด็นที่ควรศึกษาอย่างยิ่ง ประกอบกับผู้วิจัยต้องการทราบและเข้าใจถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชน โดยผลการศึกษาที่ปรากฏอาจป้องกันมิให้เยาวชนก้าวสู่การเป็นนักดื่มเต็มตัว จากเหตุผลที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น โดยศึกษาตามแนวรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม ที่มุ่งเน้นการสำรวจความเชื่อพื้นฐาน เจตคติ บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน เจตนา ทักษะและความสามารถ การควบคุมทางสภาพแวดล้อม รวมถึงตัวแปรที่ผู้วิจัยสนใจอีก 2 ตัวคือ การแสวงหาการสัมผัสและจำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต เพื่อร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษา

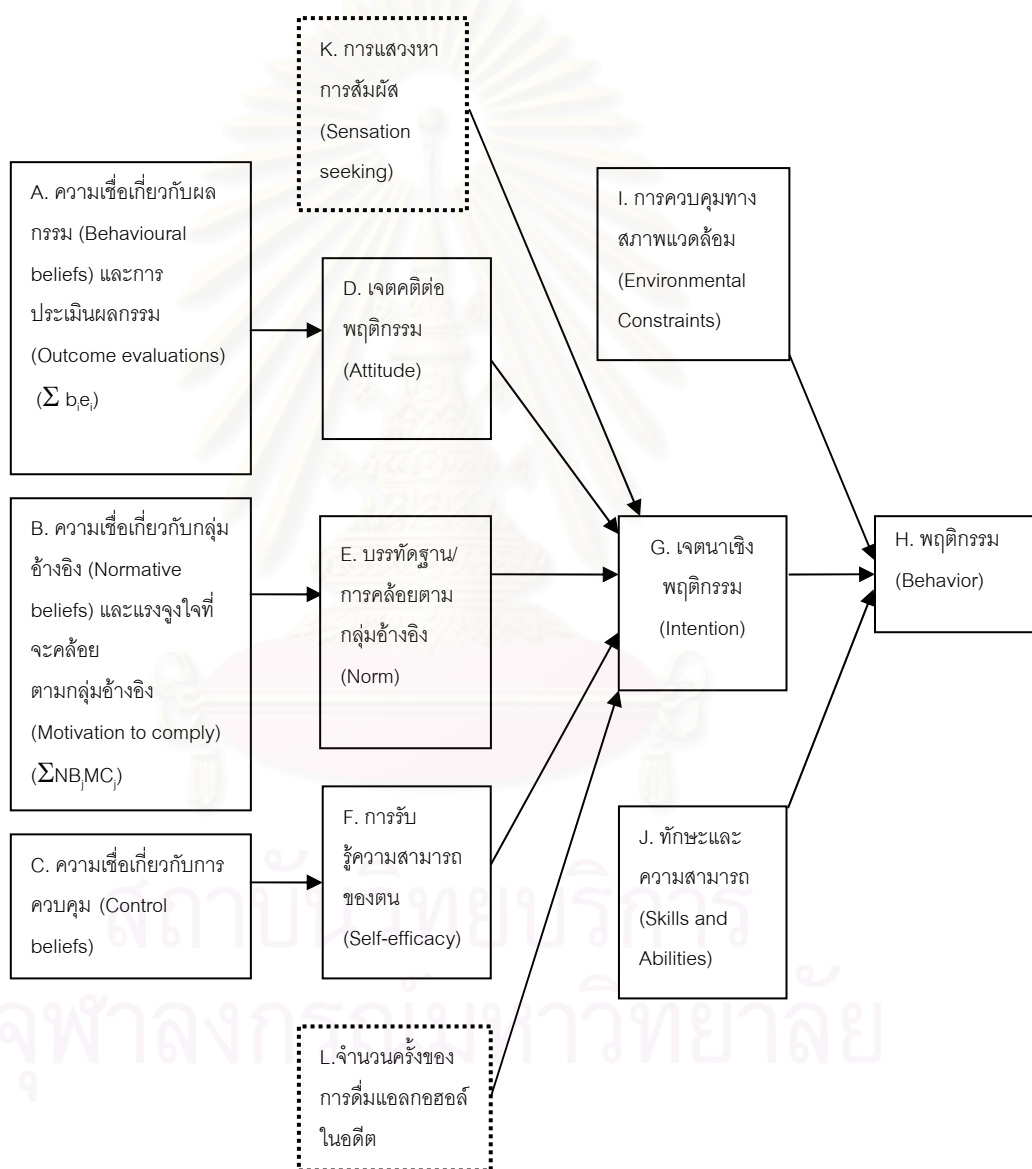
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม

การศึกษาพฤติกรรมในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ยึดตามมโนทัศน์ที่ Fishbein, Hennessy, Yzer, และ Douglas (2003) เสนอไว้ โดยรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม (The integrated model of behavior change ซึ่งใช้ตัวย่อว่า IM) เป็นแนวคิดที่มีรากฐานมาจากแบบความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model ซึ่งใช้ตัวย่อว่า HBM) (Janz & Becker, 1984; Rosenstock,

1974 อ้างถึงใน Fishbein et al.) ทฤษฎีปัญญาทางสังคม (Social Cognitive Theory) (Bandura, 1977; 1986) ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action ซึ่งใช้ตัวย่อว่า TRA) (Ajzen & Fishbein, 1980; Fishbein & Ajzen, 1975) และทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior ซึ่งใช้ตัวย่อว่า TpB) (Ajzen, 1991) ซึ่งแสดงโครงสร้างของรูปแบบบูรณาการ ดังภาพที่ 1

โครงสร้างของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรมที่ศึกษา

ภาพที่ 1 โครงสร้างของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรที่ศึกษา (ดัดแปลงจาก Fishbein, Hennessy, Yzer, & Douglas, 2003)

หมายเหตุ : การแสวงหาการสัมผัสและจำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีตเป็นตัวแปรที่ผู้วิจัยแทรกเข้าไปในโครงสร้างของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อร่วมทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม

หลักการพื้นฐานของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม

Fishbein (2000) ได้เสนอรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม (IM) เพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมที่บุคคลไม่สามารถควบคุมได้อย่างเต็มที่เช่นเดียวกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน และเพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อการแทรกแซงพฤติกรรม โดยการเปลี่ยนแปลงเจตนาและพฤติกรรมของบุคคล ทั้งในกรณีที่บุคคลมีเจตนาจะทำพฤติกรรมแต่ไม่ได้ทำตามเจตนาและกรณีที่บุคคลมีเจตนาจะไม่ทำพฤติกรรม โดยโครงสร้างของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม พัฒนามาจากโครงสร้างหลักของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ซึ่งคงตัวแปรภายในโครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลไว้และเพิ่มเติมตัวแปรเข้ามาใหม่ ดังนี้

1. ตัวแปรทักษะและความสามารถ (Skill and Abilities) และตัวแปรการควบคุมทางสภาพแวดล้อม (Environmental Constraints) ซึ่งใช้ตัวแปรทั้งสองร่วมกับเจตนาเชิงพฤติกรรมในการทำนายพฤติกรรม

2. ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy) เป็นตัวแปรที่ร่วมกับเจตนาต่อพฤติกรรม และบรรทัดฐาน (หรือการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง) ในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม โดยความเชื่อพื้นฐานในการกำหนดการรับรู้ความสามารถของตน คือ ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (Control beliefs)

จากโครงสร้างของรูปแบบบูรณาการข้างต้น อธิบายได้ว่า บุคคลจะแสดงพฤติกรรมเมื่อบุคคลมีเจตนาที่จะแสดงพฤติกรรม และถ้าหากบุคคลมีทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการแสดงพฤติกรรม รวมถึงการควบคุมทางสภาพแวดล้อมที่ขัดขวางการแสดงพฤติกรรมไม่เกิดขึ้น ก็ยิ่งจะทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมสูงขึ้น Fishbein และคณะ (2003) เสนอว่าปัจจัยที่กำหนดเจตนาเชิงพฤติกรรมของบุคคลในรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม ประกอบด้วย

1. เจตนาต่อพฤติกรรม คือ ความรู้สึกชื่นชอบหรือไม่ชื่นชอบที่มีต่อผลของการแสดงพฤติกรรมของบุคคล

2. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (หรือบรรทัดฐาน) คือ การรับรู้ของบุคคลว่าบุคคลอื่นที่มีความสำคัญสำหรับตนคิดว่าตนควรหรือไม่ควรทำพฤติกรรม

3. การรับรู้ความสามารถของตน คือ ความเชื่อของบุคคลว่าตนสามารถแสดงพฤติกรรมภายใต้สถานการณ์ที่ยากลำบากได้เพียงใด

โดยเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถของตน
แปรผันตามพฤติกรรมและประชากรที่ศึกษา ยกตัวอย่างเช่น เมื่อศึกษาพฤติกรรมในกลุ่มตัวอย่าง
แรก การรับรู้ความสามารถของตนอาจมีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้สูงที่สุด แต่
เมื่อศึกษาพฤติกรรมเดียวกันในกลุ่มตัวอย่างที่สอง กลับพบว่าเจตคติต่อพฤติกรรมเป็นปัจจัย
สำคัญที่สุดในการทำนายเจตนา เป็นต้น ตัวแปรทั้ง 3 มีรากฐานมาจากความเชื่อพื้นฐาน
(underlying beliefs) ดังต่อไปนี้

1. ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral beliefs) : ความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรม
ที่จะเกิดขึ้นเมื่อทำพฤติกรรม ซึ่งเป็นรากฐานของเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม

2. ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative beliefs) : ความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลหรือกลุ่ม
คนที่มีความสำคัญต่อตัวบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรม ซึ่งเป็นรากฐานในการกำหนด
บรรทัดฐาน(หรือการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง)

3. ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (Control beliefs) : ความเชื่อเกี่ยวกับอุปสรรคที่ส่งผลต่อ
การแสดงพฤติกรรม ซึ่งเป็นรากฐานในการกำหนดการรับรู้ความสามารถของตน

เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถของตน
สามารถวัดได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในการวัดทางอ้อมกระทำโดยสอบถามความเชื่อในกลุ่ม
ตัวอย่างที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจริง และนำเฉพาะความเชื่อเด่นชัดมาสร้างข้อ
คำถาม ซึ่งการวัดปัจจัยทั้งสามทางอ้อม ได้มาจากการคำนวณดังต่อไปนี้

- เจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อม เกิดจากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผล
ของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ

- การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม เกิดจากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อ
เกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

- การรับรู้ความสามารถของตนทางอ้อม เกิดจากผลรวมของความเชื่อเกี่ยวกับการ
ควบคุม

ความจำเพาะของพฤติกรรม

การนำรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรมมาใช้ศึกษาพฤติกรรมได้อย่าง
เหมาะสม ควรศึกษากับกลุ่มตัวอย่างและพฤติกรรมที่จำเพาะ โดยกำหนดถึงการกระทำ (Action)
เป้าหมาย (Target) บริบท (Context) และเวลา (Time) ให้ชัดเจน

ตัวแปรภายนอกหรือตัวแปรปลาย (External/Distal variables)

นอกจากนี้ในโครงสร้างรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรมยังประกอบด้วย ตัวแปรภายนอกหรือตัวแปรปลาย (External/Distal variables) อันได้แก่ พฤติกรรมในอดีต (Past behavior) ลักษณะทางประชากรและวัฒนธรรม (Demographics and culture) เจตคติต่อเป้าหมาย (Attitudes toward targets) ลักษณะบุคลิกภาพ (Personality) ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Other individual difference variables) และการแทรกแซงของสื่อ (Intervention exposure media exposure) ซึ่งล้วนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรม โดยอิทธิพลของตัวแปรภายนอกจะส่งผ่านไปยังความเชื่อพื้นฐานของบุคคล เช่นเดียวกับ Sayeed, Fishbein, Hornik, Cappella, และ Ahern (2005) ที่เสนอว่า ตัวแปรภายนอกทั้งหลายส่งผลต่อพฤติกรรมในทางอ้อม โดยอิทธิพลของตัวแปรเหล่านี้มีผลต่อ ความเชื่อ เจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน และโครงสร้างทางปัญญาอื่นๆ ที่เป็นรากฐานของเจตนาเชิงพฤติกรรม

ความสำคัญของทัศนคติในกลุ่มตัวอย่าง

นอกจากนี้ยังพบข้อโต้แย้งว่าโครงสร้างของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นโครงสร้างที่ศึกษาเฉพาะวัฒนธรรมในประเทศตะวันตก ไม่ได้นำไปใช้ศึกษากับประชากรในวัฒนธรรมอื่นๆ โดย Fishbein (2000; 2001) ได้เสนอเกี่ยวกับประเด็นนี้ว่า เมื่อนำโครงสร้างของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรมไปใช้ในการศึกษาพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งได้อย่างเหมาะสม รูปแบบบูรณาการนั้นก็จะมีลักษณะเฉพาะตามวัฒนธรรมนั้นๆ ซึ่งตัวแปรแต่ละตัวในโครงสร้างรูปแบบบูรณาการจะแปรผันแตกต่างกันไปตามกลุ่มประชากรที่ศึกษา

ดังนั้น การนำโครงสร้างของรูปแบบบูรณาการไปใช้ได้อย่างเหมาะสม ควรทำความเข้าใจพฤติกรรมในทัศนคติของประชากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมายก่อนเป็นอันดับแรก เนื่องจากแต่ละกลุ่มอาจมีทัศนคติที่ต่างกันและตัวแปรที่ปรากฏในโครงสร้างสามารถเปลี่ยนแปลงได้หลากหลายในแต่ละกลุ่มประชากร ยกตัวอย่างเช่น การศึกษาพฤติกรรมหนึ่งๆ พบว่าในกลุ่มประชากรกลุ่มแรก เจตนาเชิงพฤติกรรมถูกกำหนดโดยเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม ขณะที่ศึกษาพฤติกรรมเดียวกันในกลุ่มประชากรกลุ่มอื่น พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนกลับกลายเป็นตัวแปรที่กำหนดเจตนาเชิงพฤติกรรม หรือทั้งเจตคติและการรับรู้ความสามารถของตนอาจกำหนดเจตนาเชิงพฤติกรรมร่วมกัน (Fishbein, 2000) ในบางกลุ่มประชากรหรือบางวัฒนธรรม พฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจไม่แสดงออกมา เนื่องจากผู้คนไม่เกิดเจตนาที่แสดงพฤติกรรม ในขณะที่บางกลุ่มประชากรหรือบางวัฒนธรรมนั้น ผู้คนมีเจตนาที่จะแสดงพฤติกรรม แต่ขาดทักษะและ/หรือการควบคุมทางสภาพแวดล้อมที่ขัดขวางการแสดงพฤติกรรมเกิดขึ้น ทำให้บุคคลไม่สามารถทำพฤติกรรมนั้นได้

ส่วน Sayeed และคณะ (2005) เสนอว่า ความเชื่อพื้นฐาน 3 ประการได้แก่ ความคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรมที่จะเกิดขึ้น กลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล และบริบทที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตน มีลักษณะเฉพาะตามแต่พฤติกรรมและประชากรที่ศึกษา โดยความคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรมที่จะเกิดขึ้นในพฤติกรรมหนึ่งๆ อาจไม่ใช่ความเชื่อเด่นชัดในพฤติกรรมอื่น ยกตัวอย่างเช่น ความเชื่อที่ว่าพฤติกรรมการใช้กัญชาทำให้บุคคลมีความประพฤติไม่ดีในโรงเรียน ซึ่งความเชื่อนี้อาจเป็นความเชื่อเด่นชัดในพฤติกรรมการใช้กัญชาอย่างสม่ำเสมอ แต่ไม่ใช่ความเชื่อเด่นชัดในพฤติกรรมการใช้กัญชาเพื่อทดลอง สอดคล้องกับ von Haeften, Fishbein, Kasprzyk, และ Montano (2001) เสนอว่า ความเชื่อพื้นฐานสามารถแปรผันแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับพฤติกรรมและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ดังนั้นการแทรกแซงพฤติกรรมควรเปลี่ยนแปลงความเชื่อพื้นฐานเหล่านี้ด้วย

หลักการแทรกแซงพฤติกรรม

Fishbein (2000) ระบุว่า พฤติกรรมจะเกิดขึ้นได้ ถ้าบุคคลมีลักษณะเหล่านี้ร่วมกันหรือมีลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่ชัดเจน ดังต่อไปนี้

- 1.) บุคคลมีเจตนามากพอที่จะแสดงพฤติกรรม
- 2.) บุคคลมีทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการแสดงพฤติกรรม
- 3.) การควบคุมทางสภาพแวดล้อมที่จะขัดขวางการแสดงพฤติกรรมนั้นไม่เกิดขึ้น

หากต้องการให้บุคคลเปลี่ยนแปลงเจตนาหรือพฤติกรรมสามารถใช้หลักของการแทรกแซงพฤติกรรม โดยจะกระทำได้เมื่อบุคคลมีเจตนาที่จะทำพฤติกรรมแต่ไม่สามารถแสดงพฤติกรรมนั้นได้ หรือเมื่อบุคคลมีเจตนาจะไม่ทำพฤติกรรม โดย Fishbein (2000) ได้เสนอหลักการแทรกแซงได้ 2 ประการ คือ

1. เมื่อบุคคลมีเจตนาจะทำพฤติกรรมแต่ไม่ได้ทำตามเจตนา นั้น ให้แทรกแซงโดยทำให้บุคคลสร้างทักษะหรือความสามารถที่จำเป็นในการแสดงพฤติกรรม หรือทำให้บุคคลเอาชนะการควบคุมทางสภาพแวดล้อมได้
2. เมื่อบุคคลมีเจตนาจะไม่ทำพฤติกรรม ให้แทรกแซงโดยเปลี่ยนเจตคติ บรรทัดฐาน หรือการรับรู้ความสามารถของตน

ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ von Haeften, Fishbein, Kasprzyk, และ Montano (1999 อ้างถึงใน Fishbein, 2000) ศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของหญิงบริการ พบว่า หญิงบริการที่สามารถแสดงพฤติกรรมได้ตรงตามเจตนาเชิงพฤติกรรมของตนมีจำนวนไม่มากนัก ดังนั้นจะแทรกแซงพฤติกรรมของหญิงบริการกลุ่มนี้กระทำโดยสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการให้ถุงยางอนามัย หรือนำการควบคุมทางสภาพแวดล้อมที่ขัดขวางการใช้ถุงยางอนามัยออกไป

แนวคิดและทฤษฎีที่เป็นรากฐานของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม

ประกอบด้วย 4 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action ซึ่งใช้ตัวย่อว่า TRA)
2. ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior ซึ่งใช้ตัวย่อว่า TpB)
3. รูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model)
4. ทฤษฎีปัญญาทางสังคม (Social Cognitive Theory)

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (TRA) และ ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (TpB)

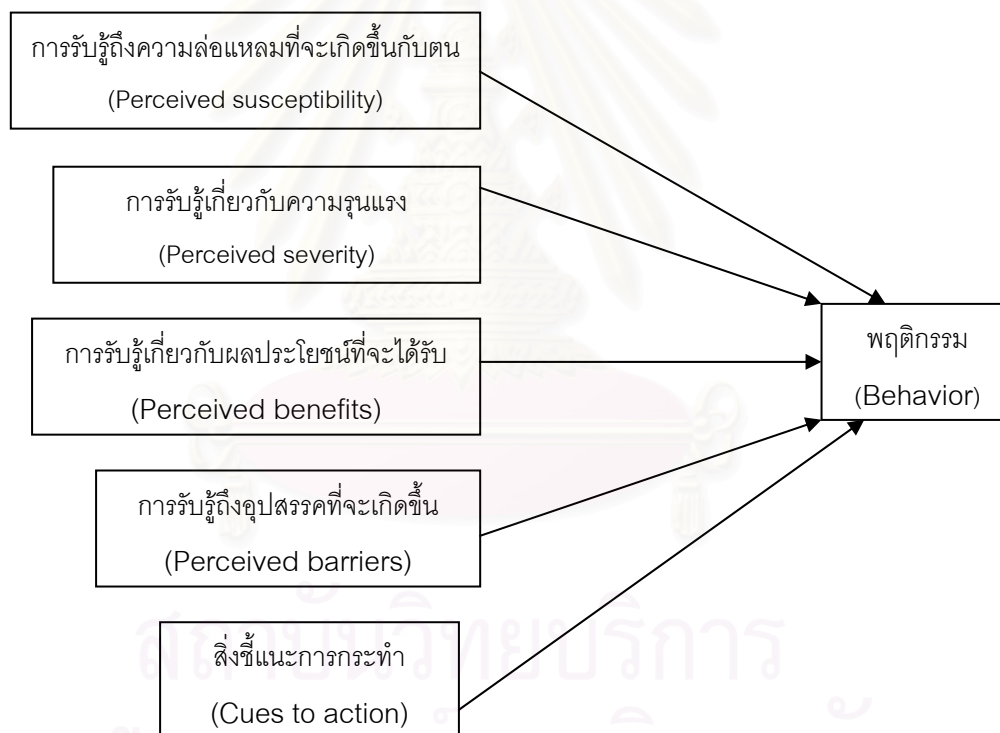
ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (TRA) และ ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (TpB) เป็นทฤษฎีเจตคติที่ใช้ในการทำนายพฤติกรรม โดยแรกเริ่มนั้น ฟิชไบน์และไอเซ็น (Fishbein & Ajzen, 1975) ได้ร่วมกันพัฒนาทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (TRA) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจ อธิบาย และทำนายพฤติกรรมที่บุคคลสามารถควบคุมได้อย่างเต็มที่ (Volitional control) เนื่องจากมีข้อสันนิษฐานว่าพฤติกรรมส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การควบคุมของบุคคลเอง จึงเห็นว่ามีเฉพาะเจตนาเชิงพฤติกรรมเพียงตัวเดียวที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมได้โดยตรง โดยเจตนาเชิงพฤติกรรมบ่งบอกถึงปัจจัยด้านการจูงใจที่แสดงถึงความต้องการและความพยายามของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรม กล่าวคือ หากบุคคลมีเจตนาที่จะแสดงพฤติกรรมสูงมากเท่าใด ก็มีความเป็นไปได้มากเท่านั้นที่จะแสดงพฤติกรรม

ต่อมาพบข้อจำกัดบางประการ เนื่องจากข้อเสนอง้างต้นที่ระบุว่าเจตนาเชิงพฤติกรรมแสดงถึงพฤติกรรมที่อยู่ภายใต้การควบคุมของตัวบุคคลเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงบุคคลมักไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมได้อย่างเต็มที่ (Incomplete volitional control) โดยบุคคลประสบปัญหาในการตัดสินใจว่าจะทำหรือไม่ทำพฤติกรรม เนื่องจากขาดโอกาสและแหล่งทรัพยากรหรือปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจูงใจ เช่น เวลา เงิน ทักษะ ความร่วมมือจากผู้อื่น เป็นต้น ดังนั้น ไอเซ็น (Ajzen, 1991) จึงได้เสนอทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (TpB) ซึ่งมีรากฐานมาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล โดยเพิ่มตัวแปรการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioural Control ซึ่งใช้ตัวย่อว่า PBC) เข้ามาร่วมทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมที่กำหนด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการอธิบายพฤติกรรมที่อยู่เหนือการควบคุมของบุคคลอันเป็นผลทำให้บุคคลไม่สามารถทำพฤติกรรมได้ตรงตามเจตนา ซึ่งการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม หมายถึง การรับรู้ของบุคคลถึงความยาก-ง่ายที่จะทำพฤติกรรม มีรากฐานมาจากผลรวมของผลคูณระหว่างความหนักแน่นของความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม (Control belief strength) ซึ่งเป็นความเชื่อเกี่ยวกับการมีหรือไม่มีทรัพยากรหรือโอกาสที่จำเป็นต่อการแสดงพฤติกรรม และการรับรู้ถึงพลังของปัจจัย

ควบคุม (Control belief power) ซึ่งเป็นการรับรู้ถึงอำนาจของปัจจัยที่มีนั้นจะเอื้ออำนวยหรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรม

รูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model ซึ่งใช้ตัวย่อว่า HBM)

รูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ เป็นแนวคิดหนึ่งที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งพัฒนาขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1950 (Poss, 2001) อันมีสาเหตุมาจากความพยายามที่จะอธิบายความล้มเหลวในการเข้าร่วมกิจกรรมการป้องกันโรคของผู้คน เช่น โครงการฉีดวัคซีนสร้างภูมิคุ้มกันโรค และการเข้ารับการตรวจโรค เป็นต้น โดยรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพมักถูกนำไปใช้เป็นกรอบในการศึกษาพฤติกรรมทางสุขภาพ ตัวแปรหลักในโครงสร้างแสดงไว้ในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โครงสร้างของรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ (Becker & Maiman, 1975 อ้างถึงใน Poss, 2001)

จากโครงสร้างข้างต้น Poss (2001) ได้เสนอรายละเอียดของแต่ละปัจจัย ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การป้องกันการเกิดโรค ดังนี้

1. การรับรู้ถึงความล่อแหลมที่จะเกิดขึ้นกับตน (Perceived susceptibility) คือ การรับรู้ถึงโอกาสของตนที่จะเกิดโรค
2. การรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรง (Perceived severity) คือ การตัดสินใจถึงความรุนแรงของโรค
3. การรับรู้ถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับ (Perceived benefits) คือ การประเมินว่าการกระทำที่จำเพาะเจาะจงนั้นเป็นประโยชน์ต่อการลดการถูกคุกคามทางสุขภาพ หรือลดความรุนแรงที่จะเกิดขึ้น
4. การรับรู้ถึงอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น (Perceived barriers) คือ การประเมินว่าการกระทำที่จำเพาะเจาะจงนั้นจะไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคขัดขวางต่อตัวบุคคล เช่น เกิดความเจ็บปวด เกิดปัญหาทางการเงินหรือสภาพจิตใจ
5. สิ่งชี้แนะการกระทำ (Cues to action) คือ สิ่งกระตุ้นพฤติกรรมทางสุขภาพของบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งกระตุ้นทั้งภายในแลภายนอกตัวบุคคล สิ่งชี้แนะภายในครอบคลุมถึงอาการที่บ่งบอกถึงความเจ็บป่วย ส่วนสิ่งชี้แนะภายนอก เช่น การโฆษณาทางสื่อเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพหรือการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่เคยเป็นโรค เป็นต้น

ต่อมา Lajunen และ Räsänen (2004) ได้นำรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพไปศึกษา เจตนาในการสวมหมวกนิรภัยในการขี่รถจักรยานในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษา แสดงรายละเอียด ตัวแปรในโครงสร้าง ดังนี้

1. การรับรู้เกี่ยวกับการคุกคาม (Threat perception) ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่
 - 1.1 การรับรู้ถึงความล่อแหลมที่จะเกิดขึ้นกับตน (Perceived susceptibility) คือ การรับรู้ถึงโอกาสของอุบัติเหตุจากการขี่รถจักรยานที่จะเกิดขึ้นกับตน
 - 1.2 การรับรู้ถึงความรุนแรงของผลที่เกิดขึ้น (Perceived severity) คือ การรับรู้ถึงความรุนแรงของผลจากอุบัติเหตุในการขี่รถจักรยาน ซึ่งอาจทำให้เกิดการบาดเจ็บที่ศีรษะหรือเกิดผลที่คงอยู่ยาวนานกับตน
2. การประเมินเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral evaluation) ประกอบด้วยความเชื่อ 2 ส่วน ได้แก่
 - 2.1 การรับรู้ถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับ (Perceived benefits) คือ การรับรู้ว่าจะเมื่อสวมหมวกนิรภัยก่อนขี่รถจักรยานแล้วทำให้ตนเองปลอดภัย ป้องกันการบาดเจ็บที่ศีรษะ

2.2 การรับรู้ถึงอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น (Perceived barriers) คือ การรับรู้เกี่ยวกับอุปสรรคในการสวมใส่หมวกนิรภัย เช่น ความไม่สะดวกสบาย มีความยุ่งยากในการสวม หรือได้รับความกดดันจากเพื่อนที่ไม่นิยมสวมหมวกนิรภัยที่ส่งผลต่อบุคคลทำให้เห็นว่าการสวมหมวกนิรภัยดูโง่เขลา

3. สิ่งชี้แนะการกระทำ (Cues to action) เกี่ยวข้องกับความสะดวกต่อการนำออกมาใช้ซึ่งทำให้มีเจตนาในการสวมหมวกนิรภัยเพิ่มขึ้น เช่น จัดวางหมวกนิรภัยบนชั้นวางหมวกที่มองเห็นง่าย และสะดวกพร้อมใช้งาน

Lajunen และ Räsänen (2004) ได้ศึกษาความกลมกลืนของข้อมูลในโครงสร้างรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ โครงสร้างทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน และโครงสร้างการรับรู้ศูนย์กลางของการควบคุม (Locus of control) พบว่าโครงสร้างในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ($\chi^2 = 192.80$, CFI = 0.92, GFI = 0.93) และโครงสร้างการรับรู้ศูนย์กลางของการควบคุม ($\chi^2 = 34.70$, CFI = 0.92, GFI = 0.97) มีความกลมกลืนกับข้อมูลค่อนข้างดี ส่วนโครงสร้างรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพมีความกลมกลืนกับข้อมูลน้อยที่สุด ($\chi^2 = 197.61$, CFI = 0.83, GFI = 0.93) นอกจากนี้พบว่า มีเพียงตัวแปรการรับรู้อุปสรรคที่จะเกิดขึ้นและตัวแปรสิ่งชี้แนะการกระทำในรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพเท่านั้น ที่สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการสวมหมวกนิรภัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และตัวแปรทุกตัวในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาพฤติกรรมข้างต้น จะเห็นได้ว่าการวัดองค์ประกอบแต่ละส่วนในโครงสร้างของรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพมีความจำเพาะต่อพฤติกรรมที่ศึกษา นั่นก็คือข้อคำถามแตกต่างกันไปตามแต่พฤติกรรม เช่นเดียวกับการวัดตัวแปรในโครงสร้างของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (TRA) และทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (TpB) ที่ต้องระบุถึงความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับพฤติกรรม ก่อนนำความเชื่อมาสร้างข้อคำถาม และมักมีผู้แนะนำตัวแปรเจตนาเชิงพฤติกรรมและอิทธิพลทางสังคม (Social influences) มาศึกษาพฤติกรรมร่วมกับรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ

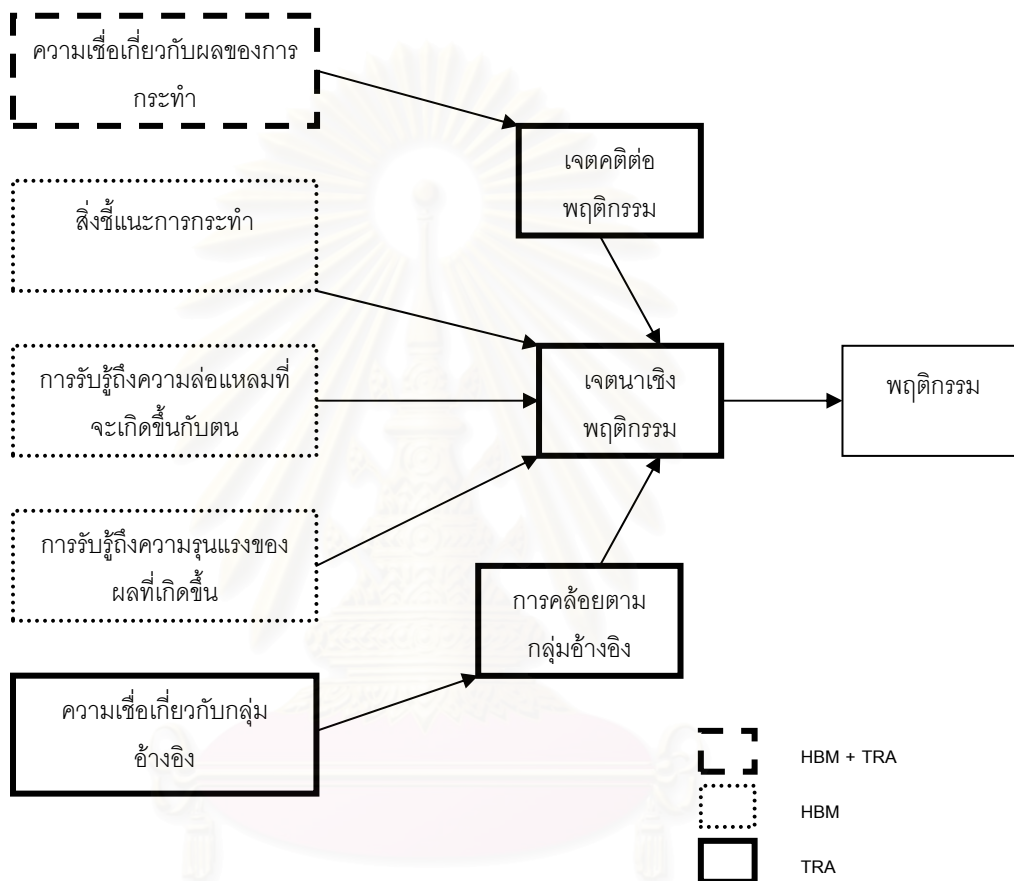
การศึกษาของ Wurtele, Roberts, และ Leeper (1982 อ้างถึงใน Poss, 2001) ซึ่งนำตัวแปรในรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพและเจตนาเชิงพฤติกรรม มาศึกษาพฤติกรรมการเข้าตรวจโรควัดโรค พบว่าเจตนาเชิงพฤติกรรมเพียงตัวเดียวสามารถอธิบายความแปรปรวนในพฤติกรรมได้ร้อยละ 71.3 สอดคล้องกับ Cummings, Jette, Brock, และ Haefner (1979 อ้างถึงใน Poss, 2001) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเข้ารับฉีดวัคซีนโรคไข้หวัดใหญ่ในผู้ใหญ่ โดยนำตัวแปรรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ เจตนาเชิงพฤติกรรม อิทธิพลทางสังคม และการได้รับคำแนะนำจากแพทย์ มาร่วมทำนายพฤติกรรม ผลปรากฏว่า การรับรู้ถึงความล่อแหลมที่จะเกิดขึ้นกับตน การรับรู้ถึง

ความรุนแรงของผลที่เกิดขึ้น การรับรู้ถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับ และการรับรู้ถึงอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น ในโครงสร้างรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ มีสหสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเข้ารับฉีดวัคซีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่าเจตนาเชิงพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วย ($r = .58, p < .01$) และจากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่าเจตนาเชิงพฤติกรรม อิทธิพลทางสังคม และการได้รับคำแนะนำจากแพทย์สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมได้ร้อยละ 40

ข้อจำกัดของรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ

1. การนำรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพไปศึกษาเชิงภาคการทดสอบโครงสร้างที่เป็นลักษณะเดียวกัน เนื่องจากการวัดตัวแปรในโครงสร้างยังไม่ได้รับการขัดเกลาและทำให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในการวิเคราะห์
2. โครงสร้างของรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพไม่ได้แสดงความสัมพันธ์ที่มีลักษณะเฉพาะระหว่างตัวแปร เนื่องจากพบว่าในบางงานวิจัยที่นำตัวแปรอื่นๆ เช่น เจตนาเชิงพฤติกรรม การรับรู้ความสามารถของตน มาเพิ่มเติมไว้ในโครงสร้างในการศึกษาพฤติกรรม และบ่อยครั้งที่ตัดตัวแปรสิ่งชี้แนะการกระทำออกไป โดยระบุว่าสิ่งชี้แนะการกระทำมีความหลากหลายอาจทำให้ผู้ตอบแบบสอบถาม จดจำเหตุการณ์ที่เป็นตัวกระตุ้นการกระทำไม่ได้

Poss (2001) จึงได้พัฒนาโครงสร้างใหม่ โดยนำตัวแปรในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (TRA) และตัวแปรในรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพมาเชื่อมโยงกันและเสนอโครงสร้างใหม่ดังภาพที่ 3 โดย Poss นำโครงสร้างใหม่ไปศึกษาพฤติกรรมการเข้ารับการตรวจวินิจฉัย ของคนงานอพยพชาวเม็กซิกัน ซึ่งพัฒนามาตรวัดโดยสอบถามความเชื่อเด่นชัดในกลุ่มตัวอย่าง ตามที่ Ajzen และ Fishbein (1980) ได้เสนอไว้

ภาพที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆของ TRA และ HBM (Poss, 2001)

จากภาพอธิบายได้ว่า การรับรู้อุปสรรคที่จะเกิดขึ้นและการรับรู้ผลประโยชน์ที่จะได้รับเกี่ยวข้องกับ การรับรู้ถึงผลของการกระทำทั้งทางบวกและทางลบ เช่นเดียวกับความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ดังนั้นในการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม Poss (2001) จึงวัดตามแนวทางทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และนำตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตคติต่อพฤติกรรม และเจตนาเชิงพฤติกรรมมาช่วยทำนายพฤติกรรมด้วย ส่วนตัวแปรสิ่งชี้แนะการ

กระทำ การรับรู้ความล่อแหลมที่จะเกิดขึ้นกับตน และการรับรู้ถึงความรุนแรง เป็นตัวแปรสาเหตุ สมทบ (Moderator) ที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างเจตนา กับพฤติกรรม

การเชื่อมโยงกันของรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ กับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (TRA) และทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (TpB)

1. รูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพและทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เป็นโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มทฤษฎีความคาดหวัง-คุณค่า (Expectancy-value Theory)

Poss (2001) เสนอว่า บุคคลจะทำพฤติกรรมหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่า บุคคลให้คุณค่ากับเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงเพียงใด และบุคคลตัดสินใจว่าการกระทำนั้นจะทำให้บรรลุสู่เป้าหมายเพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ที่ระบุว่า การเกิดพฤติกรรมที่เจาะจงนั้น ขึ้นอยู่กับการให้คุณค่าในผลของการกระทำ และการคาดคะเนถึงความเป็นไปได้ที่ผลของการกระทำจะเกิดขึ้น โดยแนวคิดของการรับรู้ถึงอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นและการรับรู้ถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับในรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ เทียบเท่าได้กับแนวคิดของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ซึ่งเป็นความเชื่อพื้นฐานของเจตคติต่อพฤติกรรม

2. การรับรู้ถึงอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นและการรับรู้ถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับในรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ และเจตนาเชิงพฤติกรรมในทฤษฎีการกระทำตามแผน ได้รับอิทธิพลมาจากกลุ่มอ้างอิงและแรงกดดันที่ได้รับจากกลุ่มทางสังคม

Rosenstock (1966 อ้างถึงใน Poss, 2001) เสนอว่า ความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรม มีอิทธิพลมาจากกลุ่มอ้างอิงและแรงกดดันทางสังคม เช่นเดียวกับ Lajunen และ Räsänen (2004) ที่เสนอว่า ทั้งการรับรู้ถึงอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective norm) ในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนนั้น เกี่ยวข้องกับบทบาทของพ่อแม่และเพื่อนซึ่งมีอิทธิพลต่อการสวมหมวกนิรภัยในการขี่รถจักรยานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ดังนั้นการรณรงค์สวมใส่หมวกนิรภัยควรเปลี่ยนแปลงเจตคติของพ่อแม่และเพื่อน ยกตัวอย่างเช่น จัดส่งหนังสือที่ถ่ายทอดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการสวมหมวกนิรภัยและความรุนแรงจากการได้รับบาดเจ็บทางศีรษะให้แก่พ่อแม่ของนักเรียน หรือเปลี่ยนการรับรู้ของกลุ่มเพื่อนนักเรียนจากเดิมที่รับรู้ว่าการสวมหมวกนิรภัยเกี่ยวข้องกับความปลอดภัย ให้รับรู้เพิ่มเติมว่าการสวมหมวกนิรภัยแสดงถึงความเท่ และเป็นสิ่งที่สังคมปรารถนา ดังนั้นข้อมูลที่ให้แก่พ่อแม่และการปรับเปลี่ยนความเชื่อในกลุ่มเพื่อน ก็น่าจะส่งผลต่อเจตนาในการสวมหมวกนิรภัยของคุณ กล่าวคือ กลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญกับบุคคลมีอิทธิพลทั้งต่อตัวแปรในรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพและทฤษฎีการกระทำตามแผน

3. เพิ่มตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy) ในโครงสร้างของรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ

Rosenstock (1990 อ้างถึงใน Poss, 2001) เสนอรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพในแนวทางใหม่ โดยเพิ่มตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตน เข้าไปในโครงสร้างเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการศึกษาพฤติกรรมอื่นๆที่แตกต่างไปจากอดีต เช่น พฤติกรรมการดูแลเอาใจใส่ การเจ็บป่วยเรื้อรังของบุคคล เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปคือ รูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพเป็นแนวคิดในการศึกษาพฤติกรรม ที่มักมีผู้นำตัวแปรในโครงสร้างของแนวคิดหรือทฤษฎีอื่นๆ มาทำนายพฤติกรรมร่วมด้วย เช่น เจตนาเชิงพฤติกรรมในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล หรือการรับรู้ความสามารถของตนในทฤษฎีปัญญาทางสังคม แสดงให้เห็นว่าแนวคิดของรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมีความเกี่ยวข้องกันในการศึกษาพฤติกรรมและมันทัศน์ของตัวแปรบางตัวมีความเชื่อมโยงกัน

ทฤษฎีปัญญาทางสังคม (Social Cognitive Theory)

ทฤษฎีปัญญาทางสังคมเป็นทฤษฎีที่ Bandura (1986) เป็นผู้พัฒนามาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) โดยทฤษฎีปัญญาทางสังคมให้ความสำคัญกับการสังเกตพฤติกรรมจากตัวแบบ เพื่อเป็นข้อมูลต่อการตัดสินใจที่จะทำพฤติกรรมตามตัวแบบหรือไม่ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้จากตัวแบบประกอบด้วย กระบวนการใส่ใจ กระบวนการเก็บจำ กระบวนการกระทำ และกระบวนการจูงใจ (ธีระพร อุวรรณโณ, 2528; Bandura, 1977) กล่าวคือโดยทั่วไปบุคคลมีโอกาสประสบพบเจอกับบุคคลอื่น ก่อให้เกิดการเรียนรู้และจดจำการกระทำที่หลากหลาย ด้วยการสังเกตพฤติกรรมของผู้คนที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วย หรือบุคคลอื่นๆที่พบเห็นทั่วไป พฤติกรรมใดที่น่าดึงดูดใจและเกิดขึ้นในขณะที่ผู้สังเกตมีความพร้อมในการรับรู้ทางประสาทสัมผัส และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ผู้สังเกตจะใส่ใจกับการกระทำนั้น และเก็บจำเป็นภาพหรือคำพูด จากนั้นเมื่อมีโอกาสผู้สังเกตจะแปลความจำออกมาเป็นพฤติกรรม รวมทั้งประเมินว่าตนทำพฤติกรรมได้ดีเพียงใด ถ้าพฤติกรรมนั้นๆได้รับผลกรรมที่ดีสอดคล้องกับความคาดหวัง ผู้สังเกตก็จะเก็บจำและมีความเป็นไปได้ที่จะแสดงพฤติกรรมอีก และถ้าผลกรรมที่เกิดขึ้นไม่น่าพึงพอใจ แม้ว่าผู้สังเกตเชื่อว่าตนทำได้ แต่ถ้ามีแนวโน้มจะได้รับผลกรรมที่ไม่ดี บุคคลก็จะหลีกเลี่ยงไม่ทำพฤติกรรมนั้น

Bandura (1986) เสนอว่า บุคคลจะตัดสินใจทำพฤติกรรมหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ คือ

1. การรับรู้ความสามารถของตน หรือ ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน (Self-efficacy หรือ Efficacy expectation) คือ การคาดคะเนของบุคคลถึงความสามารถของตน ว่าตน จะจัดการให้บรรลุสู่ความสำเร็จได้เพียงใด
2. ความคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรมที่จะเกิดขึ้น (Outcome Expectation) คือ การคาดคะเนถึงความเป็นไปได้ที่จะเกิดผลกรรมใดๆตามมา จากการทำพฤติกรรม

ยกตัวอย่างเช่น บุคคลเชื่อว่าตนสามารถกระโดดสูงได้ 6 ฟุต ซึ่งความเชื่อนี้ถือว่าการรับรู้ความสามารถของตน ส่วนความคาดหวังว่าจะได้รับการยอมรับจากสังคม เสียข้อมือ รางวัล และความพึงพอใจ ถือว่าเป็นความคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรมที่จะเกิดขึ้น นอกจากนี้ ผู้สังเกตจะหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขัดกับมาตรฐานของตน หรือคาดหวังว่าผลกรรมที่จะเกิดขึ้นไม่เป็นที่ชื่นชอบ เช่น พ่อแม่ตำหนิ คนรอบข้างไม่เห็นด้วย บุคคลก็จะไม่แสดงพฤติกรรม

Bandura (1997) เสนอว่า การรับรู้ความสามารถของตน เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความสามารถที่แท้จริงของบุคคล โดยบูรณาการทักษะย่อยๆเพื่อนำไปสู่แนวทางของการกระทำที่เหมาะสม ยกตัวอย่าง การรับรู้ความสามารถของตนในการขับรถ คือ การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในความสามารถในการขับรถยนต์ของตน ภายใต้สภาพการจราจรที่มีระดับความท้าทายแตกต่างกัน เช่น การขับเคลื่อนรถยนต์ผ่านการจราจรในเมืองที่แออัดหรือบนทางด่วน ซึ่งการประเมินการรับรู้ความสามารถของตนต้องคำนึงถึงทักษะทั้งหมดที่ตนมี โดยไม่แยกพิจารณาเป็นทักษะย่อยๆในการขับรถ เช่น การติดเครื่องยนต์ การหมุนพวงมาลัย การหยุดรถ การบีบแตร การเปลี่ยนสัญญาณจราจร หรือ การเปลี่ยนช่องทางการเดินรถ เนื่องจากจะทำให้นำไปสู่การรับรู้ความสามารถของตนที่ผิดพลาด

นอกจากนี้ Bandura (1986) ยังเสนอว่า แม้ว่าบุคคลมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อการแสดงพฤติกรรม แต่ก็พบว่า บ่อยครั้งที่บุคคลไม่ทำพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ Schwartz และ Gottman (1976 อ้างถึงใน Bandura, 1997) ที่เสนอว่า แม้ว่าบุคคลจะมีความรอบรู้เป็นอย่างดี และมีทักษะที่จำเป็นต่อการกระทำ แต่ก็อาจประสบความล้มเหลวในการกระทำได้เช่นกัน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากบุคคลรับรู้ความสามารถของตนไม่สอดคล้องกับความสามารถที่แท้จริงของตน หรือแม้ว่าบุคคลรับรู้ความสามารถของตนสอดคล้องกับทักษะและความสามารถที่ตนมี แต่คาดว่าเมื่อทำไปแล้วไม่เกิดผลทางบวกหรือมีผลทางลบเกิดขึ้น บุคคลก็จะมีแนวโน้มไม่ทำพฤติกรรม และยังพบว่า ความเคลือบแคลงสงสัยในความสามารถของตนส่งผลต่อการแสดงออก เช่น งานวิจัยของ Collin (1982 อ้างถึงใน Bandura, 1997) ที่ศึกษาพฤติกรรมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ในกลุ่ม

เด็กนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางคณิตศาสตร์ 3 ระดับ ได้แก่ กลุ่มที่มีความสามารถสูง กลุ่มที่มีความสามารถปานกลาง และกลุ่มที่มีความสามารถต่ำ ผลการศึกษาพบว่า ในทุกกลุ่มความสามารถ นักเรียนที่รับรู้ความสามารถของตนสูง แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ดีกว่าและใช้ความพยายามมากกว่านักเรียนที่มีความสามารถเท่ากันแต่ยังสงสัยในความสามารถของตน ดังนั้นนักเรียนที่แก้ปัญหามathematics ไม่ได้ อาจเกิดได้ 2 กรณี นั่นก็คือ นักเรียนขาดทักษะทางคณิตศาสตร์จึงแก้ปัญหามathematics ไม่ได้ หรือ นักเรียนมีทักษะ แต่ขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนจึงแก้ปัญหามathematics ไม่ได้

ในบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนสูง จะจัดการกับงานที่ยุ่งยากโดยมองว่างานที่ได้รับผิดชอบนั้นมีความท้าทาย มากกว่าที่จะมองว่าเป็นการคุกคามบุคคลจะต้องหลีกเลี่ยง และบุคคลจะยึดมั่นในเป้าหมายและมุ่งความสนใจไปทำงาน มากกว่าจะดำรงตนอยู่บนความล้มเหลวอ่อนแอ เมื่อเผชิญหน้ากับอุปสรรค และยังเพิ่มความพยายามเมื่อเผชิญกับความล้มเหลว รวมทั้งอนุมานสาเหตุของความล้มเหลวไปที่การขาดความพยายามของตน มากกว่าจะอนุมานสาเหตุของความล้มเหลวที่เกิดจากตนขาดความสามารถ กล่าวคือ ในบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนสูง มีความเป็นไปได้มากที่จะแสดงพฤติกรรมตามที่ตนตั้งใจ (Manstead & van Eekelen, 1998)

สรุปก็คือ บุคคลจะแสดงพฤติกรรมได้สำเร็จหรือไม่นั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับทักษะและความสามารถแล้ว ยังขึ้นอยู่กับ การรับรู้ความสามารถของตนด้วย โดยความสามารถที่แท้จริงและการรับรู้ความสามารถของตน ต้องมีความสอดคล้องกันมากพอที่จะทำให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนเป็นแนวคิดหนึ่งของทฤษฎีปัญญาทางสังคม ที่มีได้เกี่ยวข้องกับจำนวนทักษะที่บุคคลมี แต่เกี่ยวกับความเชื่อของบุคคลว่าตนสามารถกระทำได้ดีเพียงใด ด้วยการรู้ ความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ตนมีภายใต้สภาพการณ์ที่หลากหลาย

การเชื่อมโยงกันของการรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy) กับการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (PBC)

Ajzen (2002) เสนอว่า การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนคล้ายกับตัวแปรการรับรู้ถึงอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น (Perceived barriers) ในรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ (Rosenstock, 1966 อ้างถึงใน Ajzen, 2002) ตัวแปรการเอื้ออำนวยทางสภาพแวดล้อม (Facilitating Conditions) ในรูปแบบพฤติกรรมระหว่างบุคคล (A Model of Interpersonal Behavior) (Triandis, 1977 อ้างถึงใน Ajzen, 2002) และการรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy) ในทฤษฎีปัญญาทางสังคม (Bandura, 1977, 1989, 1997 อ้างถึงใน Ajzen, 2002) โดย Ajzen เปรียบเทียบว่ามโนทัศน์การรับรู้ความสามารถของตนของ Bandura (1991 อ้างถึงใน Ajzen, 1991) คล้ายคลึงกับการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน แต่ต่างกัน

ที่การรับรู้ความสามารถของตนเกี่ยวข้องกับการรับรู้ความเชื่อมั่นในความสามารถในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ส่วนการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมครอบคลุมถึงอำนาจในการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลด้วย ซึ่งประเมินว่าตนสามารถควบคุมพฤติกรรมได้เพียงใด และนำเสนอถึงความคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรมที่จะเกิดขึ้น (Outcome Expectation) มีความคล้ายคลึงกับความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral beliefs) ใน TRA และ TpB

งานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบ คือ การรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy ซึ่งใช้ตัวย่อว่า SE) และการรับรู้อำนาจในการควบคุม (Controllability) ดังการศึกษาต่อไปนี้

Terry และ O' Leary (1995 อ้างถึงใน Ajzen, 2002) ศึกษาพฤติกรรมการออกกำลังกาย อย่างน้อย 20 นาที จำนวน 3 ครั้งต่อสัปดาห์ เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ วัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมด้วยข้อกระทงจำนวน 7 ข้อ วิเคราะห์ข้อกระทงด้วยสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) ผลการวิเคราะห์ยืนยันว่า การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย คือ การรับรู้ความสามารถของตน และการรับรู้อำนาจในการควบคุม โดยชุดข้อกระทงมีความเที่ยงสูง ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา มีค่าเท่ากับ .80 และ .85 ตามลำดับ

ต่อมา Manstead และ van Eekelen (1998) ได้ศึกษาพฤติกรรมการทำคะแนนสอบในวิชา ภาษาอังกฤษ ประวัติศาสตร์ และฟิสิกส์ ให้ได้อย่างน้อย 7 คะแนนจาก 10 คะแนน ในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 171 คน มีอายุระหว่าง 14-16 ปี โดยสร้างข้อกระทงของการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมจำนวน 6 ข้อ มาใช้ในการศึกษา จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ด้วยการหมุนแกนด้วยวิธีเออบลิค (Oblique) หรือการหมุนแกนมุมแหลม พบว่า ข้อกระทงทั้ง 6 ข้อ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย คือ การรับรู้ความสามารถของตนและการรับรู้อำนาจในการควบคุม ข้อกระทงแต่ละข้อมีน้ำหนักที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบ (Factor loading) ไม่ต่ำกว่า .49 และการรับรู้ความสามารถของตนมีน้ำหนักในการทำนายพฤติกรรมการทำคะแนนสอบให้ได้อย่างน้อย 7 คะแนนจาก 10 คะแนนในวิชา ภาษาอังกฤษ ประวัติศาสตร์ และฟิสิกส์ ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ .52 ($p < .01$) .35 ($p < .01$) และ .46 ($p < .01$) ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าการรับรู้ความสามารถของตนมีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ .90 ($p < .01$) .73 ($p < .01$) และ .83 ($p < .01$) ดังนั้นในการศึกษานี้ เฉพาะการรับรู้ความสามารถของตนเท่านั้นที่สามารถทำนายเจตนา และพฤติกรรมได้ ส่วนการรับรู้อำนาจในการควบคุมไม่สามารถทำนายทั้งเจตนาและพฤติกรรม

เช่นเดียวกับ Armitage และ Conner (1999a, 1999b) ที่ได้ศึกษาเจตนาในการรับประทานอาหารที่มีไขมันต่ำในช่วง 1 เดือนข้างหน้า ในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยลีดส์จำนวน 73 คน โดยสร้างข้อกระทงของการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมจำนวน 7 ข้อมาใช้ในการศึกษา และเมื่อนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยการหมุนแกนด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax) หรือการหมุนแกนมุมฉาก พบว่า การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ การรับรู้ความสามารถของตนและการรับรู้อำนาจในการควบคุม โดยข้อกระทงแต่ละข้อมีน้ำหนักที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบ (Factor loading) ไม่ต่ำกว่า .75 และชุดข้อกระทงในแต่ละองค์ประกอบมีความเที่ยงสูง มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ .83 และ .71 ตามลำดับ จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนมีน้ำหนักในการทำนายเจตนาในการรับประทานอาหารที่มีไขมันต่ำได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ .33 ($p < .001$) ส่วนการรับรู้อำนาจในการควบคุมไม่สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้

สอดคล้องกับ Armitage และ Conner (2001) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริโภคโลหิตตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (TpB) ในกลุ่มนักศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 การศึกษาย่อย ดังนี้

การศึกษาแรก: สร้างข้อกระทงของการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมจำนวน 6 ข้อ มาใช้ในการศึกษาพฤติกรรม วิเคราะห์องค์ประกอบด้วยการหมุนแกนด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax) หรือการหมุนแกนมุมฉาก พบว่า การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ การรับรู้ความสามารถของตนและการรับรู้อำนาจในการควบคุม ซึ่งอธิบายความแปรปรวนได้ทั้งหมดร้อยละ 82.30 และข้อกระทงแต่ละข้อมีน้ำหนักที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบ (Factor loading) ไม่ต่ำกว่า .85 และการรับรู้ความสามารถของตนมีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ดีที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้อำนาจในการควบคุม โดยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ .45 ($p < .001$) ส่วนการรับรู้อำนาจในการควบคุมไม่สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้

การศึกษาที่สอง: เพิ่มเติมข้อกระทงในการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมอีก 2 ข้อ รวมข้อกระทงจำนวน 8 ข้อ ก็ยังได้ผลสอดคล้องกับการศึกษาแรก ซึ่งพบว่าเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยการหมุนแกนด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax) หรือการหมุนแกนมุมฉาก ได้องค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบ ซึ่งอธิบายความแปรปรวนได้ทั้งหมดร้อยละ 74.70 และข้อกระทงแต่ละข้อมีน้ำหนักที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบ (Factor loading) ไม่ต่ำกว่า .64 และการรับรู้ความสามารถของตนมีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ดีที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้อำนาจในการควบคุม โดยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ .70 ($p < .001$)

สรุปคือ จากงานวิจัยข้างต้น พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนและการรับรู้อำนาจในการควบคุมเป็นองค์ประกอบย่อยของการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม โดยการรับรู้ความสามารถของตนสามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ดี ส่วนการรับรู้อำนาจในการควบคุมไม่มีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม ดังนั้นเพียงการรับรู้ความสามารถของตนปัจจัยเดียวก็สามารถทำนายเจตนาในการแสดงพฤติกรรมได้ และในโครงสร้างรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเป็นปัจจัยหนึ่งในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม

นอกจากนี้ยังพบข้อถกเถียงบางประการ เกี่ยวกับข้อกระทงของการรับรู้ความยาก-ง่ายของการแสดงพฤติกรรม ในบางงานวิจัยที่ศึกษาตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เช่น งานวิจัยของ Manstead และ van Eekelen (1998) พบว่าการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ได้รวมข้อกระทงเกี่ยวกับการรับรู้ความยาก-ง่ายในการแสดงพฤติกรรมไว้ด้วย เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบปรากฏว่า ข้อกระทงเกี่ยวกับความยาก-ง่ายในการแสดงพฤติกรรม อยู่ในองค์ประกอบของการรับรู้ความสามารถของตน ดังนั้นกลุ่มของข้อกระทงของการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมจึงประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. การรับรู้ความเชื่อมั่นในความสามารถของตน
2. การรับรู้ถึงอำนาจในการควบคุมพฤติกรรม
3. การรับรู้ถึงความยาก-ง่ายในการแสดงพฤติกรรม

ขัดแย้งกับ Bandura (1997) ที่เสนอว่า ในบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนสูง อาจมองว่างานที่ตนรับผิดชอบนั้นมีความยากลำบาก แต่บุคคลก็เชื่อว่าตนสามารถบรรลุผลสำเร็จได้โดยใช้ความเฉลียวฉลาดและความพยายามอดสาหะของตน ดังนั้นถึงแม้บุคคลประเมินว่าพฤติกรรมนั้นเป็นสิ่งที่ยากสำหรับตน แต่ก็มิได้บ่งบอกว่า บุคคลจะเชื่อว่าตนไร้ความสามารถในการทำพฤติกรรม สอดคล้องกับ Armitage และ Conner (2001) ซึ่งเสนอว่า การสอบถามบุคคลถึงความยาก-ง่ายของพฤติกรรม จะทำให้เกิดภาวะกำกวม ยกตัวอย่างเช่น พฤติกรรมการบริจาคโลหิต บุคคลอาจประเมินว่าการบริจาคโลหิตเป็นสิ่งที่ยาก เนื่องจากบุคคลสามารถทำพฤติกรรมได้เฉพาะเมื่ออยู่ในบริเวณที่จำเพาะ เช่น ในโรงพยาบาลหรือสภากาชาดเท่านั้น ซึ่งมีได้เกี่ยวข้องกับ การรับรู้ความเชื่อมั่นในความสามารถของตน ดังนั้นงานวิจัยของ Armitage และ Conner (1999a, 1999b, 2001) จึงหลีกเลี่ยงความกำกวมไม่ชัดเจนดังกล่าว โดยนำเฉพาะข้อกระทงเกี่ยวกับการรับรู้ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนและการรับรู้อำนาจในการควบคุม มารวมไว้ในมาตรวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ยกเว้นข้อกระทงเกี่ยวกับความยาก-ง่ายในการแสดงพฤติกรรม

ดังนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงภาวะกำกวมของข้อกระหนงดังกล่าว ผู้วิจัยจึงไม่นำข้อกระหนงเกี่ยวกับการรับรู้ ความยาก-ง่ายในการแสดงพฤติกรรมมารวมไว้ในชุดข้อกระหนงของการรับรู้ความสามารถของตน

ตัวแปรในโครงสร้างรูปแบบบูรณาการ

ผู้วิจัยเสนอรายละเอียดตัวแปรต่างๆในโครงสร้าง ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรม

1.1 ความจำเพาะของพฤติกรรม

พฤติกรรมที่ศึกษานั้นต้องเป็นพฤติกรรมเดียวที่มีความจำเพาะ ซึ่งมีส่วนประกอบย่อย 4 ประการ ดังนี้

- การกระทำ (Action) ควรพิจารณาไตร่ตรองก่อนว่าพฤติกรรมที่ศึกษานั้นเป็นการกระทำเดี่ยว เช่น การใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด การดื่มเครื่องดื่มชูกำลัง เป็นต้น
- เป้าหมาย (Target) หมายถึง เป้าหมายของการกระทำนั้น เช่น การใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดอาจเปลี่ยนเป้าหมายเป็นการใช้ถุงยางอนามัย
- บริบท (Context) หมายถึง สถานการณ์หรือสถานที่ของการเกิดพฤติกรรมที่ศึกษา
- เวลา (Time) หมายถึง ช่วงเวลาของการเกิดพฤติกรรมที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา เช่น ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า

ตัวอย่าง พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า

การกระทำ คือ การดื่ม

เป้าหมาย คือ แอลกอฮอล์

เวลา คือ ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า

ในการศึกษาพฤติกรรมบางอย่างนั้นอาจไม่ระบุ “บริบท” เนื่องจากผู้วิจัยต้องการสำรวจพฤติกรรมนั้นข้ามบริบทที่แวดล้อมอยู่

Ajzen (1988) อธิบายประเด็นองค์ประกอบของพฤติกรรมไว้ว่า ลักษณะของเป้าหมาย การกระทำ เวลา และบริบทนั้นขึ้นอยู่กับแนวทางการวัดของผู้ศึกษาแต่ละคน เนื่องจากความจำเพาะของเวลาหรือบริบทอาจรวมถึงเวลาทุกช่วงเวลาหรือสถานการณ์ทุกสถานการณ์ที่เกิดพฤติกรรมขึ้น ตัวอย่างเช่น ต้องการสำรวจจำนวนครั้งของการคุยทางโทรศัพท์กับเพื่อนโดยไม่ระบุเวลา แสดงว่าถ้าคุยโทรศัพท์กับเพื่อนไม่ว่าจะคุยในเวลาใดก็จะนับการคุยครั้งนั้นเป็นหนึ่งครั้ง และถ้าผู้วิจัยศึกษาพฤติกรรมที่บุคคลพูดคุยกับเพื่อนโดยไม่ได้ระบุบริบทไว้ การศึกษาพฤติกรรมนั้นก็จะหมายรวมทั้งการพูดคุยที่เห็นหน้ากัน เช่น ขณะอยู่ในห้องเรียน ขณะเข้าแถว และการ

พูดคุยที่ไม่เห็นหน้ากัน เช่น ทางโทรศัพท์ ดังนั้นถ้าการศึกษานั้นไม่ได้ระบุองค์ประกอบทาง “บริบท” ก็เป็นเพราะว่าต้องการศึกษาพฤติกรรมข้ามสถานการณ์

1.2 การวัดพฤติกรรม

การวัดพฤติกรรมสามารถกระทำได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ในการวิจัย

จากการวิจัยของ Kasprzyk, Montano, และ Fishbein (1998) นำโครงสร้างรูปแบบบูรณาการ (แสดงไว้ในภาพที่ 4) ไปศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอด ทางทวารหนัก และโดยการใช้ปาก กับคู่นอนประจำและคู่นอนชั่วคราว และกับลูกค้าประจำและลูกค้าชั่วคราว ในช่วง 3 เดือนข้างหน้า ในกลุ่มตัวอย่างที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี (AIDS) ได้แก่ ผู้เสพยาเสพติดโดยการฉีดเข้าเส้น (injecting drug users: IDUs) ผู้ให้บริการทางเพศ (commercial sex workers: CSWs) ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายด้วยกัน (men have sex with men: MSMs) และผู้ที่มีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนเพศตรงข้ามหลายคน (multipartnered heterosexuals: MPHs) พบว่า จำนวนครั้งในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ที่บุคคลรายงานตนเองในสมุดบันทึก มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความถี่ที่บุคคลประเมินการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์บนมาตรฐานแบบ 7 ช่วงคะแนน ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .81 ถึง .94 ดังนั้นการวัดพฤติกรรมโดยให้บุคคลรายงานตน ด้วยการระบุจำนวนครั้งและประเมินความถี่บนมาตรฐานแบบ 7 ช่วงคะแนนมีความสอดคล้องกัน

พฤติกรรมที่เกิดขึ้นนั้นผู้วิจัยจะวัดโดยให้ผู้ตอบเลือกจากทางเลือก 2 ทาง คือ ตี๋มหรือไม่ตี๋ม โดยให้ผู้ตอบประมาณจำนวนครั้งของการตี๋มแอลกอฮอล์ของตนในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา มีลักษณะของข้อกระทงดังนี้

ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านตี๋มแอลกอฮอล์หรือไม่

() ตี๋ม () ไม่ตี๋ม

หากท่านตี๋มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านตี๋มจำนวนกี่ครั้ง

() 1 ครั้ง () 2 ครั้ง () 3 ครั้ง

() 4 ครั้ง () 5 ครั้ง () มากกว่า 5 ครั้ง โปรดระบุจำนวน.....

2. เจตนาเชิงพฤติกรรม

เจตนา หมายถึง ความตั้งใจที่จะทำพฤติกรรมนั้น โดย Ajzen (1991) เสนอว่าเจตนาที่จะแสดงพฤติกรรมเป็นตัวที่บอกว่าคุณคิดตั้งใจที่จะใช้ความพยายามมากเพียงใดในการแสดงพฤติกรรม ในบุคคลที่มีเจตนาจะแสดงพฤติกรรมในระดับสูงมักจะมีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมตามเจตนาของตน ซึ่งสอดคล้องกับโครงสร้างของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรมที่เสนอโดย Fishbein, Hennessy, Yzer และ Douglas (2003) อธิบายว่า บุคคลจะแสดงพฤติกรรมก็ต่อเมื่อบุคคลมีเจตนาที่จะแสดงพฤติกรรมมากพอ

3. การควบคุมทางสภาพแวดล้อม

Fishbein (2003) เสนอว่าการควบคุมทางสภาพแวดล้อมเป็นตัวแปรสามารถทำนายพฤติกรรมได้ แต่เนื่องจาก Fishbein ไม่ได้ระบุความหมายและแนววิธีการวัดตัวแปรการควบคุมทางสภาพแวดล้อมที่ชัดเจนเอาไว้ ผู้วิจัยจึงได้รับการชี้แนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาให้ศึกษาแนวคิดที่ปรากฏอยู่ในโครงสร้างพฤติกรรมระหว่างบุคคล (The Model of Interpersonal Behavior) ของ Triandis (1980) โดยโครงสร้างพฤติกรรมระหว่างบุคคลเป็นรูปแบบและแนวคิดในการทำนายการเกิดพฤติกรรม ที่ต้องการอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมให้ได้มากที่สุด (ธีระพร อุวรรณโณ, 2528) โดยพบว่าตัวแปรความเอื้ออำนวยของสถานการณ์ (Facilitating Condition) ที่ปรากฏอยู่ในโครงสร้างเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดโอกาสของการเกิดพฤติกรรม Triandis อธิบายว่าพฤติกรรมอาจจะไม่เกิดขึ้นถ้าลักษณะของสถานการณ์ในขณะนั้นไม่เอื้ออำนวย

Triandis (1980) กล่าวว่า บุคคลอาจจะมีเจตนาที่จะทำอะไรบางอย่างแต่ไม่สามารถทำได้เนื่องจากสภาพแวดล้อม การกระทำบางอย่างนั้นแสดงออกมาได้โดยง่ายเพราะว่ามีการเอื้ออำนวยของสถานการณ์สูง ทำให้บุคคลใช้ความพยายามเพียงเล็กน้อยก็สามารถประสบความสำเร็จ ขณะที่การกระทำบางอย่างนั้นมีการเอื้ออำนวยของสถานการณ์ต่ำ ทำให้บุคคลต้องใช้ความพยายามค่อนข้างมากเพื่อให้บรรลุผลของการกระทำ ความเอื้ออำนวยของสถานการณ์เป็นปัจจัยทางรูปธรรม (Objective factors) ซึ่งเป็นปัจจัยที่อยู่ภายนอกตัวบุคคลและเกิดขึ้นได้ในสภาพแวดล้อม โดยข้อกระทงของความเอื้ออำนวยของสถานการณ์เป็นการประเมินของบุคคลว่าการกระทำที่ต้องการวัดนั้นง่ายที่จะกระทำมากน้อยเพียงใด

ความเอื้ออำนวยของสถานการณ์ แสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ที่แวดล้อมตัวบุคคลที่อาจแตกต่างกันไป หรือเป็นภาวะที่บุคคลควบคุมไม่ได้ ซึ่งอาจส่งเสริมหรือขัดขวางการแสดงพฤติกรรม ยกตัวอย่างในงานวิจัยของ Davidson และ Jaccard (1975, อ้างถึงใน Triandis, 1980) พบว่า การเอื้ออำนวยของสถานการณ์เป็นตัวแปรสาเหตุสมทบที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ (Moderate) ระหว่างเจตนา กับพฤติกรรม โดยศึกษาพฤติกรรมกรรมการมีบุตรในอีก 2 ปีข้างหน้า [โดย

มาตรฐานปัจจุบันถือว่า “การมีบุตรในอีก 2 ปีข้างหน้า” เป็นผลกรรม(outcome) ไม่ใช่พฤติกรรม แต่ในงานเขียนนี้เรียกว่า “พฤติกรรม”ต่อไปเพื่อให้สอดคล้องกับที่ Davidson & Jaccard เรียก] หลังจากวัดเจตนาไปแล้วเป็นระยะเวลา 2 ปีจึงมีการวัดพฤติกรรม ซึ่งพบว่าในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีผู้หญิงที่ไม่สามารถมีบุตรได้รวมอยู่ด้วย ดังนั้นข้อมูลส่วนหนึ่งจึงแสดงให้เห็นว่าบุคคลมีเจตนาที่จะทำพฤติกรรมนั้นแต่ก็มีปัจจัยบางประการที่ทำให้เจตนาทำพฤติกรรมไม่สอดคล้องกัน พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาทำพฤติกรรมมีค่า r เท่ากับ .53 ที่ระดับนัยสำคัญ .01 จาก การไม่สามารถมีบุตรได้ของผู้หญิงที่มีเจตนาที่จะมีบุตรนั้น จึงทำให้ Davidson และ Jaccard ได้รวมข้อมูลของผู้หญิงที่มีเจตนาที่จะมีบุตรทั้งกลุ่มผู้หญิงที่ไม่สามารถมีบุตรได้ และกลุ่มผู้หญิงที่สามารถมีบุตรได้มารวมเข้าไว้ด้วยกัน จากนั้นวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์พบว่าค่าสหสัมพันธ์มีค่าเพิ่มขึ้น โดยค่า r มีค่าเท่ากับ .62 ที่ระดับนัยสำคัญ .01 ซึ่งก็อนุมานได้ว่า ผู้หญิงที่มีเจตนาที่จะมีบุตรทั้งที่อยู่ในกลุ่มที่สามารถมีบุตรและในกลุ่มที่ไม่สามารถมีบุตรได้ แต่พยายามที่จะมีบุตรโดยไม่ใช้การคุมกำเนิดใดๆ มีพฤติกรรมเท่าๆกันแต่ผลที่ออกมาแตกต่างกัน ดังนั้นปัจจัยบางประการที่บุคคลควบคุมไม่ได้ เช่น การไม่สามารถมีบุตรได้ ถือว่าเป็นตัวแปรความเอื้ออำนวยของสถานการณ์อย่างหนึ่งที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม

จากงานวิจัยข้างต้นทำให้ทราบว่าปัจจัยความเอื้ออำนวยของสถานการณ์เป็นตัวแปรที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาทำพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป และ Triandis (1980) ได้เสนอสมการที่ทำนายโอกาสความน่าจะเป็นของการเกิดพฤติกรรมไว้ ดังนี้

$$P_a = (w_H H + w_I I) P.F$$

เมื่อ	P_a	หมายถึง	ความน่าจะเป็นของการกระทำหนึ่ง มีค่า 0 ถึง 1
	H	หมายถึง	นิสัย (Habit) วัดจากจำนวนครั้งที่บุคคลเคยทำพฤติกรรมนี้มาแล้ว
	I	หมายถึง	เจตนาที่จะทำพฤติกรรม (Behavioral Intention)
	F	หมายถึง	ความเอื้ออำนวยของสถานการณ์ (Facilitating Condition)
	P	หมายถึง	ความตื่นตัวทางสรีระ (Physiological Arousal)
	w_H, w_I	หมายถึง	น้ำหนักถ่วงนิสัยและเจตนา

(หมายเหตุ : ชื่อตัวแปรในสมการได้มาจาก มนัส จินตนะดิลกกุล, 2530)

จากสมการข้างต้นประกอบด้วยตัวแปรที่เป็นทั้งปัจจัยภายใน (Internal factors) และปัจจัยภายนอกตัวบุคคล (External factors) ซึ่งเป็นตัวกำหนดโอกาสความน่าจะเป็นของการกระทำ (P_a) ปัจจัยภายใน คือ นิสัย (H) เจตนา (I) และ ความตื่นตัวทางศีลธรรม (P) และปัจจัยภายนอก คือ ความเอื้ออำนวยของสถานการณ์ (F) นอกจากนี้สามารถแยกแยะตัวแปรในสมการได้อีกว่าเป็นตัวแปรที่อยู่ภายใต้การควบคุมของบุคคลกับตัวแปรที่ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของบุคคล โดยตัวแปรที่อยู่ภายใต้การควบคุมของบุคคลคือ เจตนา (I) และตัวแปรที่ไม่ได้อยู่ภายใต้การควบคุมของบุคคลคือ นิสัย (H) ความตื่นตัวทางศีลธรรม (P) และ ความเอื้ออำนวยของสถานการณ์ (F) สรุปก็คือตัวแปรความเอื้ออำนวยของสถานการณ์เป็นปัจจัยภายนอกตัวบุคคลที่ไม่ได้อยู่ภายใต้การควบคุมของบุคคลที่ส่งผลต่อความน่าจะเป็นของการกระทำ

จากสมการข้างต้น อธิบายได้ว่า ตัวแปรนิสัย (H) แสดงให้เห็นถึงลักษณะของพฤติกรรมในอดีตและความสามารถของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงาน บุคคลที่มีความสามารถที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมก็จะมีนิสัยที่จะแสดงการกระทำนั้นมาก ส่วนความตื่นตัวทางศีลธรรม (P) นั่นก็คือ ความพร้อมของร่างกายที่จะทำพฤติกรรม เมื่อบุคคลนอนหลับค่า P จะมีค่าเท่ากับ 0 แต่เมื่อบุคคลเกิดการตื่นตัวค่า P จะมีค่าเท่ากับ 1

เมื่อพิจารณาแล้วตัวแปรการควบคุมทางสภาพแวดล้อมในโครงสร้างรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม น่าจะเทียบได้กับตัวแปรความเอื้ออำนวยของสถานการณ์ ในรูปแบบพฤติกรรมระหว่าง ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ค่าจำกัดความของการควบคุมทางสภาพแวดล้อมคล้ายคลึงกับตัวแปรความเอื้ออำนวยของสถานการณ์ไว้ดังนี้

การควบคุมทางสภาพแวดล้อม (Environmental Constraints) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับอิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรม โดยสภาพแวดล้อมนั้นเป็นปัจจัยภายนอกตัวบุคคลซึ่งบุคคลไม่สามารถกำหนดหรือควบคุมได้

4. ทักษะและความสามารถ

Fishbein (2000) เสนอว่า ตัวแปรทักษะและความสามารถเป็นปัจจัยสำคัญตัวหนึ่งที่ส่งผลทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรม บุคคลไม่แสดงพฤติกรรมออกมาได้เนื่องจากบุคคลขาดทักษะหรือความสามารถที่จำเป็นต่อการแสดงพฤติกรรม

ความหมายของ “ทักษะ” (Skills)

ได้มีผู้ให้ความหมายและคำอธิบายไว้ต่างๆ ดังนี้

Proctor (1994) กล่าวว่า ทักษะเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความชำนาญ ซึ่งเป็นรากฐานในกิจกรรมต่างของบุคคล เช่น การขับรถ การอ่านหนังสือ และการพิมพ์ดีด เป็นต้น และได้เสนอว่า “ทักษะ” เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ในอดีตและประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

1. ทักษะต้องผ่านการฝึกฝนและฝึกหัดมาก่อน ซึ่งลักษณะนี้บุคคลไม่ได้มีมาแต่กำเนิด ต้องมีการเรียนรู้ภายหลัง

2. การพัฒนาทักษะเกิดจากความต้องการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมภายนอกหรือเป็นงานที่เกิดขึ้นซึ่งบุคคลต้องกระทำอย่างกระตือรือร้น

จากแนวคิดของ Proctor ได้สรุปว่า “ทักษะ” คือ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นที่ต้องผ่านการฝึกหัด และมีการแสดงออกด้วยความพยายาม

Welford (1968 อ้างถึงใน Proctor, 1995) ได้อธิบายไว้ว่า “ทักษะ” เกี่ยวข้องกับปัจจัยทั้งหลายที่จะทำให้เกิดการแสดงออกด้วยความแม่นยำ รวดเร็ว เชี่ยวชาญ และชำนาญ และเป็น การรับรู้ทางประสาทสัมผัสที่เป็นการแสดงออกทางกายและกระบวนการคิด

Corsini (1994) ให้ความหมายคำว่า “ทักษะ” ไว้ว่า ทักษะ คือ การกระทำที่ต่อเนื่องกันที่ ทำให้บรรลุสู่เป้าหมายหรือประสบความสำเร็จในงานที่จำเพาะเจาะจง เช่น

1. เป้าหมายหรืองานทางด้านวิชาการ เช่น การลบบอกทีละ 2 หน่วย หรือ การแบ่งความยาว

2. เป้าหมายหรืองานทางด้านสังคม เช่น การทำความรู้จักเริ่มมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน หรือ การแก้ปัญหาความขัดแย้งกับเพื่อน

3. เป้าหมายหรืองานที่เป็นการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ เช่น การขี่จักรยาน การเขียนรูปวงกลม เป็นต้น

4. เป้าหมายหรืองานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่บุคคลเป็นผู้กระทำเอง เช่น การใช้โทรศัพท์ การแต่งกายตนเอง เป็นต้น

Wehmeier (2000) ให้ความหมาย “ทักษะ” ไว้ว่า คือ ความสามารถที่จะทำบางอย่างได้ดี ยกตัวอย่างเช่น งานที่ต้องการทักษะและความไวทางสายตา อาชีพช่างถ่ายภาพต้องมีทักษะใน

การจับภาพชั่วขณะได้ ส่วน Summer (1987) ได้ให้ความหมายของ “ทักษะ” ไว้ว่า คือ ความสามารถที่จะทำบางอย่างได้ดีเนื่องจากบุคคลได้เรียนรู้และฝึกฝนมาก่อน

ซึ่งจากความหมายจากแหล่งต่างๆข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่า ทักษะ (Skills) หมายถึง ความชำนาญในการกระทำของบุคคลที่ต้องผ่านการเรียนรู้และฝึกฝนมาในอดีต เพื่อให้บรรลุสู่เป้าหมายที่วางเอาไว้

ความหมายของ “ความสามารถ” (Abilities)

Wehmeier (2000) ให้ความหมาย “ความสามารถ” ไว้ว่า คือ ความสามารถของบุคคลที่กระทำบางอย่างได้ตามความเป็นจริง ส่วน Webster’s Dictionary ได้ให้ความหมาย “ความสามารถ” ว่าเป็น ลักษณะหรือสภาพการณ์ของความสามารถที่มีอยู่ ซึ่งหมายรวมทั้งความสามารถทางกายและทางความคิด ดังนั้นผู้วิจัยจึงนิยาม “ความสามารถ” ไว้ว่า เป็นความสามารถของการกระทำที่บุคคลมีอยู่จริงในช่วงระยะเวลาที่กำหนด

5. การแสวงหาการสัมผัส

การแสวงหาการสัมผัส หมายถึง ลักษณะการทางบุคลิกภาพของบุคคล ที่ต้องการความแปลกใหม่ (Novelty) และความเข้มของสิ่งเร้า (Intensity) ในการกระตุ้นทางประสาทสัมผัส (Arnett, 1994) การแสวงหาการสัมผัสเป็นได้ทั้งลักษณะการ (Trait) ที่เกิดขึ้นอย่างคงเส้นคงวาในทุกสถานการณ์หรืออาจเป็นสภาวะ (State) ที่เกิดขึ้นเมื่ออยู่ในสถานการณ์แปลกใหม่หรือมีความเสี่ยง

แรกเริ่มนั้น Zuckerman (1979) ได้ให้นิยาม “การแสวงหาการสัมผัส” ไว้ว่า เป็นลักษณะของบุคคลที่ต้องการถูกเร้าทางประสาทสัมผัสและต้องการประสบการณ์ที่หลากหลายแปลกใหม่ และซับซ้อน และยินดีที่จะเสี่ยงทั้งทางร่างกายและทางสังคมเพื่อให้ได้มาซึ่งประสบการณ์ดังกล่าว โดย Zuckerman ได้เริ่มพัฒนามาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสขึ้นเป็นครั้งแรกในปี 1960 และพัฒนาเรื่อยมาจนถึงรูปแบบที่ 5 (Sensation Seeking Form V - SSS-V) โดย Zuckerman, Eysenck, และ Eysenck (1978 อ้างถึงใน Arnett, 1994) ได้ร่วมกันพัฒนาขึ้นซึ่งมาตรวัดในรูปแบบที่ 5 เป็นมาตรวัดที่นิยมใช้ในการวัดการแสวงหาการสัมผัสมากที่สุด เมื่อนำมาตรวัดไปวิเคราะห์หองค์ประกอบพบว่ามาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย คือ การแสวงหาการผจญภัย (Thrill and Adventure Seeking) การแสวงหาประสบการณ์ (Experience Seeking) การไม่ยับยั้งชั่งใจ (Disinhibition) และความล่อแหลมต่อความเบื่อหน่าย (Bore Susceptibility)

ข้อจำกัดของมาตรวัดการแสวงหาสัมผัสของ Zuckerman

มาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Zuckerman ในรูปแบบที่ 5 นี้แม้จะมีผู้นิยมนำไปใช้ศึกษา แต่ Arnett (1994) ก็พบข้อจำกัดบางประการและตั้งข้อสังเกตไว้ 4 ประการ ดังนี้

ประการแรก: รูปแบบการตอบที่แยกออกเป็น 2 ทางเลือก (forced-choice format) อาจทำให้ผู้ตอบเกิดความสับสน เพราะรู้สึกว่าการตอบของตนนั้นจัดอยู่ในคำตอบทั้งสองทางเลือก

ประการที่สอง: ข้อกระทงหลายข้อเกี่ยวข้องกับอายุและลักษณะทางกายภาพ ซึ่งทำให้ความแตกต่างด้านอายุส่งผลต่อการตอบ เพราะว่าไม่สามารถระบุได้ว่าผู้ตอบรู้สึกเช่นนั้นจริงๆ หรือเป็นเพราะว่าร่างกายไม่เอื้ออำนวย

ประการที่สาม: ลักษณะคำที่ปรากฏในข้อกระทงนั้นเป็นคำที่อยู่ในสมัยหนึ่งๆ เท่านั้น เมื่อนำมาใช้กับสมัยปัจจุบันอาจจะไม่เหมาะสม

ประการสุดท้าย: ข้อกระทงบางข้อสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางลบเนื่องจากมีข้อกระทงที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์ การใช้ยาเสพติดติดปรากฏอยู่ด้วย

เกิดปัญหาภาวะปะปนในเกณฑ์ (Criterion contamination) ในมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Zuckerman เมื่อนำมาตรวัดไปศึกษาเพื่อทำนายพฤติกรรมการใช้สารเสพติดแต่ละประเภท (Arnett, 1994) โดย Ham และ Hope (2003) ได้ทบทวนงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในวิทยาลัย พบว่า มาตรวัดย่อยด้านการไม่ยับยั้งซึ่งใจในมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Zuckerman มีข้อกระทงที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์รวมอยู่ด้วย ซึ่งทำให้เกิดภาวะปะปนในการวัดตามมา

สอดคล้องกับ Darkes, Green, และ Goldman (1998 อ้างถึงใน Ham & Hope, 2003) ระบุว่าภาวะการปะปนในเกณฑ์ อาจจะมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการดื่มแอลกอฮอล์กับการแสวงหาการสัมผัส และยังพบว่า Zuckerman (1979) ยังให้ความหมายของคำว่า “ซึบซึอน” ไม่ชัดเจนเพียงพออาจทำให้เกิดการตีความที่แตกต่างกันไป เช่นเดียวกับ Wohlwill (1984, อ้างถึงใน Arnett, 1994) ที่เสนอว่า แนวคิดด้านความซึบซึอนยังไม่ชัดเจนดังนั้นจึงควรนำแนวคิดในด้านความเข้มของสิ่งเร้า (Intensity) เข้าไปอธิบายลักษณะการแสวงหาการสัมผัสจะชัดเจนมากกว่า ดังนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการปะปนดังกล่าว จึงควรใช้มาตรวัดการแสวงหาความรู้สึกสัมผัสของ Arnett ในการศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์

ต่อมา Arnett (1994) จึงได้พัฒนามาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสขึ้นมาใหม่ เรียกว่า มาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Arnett (Arnett Inventory of Sensation Seeking – AISS) เพื่อหลีกเลี่ยงและขจัดข้อจำกัดทั้งสี่ประการในมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Zuckerman ในรูปแบบที่ 5 (SSS-V) และนำมาตรวัดที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ไปศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาการสัมผัสและพฤติกรรมต่างๆ โดยองค์ประกอบย่อยของมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของอาร์เนตต์ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ การแสวงหาความแปลกใหม่ (Novelty) และ การแสวงหาความเข้มของสิ่งเร้า (Intensity) แต่ละองค์ประกอบประกอบด้วยข้อกระทงองค์ประกอบละ 10 ข้อ

ความแตกต่างระหว่างมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Zuckerman (1979) และมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Arnett (1994) มีดังนี้

1. มาตรวัดและแนวคิดการแสวงหาการสัมผัสของ Zuckerman (1979) ให้ความสำคัญกับสิ่งเร้าที่มีความแปลกใหม่ (Novelty) และซับซ้อน (Complexity) ตรงข้ามกับแนวคิดของ Arnett ที่ระบุว่า การแสวงหาการสัมผัสเป็นความต้องการการกระตุ้นจากสิ่งเร้าที่มีความแปลกใหม่ (Novelty) และมีความเข้มข้นของสิ่งเร้า (Intensity) ที่ส่งผลต่อประสาทสัมผัส โดยแนวคิดเกี่ยวกับความซับซ้อนนั้นยังชัดเจนไม่เพียงพอ ยกต่อการตีความ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาทฤษฎีและงานวิจัยในการแสวงหาการสัมผัส

2. ทฤษฎีและงานวิจัยของ Zuckerman (1979) เน้นพื้นฐานทางชีววิทยา (Biological basis) มากกว่าบทบาทของการถ่ายทอดทางสังคม (Socialization) ส่วน Arnett เน้นอิทธิพลของการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างปัจจัยทางชีววิทยาและกระบวนการถ่ายทอดทางสังคม หรือนั่นก็คือ การถ่ายทอดทางสังคมมีความสำคัญเท่ากับลักษณะทางชีววิทยา ซึ่งการแสวงหาการสัมผัสของบุคคลอาจมีการแสดงออกได้หลายทาง ขึ้นอยู่กับลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลและสภาพแวดล้อมจากการถ่ายทอดทางสังคม ซึ่งปัจจัยทั้งสองประการก่อให้เกิดลักษณะการแสวงหาการสัมผัสที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล

3. มาตรวัดของ Arnett (1994) หลีกเลี่ยงการละเมิดบรรทัดฐานของสังคม โดยข้อกระทงในมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสสะท้อนให้เห็นถึง ระดับความต้องการความตื่นเต้นและความแปลกใหม่ในสิ่งเร้า ข้อกระทงในมาตรจึงเกี่ยวข้องกับประสบการณ์และการเปิดรับทางประสาทสัมผัส คือ การมองเห็น การได้ยิน การสัมผัส การรับรส/รับกลิ่น หรือการเคลื่อนไหว ซึ่งบุคคลสามารถประสบได้ในชีวิตประจำวัน และครอบคลุมทั้งในมิติของความแปลกใหม่และมิติของความเข้มข้นของสิ่งเร้า

ลักษณะของมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Arnett (1994)

1. มาตรวัดประกอบด้วยข้อกระทงของการเปิดรับสิ่งเร้า ที่มีความแปลกใหม่และมีความเข้มข้นทางประสาทสัมผัส

2. มาตรวัดเป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert scale) แบบ 4 ช่วงคะแนน โดยให้คะแนนจาก 1 ถึง 4

3. ข้อกระทงไม่เกี่ยวข้องกับอายุ เนื่องจากไม่มีข้อกระทงที่เกี่ยวกับความแข็งแรงของร่างกาย

4. ข้อกระทบแสดงถึงการแสดงออกที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับการประเมินสภาพแวดล้อมที่นำไปสู่แนวโน้มการแสวงหาการสัมผัสที่บุคคลมี โดยข้อกระทบแต่ละข้อไม่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายหรือละเมิดบรรทัดฐานทางสังคม

ความเที่ยงและความตรงของมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Arnett (1994)

Arnett (1994) ได้นำเสนอมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของตน และศึกษาเปรียบเทียบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Arnett และคะแนนจากมาตรวัดการแสวงหาสัมผัสของ Zuckerman รูปแบบที่ 5 (Sensation Seeking Form V - SSS-V) โดย Zuckerman, Eysenck, และ Eysenck (1978 อ้างถึงใน Arnett) ได้รวมกันพัฒนาขึ้นกับพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงต่างๆ เช่น การขับรถจักรยานยนต์ การมีเพศสัมพันธ์ การใช้กัญชา การขโมย และการทำลายของสาธารณะสมบัติ เป็นต้น ซึ่งประกอบด้วย 2 การศึกษาย่อย ดังนี้

โดยการศึกษาแรก กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นจำนวน 116 คน ประกอบด้วยเพศชาย 54 คน เพศหญิง 62 คน โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามที่ประกอบด้วย มาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Arnett (1994) มาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Zuckerman (Zuckerman, Eysenck, & Eysenck, 1978 อ้างถึงใน Arnett) และข้อคำถามเกี่ยวกับการมีพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงทั้งหลายในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา โดยมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Zuckerman มีค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในจากการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาชอยู่ระหว่าง .83 ถึง .86 ผลการวิจัยพบว่าคะแนนจากมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Arnett มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงสูงกว่าคะแนนจากมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Zuckerman รวมถึงพฤติกรรมการใช้กัญชาด้วย ซึ่งพบว่าจำนวนครั้งในการใช้กัญชามีสหสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนในมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Arnett ($r = .41, p < .001$) สูงกว่าคะแนนในมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Zuckerman ($r = .24, p < .01$) นอกจากนี้ยังพบว่าเพศชายมีการแสวงหาการสัมผัสสูงกว่าเพศหญิง ($F = 11.33, p < .01$)

ส่วนการศึกษาที่สองศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 16-18 ปีจำนวน 139 คน และกลุ่มที่สองเป็นผู้ใหญ่ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 41-59 ปี จำนวน 38 คน โดยให้กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนตอบมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Arnett (1994) และมาตรวัดย่อยในมิติความก้าวร้าว (Aggression subscale) จากมาตรวัดทางจิตวิทยาแคลิฟอร์เนีย (California Psychological Inventory - CPI, Gough, 1987 อ้างถึงใน Arnett) พบว่าวัยรุ่นมีคะแนนการแสวงหาการสัมผัสสูงกว่าวัยผู้ใหญ่ ($F = 15.93, p < .001$) และพบว่าเพศชายทั้งในวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่มีการแสวงหาการสัมผัสสูงกว่าเพศหญิงทั้งในวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ โดยค่า F เท่ากับ 20.84

($p < .001$) และ 27.30 ($p < .001$) ตามลำดับสอดคล้องกับการศึกษาแรก เพื่อตรวจสอบความตรงตามภาวะสันนิษฐาน (Construct Validity) ตามเหตุผลที่ว่าเครื่องมือที่วัดคุณลักษณะเดียวกันจะมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูง จึงวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของการแสวงหาการสัมผัสจากมาตรวัดของ Arnett ในกลุ่มวัยรุ่นกับคะแนนจากมาตรวัดย่อยในมิติความก้าวร้าว ในมาตรวัดทางจิตวิทยาแคลิฟอร์เนีย ซึ่งพบว่ามาตรวัดทั้งสองมีสหสัมพันธ์ทางบวกระหว่างกัน ($r = .32, p < .001$)

ต่อมา Andrew และ Cronin (1997) ได้นำมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Arnett และมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Zuckerman รูปแบบที่ 5 (Zuckerman, 1979) ไปศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษา พบว่ามิติความเข้มของสิ่งเร้าสามารถทำนายความถี่ในการดื่มแอลกอฮอล์ได้ดีกว่ามาตรวัดย่อยในมิติการไม่ยับยั้งชั่งใจ ($R^2 = .13, p < .001$) และ มาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Arnett มีค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในจากการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาชเท่ากับ .70

Arnett (1996) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Arnett (1994) กับพฤติกรรมที่มีความเสี่ยง ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 133 คน มีอายุระหว่าง 17-18 ปี และนักศึกษาจากมหาวิทยาลัย Midwestern U.S. จำนวน 346 คน อายุระหว่างอยู่ระหว่าง 18-23 ปี ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าการแสวงหาการสัมผัสในกลุ่มนักเรียนมัศึกษามีสหสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่มีความเสี่ยง ทั้งการขับรถขณะมึนเมา ($r = .23, p < .01$) การขับรถด้วยความเร็วสูง ($r = .36, p < .001$) การแข่งรถ ($r = .30, p < .001$) การผ่านเข้าไปในบริเวณที่ห้ามผ่าน ($r = .34, p < .001$) การมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่รู้จักเพียงผิวเผิน ($r = .30, p < .001$) การใช้ยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย ($r = .23, p < .01$) และการทำลายของสาธารณะสมบัติ ($r = .33, p < .001$) ส่วนในกลุ่มนักศึกษา พบว่าคะแนนจากมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Arnett มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงทุกพฤติกรรมที่ศึกษาทั้ง 13 พฤติกรรม โดยพบว่าการแสวงหาการสัมผัสมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อย่างเมามาย ($r = .24, p < .001$) การใช้ยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย ($r = .23, p < .01$) และการใช้กัญชา ($r = .36, p < .001$) และมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Arnett มีค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในจากการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช มีค่าเท่ากับ .70

Zarevski, Marusic, Zolotic, Bunjevac, และ Vukosav (1998) ได้นำมาตรวจวัดการแสวงหาการสัมผัสผัสของ Zuckerman รูปแบบที่ 5 (Zuckerman, 1979) และมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสผัสของ Arnett (1994) ไปศึกษากับเพศชาย ที่มีอายุระหว่าง 17-47 ปี ในเมืองหลวงของโครเอเชีย เพื่อเปรียบเทียบว่ามาตรวัดทั้งสองมีอำนาจจำแนกที่สามารถแยกกลุ่มตัวอย่างที่ชอบกีฬามีความเสี่ยงสูงกับกลุ่มตัวอย่างที่ชอบกีฬามีความเสี่ยงต่ำได้เพียงใด ผลการวิจัยพบว่ามาตรวัดทั้งสองสามารถจำแนกกลุ่มที่ชอบกีฬามีความเสี่ยงสูงและกลุ่มที่ชอบกีฬามีความเสี่ยงต่ำได้โดยผู้ที่ชอบกีฬามีความเสี่ยงสูงและผู้ที่ชอบกีฬามีความเสี่ยงต่ำ มีค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนในมาตรวัดย่อยของแสวงหาการสัมผัสผัสของ Zuckerman ทั้ง 4 องค์ประกอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเช่นเดียวกัน ผู้ที่ชอบกีฬามีความเสี่ยงสูงและผู้ที่ชอบกีฬามีความเสี่ยงต่ำ มีค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนในมาตรวัดย่อยของแสวงหาการสัมผัสผัสของ Arnett ทั้ง 2 องค์ประกอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสผัสของ Arnett มีความชัดเจนทั้งทางด้านทฤษฎีและนำไปใช้งานได้ง่ายกว่ามาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสผัสของ Zuckerman ซึ่งมีข้อจำกัดค่อนข้างมาก

สรุปได้ว่า มาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสผัสของ Arnett (1994) มีค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในค่อนข้างสูง และจากข้อจำกัดของมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสผัสของ Zuckerman (1979) ข้างต้น จึงควรหลีกเลี่ยงปัญหาดังกล่าวโดยใช้มาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสผัสของ Arnett ในการศึกษา เพื่อทำนายเจตนาในการดื่มแอลกอฮอล์ตามสมมติฐานของงานวิจัยนี้

6. เจตคติต่อพฤติกรรม

หมายถึง การประเมินการกระทำในทางบวกหรือลบของบุคคล เป็นความรู้สึกที่มีต่อการกระทำนั้นว่าชอบหรือไม่ชอบ มีวิธีการประเมิน 2 วิธี คือ

6.1 การวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทางตรง

การวัดเจตคติทางตรงจะวัดโดยใช้คำคุณศัพท์ที่เป็นมาตรจำแนกความหมาย (semantic differential scale) เช่น มีโทษ-มีประโยชน์ ไม่สำคัญ-สำคัญ เป็นต้น (มีค่าคะแนนเท่ากับ -3 ถึง +3) โดยใช้คำคุณศัพท์ขั้วคู่ (bipolar) ซึ่งการวัดเจตคติและความเชื่อต่อพฤติกรรมจะต้องเป็นการวัดระดับบุคคล นั่นก็คือต้องระบุให้ชัดเจนว่าเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ตอบแบบสอบถาม

6.2 การวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อม ได้มาจากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral belief strength) กับการประเมินผลของการกระทำ (Outcome evaluation) โดยมาตรวัดเจตคติที่มีรากฐานมาจากความเชื่อนั้น ต้องผ่านการสอบถามความเชื่อจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลของการกระทำที่เป็น

ตัวกำหนดเจตคติต่อการกระทำของบุคคล โดยนำความเชื่อเด่นชัดไปสร้างเป็นมาตรวัดที่ประเมินความหนักแน่นของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ และ มาตรวัดการประเมินผลของการกระทำ

ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral belief strength : b) กับการประเมินผลของการกระทำ (Outcome evaluation : e) สามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$A_B = f\left(\sum_{i=1}^n b_i e_i\right)$$

A_B	=	เจตคติต่อพฤติกรรม
b_i	=	ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ i
e_i	=	การประเมินผลของการกระทำ i
n	=	จำนวนผลของการกระทำ

7. บรรทัดฐาน

หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่าบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีความสำคัญสำหรับเขาคิดว่าเขาควรทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ เพียงไร และบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีความสำคัญสำหรับเขากระทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ เพียงไร มีวิธีการประเมิน 2 วิธี คือ

7.1 การวัดบรรทัดฐานทางตรง เป็นการประเมินของบุคคลว่าบุคคลส่วนมาก/คนส่วนมากที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่า เขาควรหรือไม่ควรทำพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ และบุคคลส่วนมาก/คนส่วนมากที่มีความสำคัญต่อเขากระทำพฤติกรรมนั้นเช่นไร

7.2 การวัดบรรทัดฐานทางอ้อม เกิดจากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง โดยมาตรวัดบรรทัดฐานที่มีรากฐานมาจากความเชื่อนั้น ต้องผ่านการสอบถามความเชื่อจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงที่เป็นตัวกำหนดบรรทัดฐานในการกระทำ โดยนำความเชื่อเด่นชัดมาสร้างเป็นมาตรวัดที่ประเมินความหนักแน่นของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative belief strength: NB) และ มาตรวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Motivation to comply: MC)

ความสัมพันธ์ระหว่างความหนักแน่นของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative belief strength: NB) กับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Motivation to comply: MC) สามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$SN = f\left(\sum_{j=1}^m NB_j MC_j\right)$$

SN = บรรทัดฐาน

NB_j = ความหนักแน่นของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง j

MC_j = แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง j

m = จำนวนกลุ่มอ้างอิง

8. การรับรู้ความสามารถของตน

ในโครงสร้างรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม (Fishbein, Hennessy, Yzer, & Douglas, 2003) การรับรู้ความสามารถของตนสามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมร่วมกับเจตคติต่อพฤติกรรมและบรรทัดฐานในการกระทำ (หรือการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง) โดยเจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน และการรับรู้ความสามารถของตนสามารถวัดได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งการวัดทางอ้อมมีรากฐานมาจากความเชื่อเด่นชัดในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง

ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตน

Fishbein (2000) เสนอว่า การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง ความเชื่อของบุคคลว่าตนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ ถึงแม้จะอยู่ภายใต้สภาพการณ์ต่างๆ ที่ยากลำบาก

Fishbein และคณะ (2003) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง การรับรู้ถึงความสามารถของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรม เมื่อมีอุปสรรคที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมเกิดขึ้น

Bandura (1986) เสนอว่า การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง การตัดสินใจความสามารถของบุคคลในการจัดการและปฏิบัติตามแนวทางของการกระทำที่ต้องการ ในสถานการณ์ที่คาดหวังเพื่อให้บรรลุสู่ความสำเร็จ

Bandura (1997) เสนอว่า การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง ความเชื่อในความสามารถของบุคคลที่จะจัดการและดำเนินตามแนวทางของการกระทำที่ตนต้องการเพื่อให้บรรลุสู่ความสำเร็จ ภายใต้ระดับความยากของงานและสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป

จากแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่าการรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง การรับรู้ของบุคคลในการประเมินความเชื่อมั่นในความสามารถของตนที่จะทำพฤติกรรม เมื่อมีอุปสรรคหรือสภาวะที่ไม่เอื้อต่อการแสดงพฤติกรรมเกิดขึ้น

การวัดการรับรู้ความสามารถของตนในโครงสร้างรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม

Fishbein และคณะ (2003) ศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยตามโครงสร้างของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม และเสนอข้อกระทงในการวัดการรับรู้ความสามารถของตนทางตรงจำนวน 1 ข้อ โดยให้บุคคลประเมินความเชื่อมั่นของตนในการแสดงพฤติกรรมประโยคในข้อกระทงคือ “ท่านเชื่อมั่นเพียงใดว่า ท่านสามารถใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับคู่นอน” โดยให้ตอบบนช่วงคะแนน 7 ช่วง มีคะแนนจาก 1 ถึง 7 คำระบุดลายคือ เชื่อมั่นมากกว่าฉันไม่สามารถทำได้-เชื่อมั่นมากกว่าฉันสามารถทำได้ และวัดการรับรู้ความสามารถของตนทางอ้อม โดยสร้างข้อกระทงความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (Control beliefs) ซึ่งให้บุคคลประเมินความเชื่อมั่นของตนในการแสดงพฤติกรรม เมื่อเผชิญกับสภาวะต่างๆที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้ถุงยางอนามัย 5 ประการ คือ คู่นอนได้ดื่มแอลกอฮอล์หรือเสพยาเสพติด บุคคลดื่มแอลกอฮอล์หรือเสพยาเสพติด เมื่อคู่นอนมีความตื่นตัวทางเพศสูง เมื่อบุคคลมีความตื่นตัวทางเพศสูง และเมื่อคู่นอนรู้สึกไม่ชอบให้ใช้ถุงยางอนามัย” โดยให้คะแนนจาก 0 ถึง 10 คำระบุดลายคือ เชื่อมั่นอย่างมากว่าฉันไม่สามารถทำได้-เชื่อมั่นอย่างมากว่าฉันสามารถทำได้

ส่วนการรับรู้ความสามารถของตนทางอ้อมหรือความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม Fishbein และคณะ (2003) เสนอว่า ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม คือ ความเชื่อเกี่ยวกับอุปสรรคที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมที่ได้มาจากการสอบถามความเชื่อเด่นชัดในกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำแนวคิดที่ Fishbein และคณะได้เสนอไว้ มาอธิบายความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมดังนี้

ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม หมายถึง ความเชื่อของแต่ละบุคคลในการประเมินความสามารถของตนในการทำพฤติกรรมเมื่ออยู่ภายใต้สภาวะการถ่วงถอย ที่บุคคลเชื่อว่าเป็นอุปสรรคต่อการทำพฤติกรรม

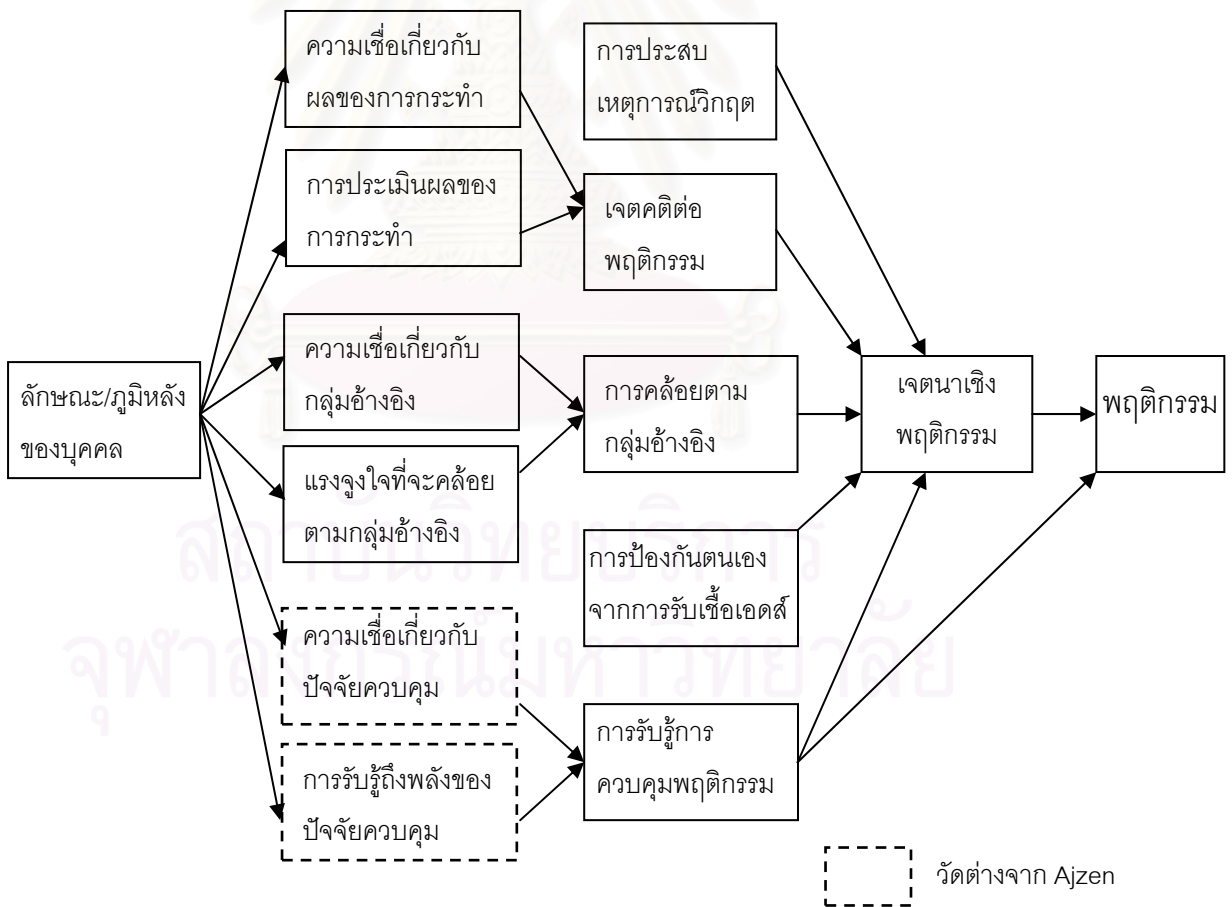
โดยการวัดการรับรู้ความสามารถของตนทางอ้อม เป็นการประเมินความเชื่อมั่นในความสามารถของบุคคล ว่าตนจะทำพฤติกรรมนั้นได้หรือไม่เพียงใด เมื่ออยู่ภายใต้สถานการณ์ที่ขัดขวางหรือมีอุปสรรคบางอย่างเกิดขึ้น โดยวัดการรับรู้ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองที่มีรากฐานมาจากความเชื่อนั้นต้องผ่านการสอบถามความเชื่อในกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาปัจจัยเกี่ยวกับการควบคุมซึ่งเป็นอุปสรรคที่ส่งผลต่อการรับรู้ความเชื่อมั่นในความสามารถของตน

เนื่องจากงานวิจัยนี้ยึดมโนทัศน์ที่ Fishbein และคณะ (2003) ได้อธิบายรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรมไว้ ผู้วิจัยจึงวัดการรับรู้ความสามารถของตนทั้งทางตรงและทางอ้อมตามแนวทางเดียวกับ Fishbein และคณะ โดยได้ปรับเปลี่ยนข้อกระทงในการวัดการรับรู้ความสามารถของตนและความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม ทั้งประโยคในข้อกระทงและลักษณะการตอบเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น รวมถึงเปลี่ยนการให้คะแนนจากเดิมเป็นมาตราตัวเดียว

(unipolar) เป็นมาตรขั้วคู่ (bipolar) เนื่องจาก Fishbein และคณะ มิได้ระบุค่ากำกับแต่ละช่วงคะแนนในมาตรวัดที่ชัดเจน และคะแนนที่ได้จากมาตรวัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมไม่ต้องนำไปคูณกับคะแนนจากมาตรอื่นๆ ดังนั้นไม่ว่าจะให้คะแนนเป็นแบบขั้วเดียวหรือขั้วคู่ก็ไม่ส่งผลต่อการตีความ และเพื่อหลีกเลี่ยงความสับสนดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสร้างมาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนทั้งทางตรงและทางอ้อมตามค่านิยมที่ Fishbein และคณะ ได้เสนอไว้ โดยให้ผู้ตอบตอบบนมาตราประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน และให้คะแนนจาก -3 ถึง +3

งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม

จากการประชุมของนักทฤษฎีที่จัดขึ้นโดยสถาบันสุขภาพจิตแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (National Institute Mental Health: NIMH) เป็นการรวมตัวกันครั้งแรก เพื่อบ่งชี้ถึงภาวะสันนิษฐานที่รวบรวมมาจากทฤษฎีที่หลากหลายในโครงสร้างรูปแบบบูรณาการ ในการศึกษาพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอดส์ (Fishbein, Bandura, Triandis, Kanfer, Becker, & Middlestadt, 1992 อ้างถึงใน Kasprzyk, Montano, & Fishbein, 1998) แสดงโครงสร้างดังกล่าวไว้ในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 โครงสร้างรูปแบบบูรณาการจากการประชุมที่จัดขึ้นโดยสถาบันสุขภาพจิตแห่งชาติ (Fishbein et al., 1992 อ้างถึงใน Kasprzyk et al., 1998)

ต่อมา Kasprzyk, Montano, และ Fishbein (1998) ได้นำโครงสร้างรูปแบบบูรณาการข้างต้น ไปศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอด ทางทวารหนัก และโดยการใช้ปากกับคู่นอนขาประจำและคู่นอนชั่วคราว ในกรณีที่ศึกษากับกลุ่มผู้ให้บริการทางเพศ เพิ่มข้อคำถามเกี่ยวกับคู่นอนที่เป็นลูกค้าขาประจำและลูกค้าชั่วคราว ในช่วงระยะเวลา 3 เดือนข้างหน้า ซึ่งพฤติกรรมที่ศึกษาประกอบด้วย 12 พฤติกรรม คือ

พฤติกรรมที่ 1. พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับคู่นอนขาประจำ

พฤติกรรมที่ 2. พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักกับคู่นอนขาประจำ

พฤติกรรมที่ 3. พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์โดยการใช้ปากกับคู่นอนขาประจำ

พฤติกรรมที่ 4. พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับคู่นอนชั่วคราว

พฤติกรรมที่ 5. พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักกับคู่นอนชั่วคราว

พฤติกรรมที่ 6. พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์โดยการใช้ปากกับคู่นอนชั่วคราว

พฤติกรรมที่ 7. พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับลูกค้าขาประจำ

พฤติกรรมที่ 8. พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักกับลูกค้าขาประจำ

พฤติกรรมที่ 9. พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์โดยการใช้ปากกับลูกค้าขาประจำ

พฤติกรรมที่ 10. พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับลูกค้าชั่วคราว

พฤติกรรมที่ 11. พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักกับลูกค้าชั่วคราว

พฤติกรรมที่ 12. พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์โดยการใช้ปากกับลูกค้าชั่วคราว

ดังนั้นพฤติกรรมที่ 7 – 12 จึงสอบถามเฉพาะผู้ให้บริการทางเพศ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาของ Kasprzyk และคณะ (1998) ประกอบด้วย กลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี (AIDS) ได้แก่ ผู้เสพยาเสพติดโดยการฉีดเข้าเส้น (injecting drug users: IDUs) ผู้ให้บริการทางเพศ (commercial sex workers: CSWs) ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายด้วยกัน (men have sex with men: MSMs) และผู้ที่มีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนเพศตรงข้ามหลายคน (multipartnered heterosexuals: MPHs) สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 121 คน เพื่อสอบถามถึงความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับพฤติกรรมทั้ง 12 พฤติกรรม จากนั้นนำความเชื่อเด่นชัดมาสร้างมาตรวัดองค์ประกอบต่างๆในโครงสร้าง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. มาตรวัดพฤติกรรม: สอบถามความถี่ในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 12 พฤติกรรมในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา โดยให้ตอบบนมาตราประมาณค่าแบบ 10 ช่วงคะแนน และสอบถามความถี่ในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 12 พฤติกรรม ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ซึ่งให้ตอบบนมาตราประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน คำปลายมาตรคือ ไม่เคย-ทุกครั้ง นอกจากนี้ยังให้ผู้ตอบระบุวันที่ตามปฏิทินในการมีเพศสัมพันธ์ ประเภทของการมีเพศสัมพันธ์ ประเภทของคู่นอนที่มีความสัมพันธ์ด้วย จำนวนครั้งของการมีเพศสัมพันธ์ และจำนวนครั้งที่ใช้ถุงยางอนามัย พบว่าจำนวนครั้งในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ที่บุคคลรายงานตนเองในสมุดบันทึกทั้ง 12 พฤติกรรม มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความถี่ที่บุคคลประเมินการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 12 พฤติกรรมบนมาตรแบบ 7 ช่วงคะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .81 ถึง .94 โดย Kasprzyk และคณะ (1998) นำเฉพาะการวัดพฤติกรรมที่ให้ผู้ตอบประเมินความถี่ในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์บนมาตรแบบ 7 ช่วงคะแนนทั้ง 12 พฤติกรรม ไปใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อทำนายพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย

2. มาตรวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม: สอบถามถึงเจตนาที่จะใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 12 พฤติกรรม ในช่วง 3 เดือนข้างหน้า โดยให้ตอบบนมาตรแบบ 7 ช่วงคะแนนและเป็นมาตรขั้วคู่ (bipolar) คำปลายมาตรคือ เป็นไปไม่ได้อย่างยิ่ง-เป็นไปได้อย่างยิ่ง

3. มาตรการวัดเจตคติ: วัดได้ 2 วิธี คือ

3.1 มาตรการวัดเจตคติทางตรง: สอบถามถึงเจตคติที่จะใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ ทั้ง 6 แบบ ในช่วง 3 เดือนข้างหน้า โดยใช้มาตรจำแนกความหมาย (semantic differential scale) ซึ่งเป็นคำคุณศัพท์คู่ตรงกันข้ามจำนวน 9 คู่ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ถุงยางอนามัย ให้ตอบบนมาตราแบบ 7 ช่วงคะแนนและเป็นมาตรขั้วคู่ (bipolar) เช่น ดี-เลว ฉลาด-โง่เขลา จำเป็น-ไม่จำเป็น เป็นต้น ข้อกระทงมีค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในสูง ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาอยู่ระหว่าง .83 ถึง .90

3.2 มาตรการวัดเจตคติทางอ้อม: สอบถามถึงเจตคติทางอ้อมในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 6 พฤติกรรม ในช่วง 3 เดือนข้างหน้า จากการประเมินความเชื่อของบุคคลดังนี้

3.2.1. ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ: ในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 6 พฤติกรรม โดยความเชื่อของแต่ละพฤติกรรมอยู่ระหว่าง 30 ถึง 32 ความเชื่อยกตัวอย่างข้อกระทง เช่น “หากคุณใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง เมื่อคุณมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอด กับคู่นอนเป็นประจำในช่วง 3 เดือนข้างหน้า ทำให้ลดความเสี่ยงทางเพศ” โดยให้ตอบบนมาตราแบบ 7 ช่วงคะแนน และเป็นมาตรขั้วคู่ (bipolar) คะแนนอยู่ระหว่าง -3 ถึง 3 คำปลายมาตรคือ เป็นไปไม่ได้อย่างยิ่ง-เป็นไปได้อย่างยิ่ง

3.2.2. การประเมินผลของการกระทำ: โดยประเมินความเชื่อในข้อ 3.2.1 ให้ตอบบนมาตราแบบ 7 ช่วงคะแนนและเป็นมาตรขั้วคู่ (bipolar) คะแนนอยู่ระหว่าง -3 ถึง 3 คำปลายมาตรคือ เลวอย่างยิ่ง-ดีอย่างยิ่ง

คำนวณการวัดเจตคติทางอ้อม โดยหาค่าผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ (Σbe) ค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในอยู่ระหว่าง .83 ถึง .89

4. มาตรการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง: วัดได้ 2 วิธี คือ

4.1 มาตรการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง: สอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 12 พฤติกรรม ในช่วง 3 เดือนข้างหน้า โดยใช้ข้อกระทงดังนี้ คือ “คนส่วนมากที่มีความสำคัญสำหรับฉัน คิดว่าฉันควรใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอด กับคู่นอนเป็นประจำ” โดยให้ตอบบนมาตราแบบ 7 ช่วงคะแนน และเป็นมาตรขั้วคู่ (bipolar) คำปลายมาตรคือ เป็นไปได้อย่างยิ่ง-เป็นไปได้อย่างยิ่ง

4.2 มาตรการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม: สอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 12 พฤติกรรม ในช่วง 3 เดือนข้างหน้า โดยให้บุคคลประเมินความเชื่อของบุคคล ดังต่อไปนี้

4.2.1 *ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง*: โดยให้บุคคลประเมินความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงทั้ง 15 กลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อตัวบุคคล (ยกเว้นคู่นอนและลูกคำที่มีเพศสัมพันธ์ด้วย) ซึ่งสอบถามว่า กลุ่มอ้างอิงแต่ละกลุ่มที่มีความสำคัญสำหรับบุคคลคิดว่าบุคคลควรใช้ถุงยางอนามัยในช่วง 3 เดือนข้างหน้าเพียงใด โดยให้ตอบบนมาตราแบบ 7 ช่วงคะแนน และเป็นมาตรขั้วคู่ (bipolar) ค่าปลายมาตราคือ เป็นไปได้อย่างยิ่ง-เป็นไปไม่ได้อย่างยิ่ง คะแนนอยู่ระหว่าง -3 ถึง 3

4.2.2 *แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง*: โดยประเมินว่าบุคคลจะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในข้อ 4.2.1 เพียงใด ให้ตอบบนมาตราแบบ 7 ช่วงคะแนน และ คะแนนอยู่ระหว่าง 1 ถึง 7 ค่าปลายมาตราคือ เป็นไปไม่ได้-เป็นไปได้

คำนวณการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม โดยหาค่าเฉลี่ยของผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($\sum NbMc/n$) ค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในอยู่ระหว่าง .90 ถึง .93

5. การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม: วัดได้ 2 วิธี คือ

5.1 *การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรง*: สอบถามการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรงในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 12 พฤติกรรม ในช่วง 3 เดือนข้างหน้า โดยใช้ข้อกระทงที่เป็นจำแนกความหมาย (semantic differential scale) จำนวน 2 ข้อ คือ “ขึ้นอยู่กับตัวฉัน-ไม่ขึ้นอยู่กับตัวฉัน” และ “อยู่ภายใต้การควบคุมของฉัน-ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของฉัน” ซึ่งให้ตอบบนมาตราแบบ 7 ช่วงคะแนน และเป็นมาตรขั้วคู่ (bipolar) ข้อกระทงมีค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในค่อนข้างสูง ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาอยู่ระหว่าง .67 ถึง .79

5.2 *การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม*: สอบถามการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อมในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 12 พฤติกรรม ในช่วง 3 เดือนข้างหน้า โดยให้บุคคลประเมินความเชื่อของบุคคล ดังต่อไปนี้

5.2.1 *ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม*: โดยสอบถามถึงโอกาสของสถานการณ์หรือสภาพการณ์ 10 ประการ ที่จะเกิดขึ้นเมื่อมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 12 พฤติกรรม ในช่วง 3 เดือนข้างหน้า ให้ตอบบนมาตราแบบ 11 ช่วงคะแนน

5.2.2 *การรับรู้ถึงพลังของปัจจัยควบคุม*: โดยให้บุคคลประเมินว่าสถานการณ์หรือสภาพการณ์ทั้ง 10 ประการ ทำให้การแสดงพฤติกรรมแต่ละพฤติกรรมนั้นง่ายหรือยาก โดยให้ตอบบนมาตราแบบ 7 ช่วงคะแนน มีคะแนนระหว่าง 1 ถึง 7

คำนวณการวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม โดยหาค่าผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้พลังของปัจจัยควบคุม ($\sum CbPp$) ค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในอยู่ระหว่าง .69 ถึง .71

จากการสัมภาษณ์บุคคล เพื่อนำความเชื่อเด่นชัดมาสร้างมาตรวัดภาวะสันนิษฐานในโครงสร้างรูปแบบบูรณาการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งไม่ต้องการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ เนื่องจากบุคคลมีเจตคติทางบวกต่อการใช้ถุงยางอนามัย แต่อาจไม่ต้องการใช้ เพราะพวกเขาป้องกันตนเองจากการได้รับเชื้อเอดส์โดยใช้วิธีอื่นๆ (Alternative strategies) เช่น ตรวจสอบประวัติการเจ็บป่วยของคู่นอน, พุดคุยกับคู่นอนเกี่ยวกับประสบการณ์ทางเพศ เป็นต้น และยังพบว่า การประสบกับเหตุการณ์ที่วิกฤตที่ก่อให้เกิดความรู้สึกสะเทือนใจ (Critical events) เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดพฤติกรรม ยกตัวอย่างเช่น บุคคลอาจมีเจตคติทางบวกต่อการใช้ถุงยางอนามัย แต่ในความเป็นจริงบุคคลไม่ใช้ เนื่องจากเคยมีประสบการณ์ทางลบบางอย่างเกิดขึ้นกับตน เช่น ถุงยางอนามัยแตกหรือลื่นหลุด จำนวนครั้งในการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เป็นต้น ดังนั้น Kasprzyk และคณะ (1998) จึงนำตัวแปรการประสบกับเหตุการณ์ที่วิกฤตที่ก่อให้เกิดความรู้สึกสะเทือนใจ และตัวแปรการป้องกันตนเองจากการรับเชื้อเอดส์วิธีอื่นๆ มาร่วมทำนายพฤติกรรมในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 12 พฤติกรรม

จากนั้นนำมาตรวัดต่างๆมารวมเป็นแบบสอบถามฉบับเดียวกัน และนำไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค่อนข้างเฉพาะเจาะจง จึงใช้การสุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) กำหนดให้จำนวนสมาชิกในกลุ่มที่มีความเสี่ยงแต่ละกลุ่มมีจำนวนเท่าๆกัน วั่นระยะเวลา 3 เดือน แล้วจึงไปสอบถามถึงพฤติกรรมทั้ง 12 พฤติกรรม รวมกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามครบสมบูรณ์ทั้งสองครั้งมีจำนวน 681 คน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเพียง 6 พฤติกรรม คือ

- พฤติกรรมที่ 1. พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับคู่นอน
ขาประจำ
- พฤติกรรมที่ 2. พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักกับคู่นอน
ขาประจำ
- พฤติกรรมที่ 3. พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์โดยการใส่ปากกับคู่นอน
ขาประจำ
- พฤติกรรมที่ 4. พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับคู่นอน
ชั่วคราว
- พฤติกรรมที่ 5. พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักกับคู่นอน
ชั่วคราว
- พฤติกรรมที่ 6. พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์โดยการใส่ปากกับคู่นอน
ชั่วคราว

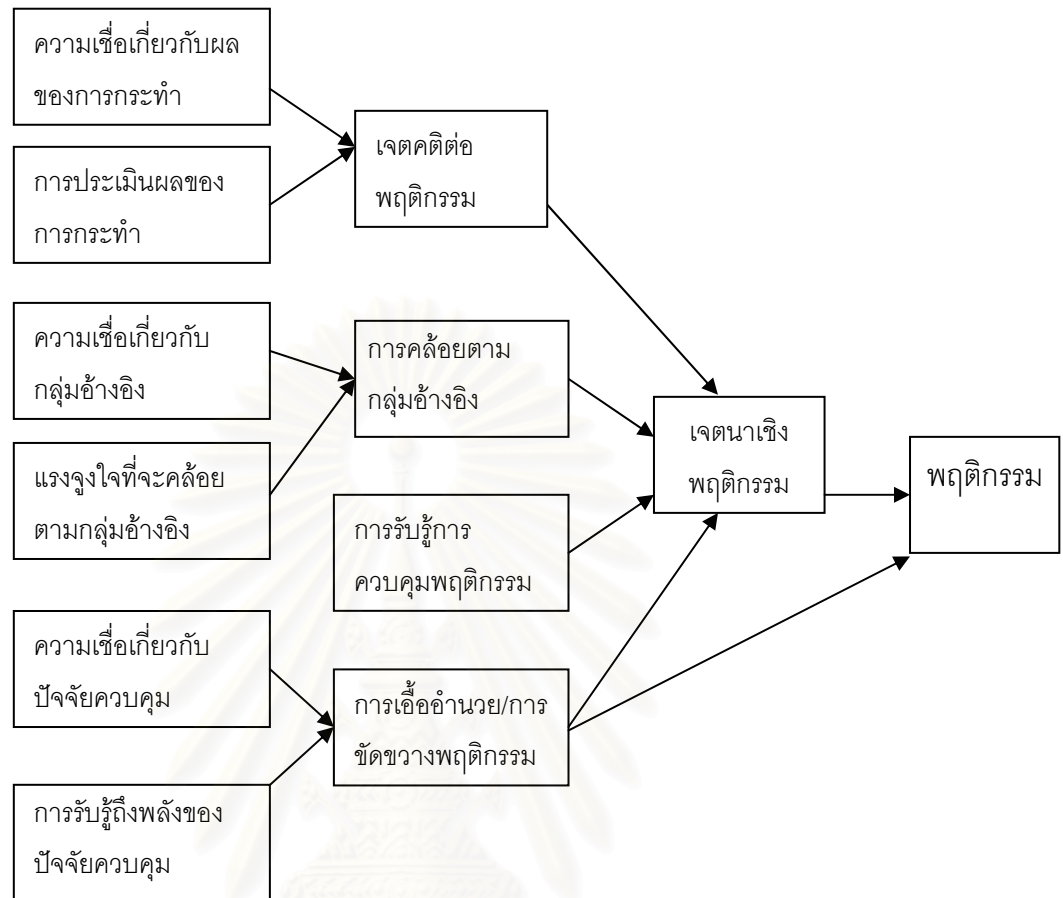
เป้าหมายในการศึกษาของ Kasprzyk และคณะ (1998) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกันของมาตรวัดทางตรงและมาตรวัดทางอ้อมของเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะสันนิษฐานต่างๆในโครงสร้างกับเจตนาและพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์แต่ละพฤติกรรม นอกจากนี้ยังนำตัวแปรต่างๆในโครงสร้างมาร่วมทำนายเจตนาและพฤติกรรมด้วย ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1. วิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างมาตรวัดทางตรงกับมาตรวัดทางอ้อม ในองค์ประกอบของเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม: เพื่อยืนยันว่ามาตรวัดทางอ้อมสอดคล้องกับมาตรวัดทางตรง หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงและมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่ามาตรวัดทั้งสองวัดคุณลักษณะเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์ พบว่า มาตรเจตคติต่อพฤติกรรมทางตรง มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับมาตรวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อม ในพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 6 พฤติกรรม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง .56 ($p < .001$) ถึง .78 ($p < .001$) ส่วนมาตรวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับมาตรวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม ในพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 6 พฤติกรรม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง .46 ($p < .001$) ถึง .60 ($p < .001$) และมาตรวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรง มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับมาตรวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง .11 ($p < .001$) ถึง .22 ($p < .001$)

กล่าวคือ มาตรวัดทางตรงและมาตรวัดทางอ้อม ของเจตคติต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีสหสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง ส่วนมาตรวัดทางตรงกับมาตรวัดทางอ้อมของการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ

เนื่องจาก Kasprzyk และคณะ (1998) ให้ความสำคัญกับการวัดทางอ้อม และ เสนอว่าการวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม มีประโยชน์ต่อการแทรกแซงพฤติกรรม เพราะบุคคลให้ความสนใจกับความเชื่อเหล่านี้ ดังนั้น งานวิจัยของ Kasprzyk และคณะ จึงนำเฉพาะมาตรวัดทางอ้อมไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ยกเว้นมาตรวัดทางตรงกับมาตรวัดทางอ้อมของการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ซึ่งมีสหสัมพันธ์กันค่อนข้างต่ำ จึงนำเฉพาะมาตรวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรงไปใช้ในการวิเคราะห์ ส่วนมาตรวัดการควบคุมพฤติกรรมทางอ้อมวัดมโนทัศน์ที่ต่างออกไป ซึ่งเรียกว่า การเอื้ออำนวย/การขัดขวางพฤติกรรม (Facilitators/constraints) และได้นำเสนอโครงสร้างรูปแบบบูรณาการในการตรวจสอบขึ้นมาใหม่ (แสดงไว้ในภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ในงานวิจัยของ Kasprzyk, Montano, และ Fishbein (1998)

ส่วนที่ 2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรวัดเจตคติทางอ้อม มาตรวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม มาตรวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรง มาตรวัดการเลือกอำนาจ/การขัดขวางพฤติกรรม มาตรวัดเหตุการณ์วิกฤตที่ก่อให้เกิดความรู้สึกสะเทือนใจ และมาตรวัดการป้องกันตนเองจากการรับเชื่อเอตส์วิธีอื่นๆ กับเจตนาเชิงพฤติกรรมทั้ง 6 พฤติกรรมและพฤติกรรมทั้ง 6 พฤติกรรม เพื่อตรวจสอบว่าตัวแปรใดที่ไม่สัมพันธ์กับเจตนาและพฤติกรรม จากนั้นแยกตัวแปรที่ไม่มีสัมพันธ์ออกจากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายเจตนาและพฤติกรรม

ผลการวิเคราะห์ พบว่า มาตรวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อม มาตรวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม และมาตรวัดการเลือกอำนาจ/การขัดขวางพฤติกรรม และมาตรวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรง ล้วนมีสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม (แสดงไว้ในตาราง

ที่ 1) ส่วนมาตรการวัดเหตุการณ์วิกฤตที่ก่อให้เกิดความรู้สึกสะเทือนใจ และมาตรการป้องกันตนเองจากการรับเชื้อเอชไอวีอื่นๆ มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรมค่อนข้างต่ำและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้วยเหตุนี้เอง จึงไม่นำตัวแปรทั้งสองเข้าสมการในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม

ตารางที่ 1

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) ระหว่างการวัดเจตคติทางอ้อม การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม การวัดการเอื้ออำนาจ/การขัดขวางพฤติกรรม และการวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรง กับเจตนาเชิงพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (β) ของตัวแปรในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ จากการศึกษาของ Kasprzyk และคณะ (1998) ($N = 681$)

เจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ในช่วง 3 เดือนข้างหน้า	เจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อม		การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม		การเอื้ออำนาจ/การขัดขวางพฤติกรรม		การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรง	
	r	β	r	β	r	β	r	β
1. ทางช่องคลอดกับคู่นอนประจำ	.59***	.40*	.40***	.15*	.48***	.21*	.30***	.10*
2. ทางทวารหนักกับคู่นอนประจำ	.59***	.37	.45***	.20*	.47***	.23*	.29***	.11*
3. โดยการใช้ปากกับคู่นอนประจำ	.52***	.19*	.37***	.32*	.29***	<i>ns</i>	.22***	.09*
4. ทางช่องคลอดกับคู่นอนชั่วคราว	.42***	.26*	.36***	.22*	.36***	.45*	.30***	.15*
5. ทางทวารหนักกับคู่นอนชั่วคราว	.46***	.38*	.40***	.19*	.44***	.56*	.20***	<i>ns</i>
6. โดยการใช้ปากกับคู่นอนชั่วคราว	.51***	.40*	.37***	.21*	.19***	<i>ns</i>	.28***	.16*

* $p < .05$. *** $p < .001$. *ns* คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างมาตรวัดต่างๆกับพฤติกรรม พบว่า มาตรวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อมและมาตรวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรง มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 6 พฤติกรรม ส่วนมาตรวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมและมาตรวัดการเอื้ออำนวย/การขัดขวางพฤติกรรม มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ 5 พฤติกรรม นอกจากนี้ยังพบว่าเจตนาเชิงพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทั้ง 6 พฤติกรรม (แสดงไว้ในตารางที่ 2)

ตารางที่ 2

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) ระหว่างเจตนาเชิงพฤติกรรม การวัดเจตคติทางอ้อม การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม การวัดการเอื้ออำนวย/การขัดขวางพฤติกรรม และการวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรง กับพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (β) ของตัวแปรในการทำนายพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ จากการศึกษาของ Kasprzyk และคณะ (1998) ($N = 681$)

พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ในช่วง 3 เดือนข้างหน้า	เจตนาเชิงพฤติกรรม		เจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อม	การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม	การเอื้ออำนวย/การขัดขวางพฤติกรรม		การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรง	
	r	β	r	r	r	β	r	β
1. ทางช่องคลอดกับคู่นอนประจำ	.55***	.49*	.43***	.30***	.37***	.13*	.13***	ns
2. ทางทวารหนักกับคู่นอนประจำ	.67***	.51*	.53***	.29***	.41***	.20*	.32***	ns
3. โดยการใส่ปากกับคู่นอนประจำ	.44***	.43	.42***	.30***	.19***	ns	.19***	ns
4. ทางช่องคลอดกับคู่นอนชั่วคราว	.39***	.30*	.37***	.19*	.31***	.17*	.16*	ns
5. ทางทวารหนักกับคู่นอนชั่วคราว	.25***	ns	.25*	-.01	.47***	.35*	.21*	ns
6. โดยการใส่ปากกับคู่นอนชั่วคราว	.42***	.44*	.33***	.26***	.11	ns	.14*	ns

* $p < .05$. *** $p < .001$. ns คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กล่าวคือ จากการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างมาตรวัดต่างๆ กับเจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรม พบว่ามีเพียงมาตรวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม มาตรวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อม มาตรวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม มาตรวัดการใช้อำนาจ/การขัดขวางพฤติกรรม และมาตรวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรงเท่านั้น ที่มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมที่ศึกษา ดังนั้นในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยทั้ง 6 พฤติกรรม จึงนำเฉพาะตัวแปรเหล่านี้ไปใส่ไว้ในสมการการทำนาย

ส่วนที่ 3. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) เพื่อทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยทั้ง 6 พฤติกรรม

นำเจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม การใช้อำนาจ/การขัดขวางพฤติกรรม และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรงเข้าสมการการทำนาย เพื่อร่วมกันทำนายเจตนาในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 6 พฤติกรรม ในช่วง 3 เดือนข้างหน้า

ผลการวิเคราะห์พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม มีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 6 พฤติกรรม ส่วนการใช้อำนาจ/การขัดขวางพฤติกรรม มีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในพฤติกรรม 4 พฤติกรรม และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรงมีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในพฤติกรรม 5 พฤติกรรม (แสดงไว้ในตารางที่ 1)

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อทำนายพฤติกรรม โดยนำเจตนาเชิงพฤติกรรม การใช้อำนาจ/การขัดขวางพฤติกรรม และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรงนำเข้าสมการการทำนาย เพื่อร่วมกันทำนายพฤติกรรมใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 6 พฤติกรรม ในช่วง 3 เดือนข้างหน้า

ผลการวิเคราะห์พบว่า เจตนาเชิงพฤติกรรม มีน้ำหนักในการทำนายพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในพฤติกรรม 5 พฤติกรรม ส่วนการใช้อำนาจ/การขัดขวางพฤติกรรม มีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในพฤติกรรม 4 พฤติกรรม และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรงมีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในพฤติกรรมทั้ง 6 พฤติกรรม (แสดงไว้ในตารางที่ 2)

สรุปแล้วงานวิจัยของ Kasprzyk และคณะ (1998) พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม การใช้อำนาจ/การขัดขวางพฤติกรรม และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรง สามารถทำนายเจตนาในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ได้เกือบทุกพฤติกรรม และเจตนาเชิงพฤติกรรมและการใช้อำนาจ/การขัดขวางพฤติกรรม สามารถทำนายพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ได้เกือบทุกพฤติกรรม ส่วนการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรงไม่มีน้ำหนักในการทำนายพฤติกรรม ซึ่งโครงสร้างของรูปแบบบูรณาการในการศึกษาพฤติกรรมในระยะต่อมา จึงประกอบด้วยตัวแปรอื่น ๆ ที่มีน้ำหนักในการทำนายพฤติกรรม นอกเหนือจากเจตนาเชิงพฤติกรรมเพียงตัวเดียว เช่น การควบคุมทางสภาพแวดล้อม ทักษะและความสามารถ (Fishbein et. al, 2003; Yzer, Cappella, Fishbein, Hornik, Sayeed, & Ahern, 2004)

ข้อเสนอแนะและหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับโครงสร้างบูรณาการ จากงานวิจัยของ Kasprzyk และคณะ (1998)

1. ในงานวิจัยมากมาย มักศึกษาพฤติกรรมโดยใช้ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (TRA) และทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (TpB) โดยวัดเฉพาะเจตคติต่อพฤติกรรมทางตรง และ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง ดังนั้น Kasprzyk และคณะ (1998) จึงเสนอผลการศึกษาพฤติกรรม ที่นำเฉพาะมาตรวัดเจตคติทางอ้อม และ มาตรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมไปศึกษา โดยให้เหตุผลว่ามาตรวัดทางอ้อมมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการแทรกแซงพฤติกรรม เนื่องจากนำความเชื่อเด่นชัดที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจมาสร้างข้อกระท้วง และเมื่อวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณที่นำเฉพาะมาตรวัดทางตรงเข้าสมการในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม พบว่ามาตรวัดทางตรงสามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ดี เช่นเดียวกับมาตรวัดทางอ้อม

2. Kasprzyk และคณะ (1998) เสนอหลักการพื้นฐานในการสร้างมาตรวัดทางอ้อม ที่มีประสิทธิภาพต่อการทำนายเจตนาและพฤติกรรม ดังนี้

- 2.1 สอบถามความเชื่อจากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างจริง
- 2.2 มาตรวัดทางอ้อม ควรมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับมาตรวัดทางตรงค่อนข้างสูง
- 2.3 มาตรวัดทางอ้อม ควรมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาและพฤติกรรมค่อนข้างสูง

3. จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อทำนายเจตนาและพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 6 พฤติกรรม พบว่า การวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อม และ การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม มีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ทั้ง 6 พฤติกรรม ส่วนการใช้อำนาจ/การขัดขวางพฤติกรรม มีน้ำหนักในการทำนายเจตนาและพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ได้ 4 พฤติกรรม ดังนั้นในการแทรกแซง

พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในอนาคต ควรให้ความสำคัญกับตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร ซึ่งล้วนมีรากฐานมาจากความเชื่อของบุคคล

4. ควรวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรวัดทางตรงกับมาตรวัดทางอ้อมในองค์ประกอบของเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรวัดเจตคติทางอ้อม มาตรวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม มาตรวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรง มาตรวัดการเอื้ออำนวย/การขัดขวางพฤติกรรม มาตรวัดเหตุการณ์วิกฤตที่ก่อให้เกิดความรู้สึกสะเทือนใจ (Critical events) และมาตรวัดการป้องกันตนเองจากการรับเชื่อเอ็ดสวิวิธีอื่นๆ (Alternative strategies) กับเจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมทั้ง 6 พฤติกรรม เพื่อยืนยันและตรวจสอบว่ามาตรวัดทางอ้อมสอดคล้องกับมาตรวัดทางตรงเพียงใด และตัวแปรใดไม่สัมพันธ์กับเจตนาและพฤติกรรม

5. งานวิจัยของ Kasprzyk และคณะ (1998) ได้พัฒนาโครงสร้างรูปแบบบูรณาการมาจาก 5 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน รูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ ทฤษฎีปัญญาทางสังคม และ รูปแบบพฤติกรรมระหว่างบุคคล (A Model of Interpersonal Behavior) (Triandis, 1980) ซึ่ง Kasprzyk และคณะ ได้เสนอโมเดลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันในแต่ละทฤษฎีดังนี้

5.1 โมเดลในการรับรู้ผลของการแสดงพฤติกรรม

ทฤษฎีทั้ง 5 ทฤษฎี ประกอบด้วยแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับผลของการกระทำ ดังนี้

5.1.1 ทฤษฎีปัญญาทางสังคม พบว่าความคาดหวังเกี่ยวผลกรรมทางบวกต้องมีมากกว่าผลกรรมทางลบ ซึ่งจะส่งผลต่อตัวจูงใจพฤติกรรม (Incentive)

5.1.2 รูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ พบว่าโอกาสในการเกิดพฤติกรรมจะเพิ่มขึ้น เมื่อการรับรู้ถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับ (Perceived benefits) มีมากกว่าการรับรู้ถึงอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น (Perceived barriers)

5.1.3 ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ประกอบด้วย เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude) ส่วนรูปแบบพฤติกรรมระหว่างบุคคล ประกอบด้วย ตัวแปรผลกรรม (Consequences) (คือ การรับรู้ถึงโอกาสที่ผลกรรมหนึ่งๆจะเกิดขึ้นจากการแสดงพฤติกรรม และการประเมินคุณค่าของผลกรรมนั้นๆ) (Triandis, 1980) ซึ่งตัวแปรในทฤษฎีทั้ง 3 มีความคล้ายคลึงกันและสามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้เช่นเดียวกัน

เนื่องด้วยทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และ ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ได้อธิบายและนำเสนอการวัดเจตคติทางอ้อมไว้อย่างครอบคลุม และแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรในโครงสร้างอย่างชัดเจน ด้วยเหตุผลนี้ Kasprzyk และคณะ (1998) จึงนำความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรม

(Behavioural beliefs) และการประเมินผลกรรม(Outcome evaluations) มารวมไว้ในโครงสร้างบูรณาการ เพื่อวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อม

5.2 มโนทัศน์เกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม (Social support)

ทฤษฎีทั้ง 5 ทฤษฎี ประกอบด้วยแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคม ดังนี้

5.2.1 ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน และรูปแบบพฤติกรรมระหว่างบุคคล ปรากฏแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคม โดยทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ประกอบด้วยตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norms) ส่วนรูปแบบพฤติกรรมระหว่างบุคคลประกอบด้วยตัวแปรปัจจัยทางสังคม (Social Factors) (Triandis, 1980) ตัวแปรในทฤษฎีทั้ง 3 สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้เช่นเดียวกัน

5.2.2 ทฤษฎีปัญญาทางสังคม ประกอบด้วยการรับรู้เกี่ยวกับผลกรรมทางสังคม (Social outcomes) ซึ่งอาจเป็นผลกรรมที่เกิดขึ้นกับตัวแบบ (ธีระพร อุวรรณโณ, 2528) เมื่อตัวแบบที่ทำพฤติกรรมหนึ่งแล้วเกิดผลทางบวก เช่น คำชม เกียรติบัตร การยอมรับ ฯลฯ ก็เป็นไปได้ที่ผู้สังเกตจะทำตามตัวแบบ

5.2.3 รูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ ในช่วงแรกที่เสนอโครงสร้างรูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ ไม่ได้นำตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม หรือ องค์ประกอบเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง ไปรวมไว้ในโครงสร้าง แต่ในภายหลังได้นำตัวแปรเกี่ยวกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเข้าไปร่วมในการทำนายเจตนาด้วย เช่น งานวิจัยของ Poss (2001)

ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ได้อธิบายและนำเสนอการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมไว้อย่างครอบคลุม และแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรในโครงสร้างอย่างชัดเจน ด้วยเหตุผลนี้ Kasprzyk และคณะ (1998) จึงนำความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative beliefs) และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Motivation to comply) มารวมไว้ในโครงสร้างบูรณาการเพื่อวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม

นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรในโครงสร้างทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน คือ เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norms) และตัวแปรในรูปแบบพฤติกรรมระหว่างบุคคล คือ ผลกรรม (Consequences) และปัจจัยทางสังคม (Social Factors) เป็นตัวแปรที่กำหนดเจตนาเชิงพฤติกรรมที่สำคัญ

5.3 มโนทัศน์เกี่ยวกับอิทธิพลของสถานการณ์ หรือ สภาพแวดล้อม ที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม

ทฤษฎีทั้ง 3 ทฤษฎีต่อไปนี้จะประกอบด้วยแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.3.1 ทฤษฎีปัญญาทางสังคม ประกอบด้วยตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy) ซึ่งเป็นการตัดสินใจของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถของตนในการแสดงพฤติกรรม ภายใต้สถานการณ์ที่หลากหลาย

5.3.2 รูปแบบพฤติกรรมระหว่างบุคคล ประกอบด้วยตัวแปรความเอื้ออำนวยของสถานการณ์ (Facilitating Conditions) (Triandis, 1980) ซึ่งเกี่ยวข้องกับลักษณะเฉพาะของบุคคล หรือ สภาพแวดล้อม ที่ทำให้การแสดงพฤติกรรมนั้นง่ายมากขึ้นหรือยากยิ่งขึ้น

5.3.3 ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ประกอบด้วยตัวแปรการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (PBC) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับระดับของการควบคุมพฤติกรรม โดยการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม เกิดจากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้พลังของปัจจัยควบคุม โดยความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมเกี่ยวข้องกับการมีปัจจัยที่ส่งเสริมหรือขัดขวางการแสดงพฤติกรรม ซึ่งหมายรวมถึงอิทธิพลของสถานการณ์ หรือ สภาพแวดล้อม ที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม ส่วนการรับรู้พลังของปัจจัยควบคุม คือ การรับรู้ถึงอำนาจของปัจจัยที่มีนั้นจะเอื้ออำนวยหรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรม

Kasprzyk และคณะ (1998) เสนอการวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรง โดยใช้ข้อกระทงในมาตราจำแนกความหมาย (semantic differential scale) และวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม โดยใช้ข้อกระทงเกี่ยวกับความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้ถึงพลังของปัจจัยควบคุม เมื่อวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างมาตรวัดทางตรงกับมาตรวัดทางอ้อม พบว่ามีสหสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ แสดงว่า มาตรวัดทางตรงและมาตรวัดทางอ้อมวัดมโนทัศน์ที่แตกต่าง ซึ่งต่อมามาตรวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม กลายเป็นมาตรวัดการเอื้ออำนวย/การขัดขวางพฤติกรรม ดังนั้นการวัดทั้งทางตรงและทางอ้อมของการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมรวมอยู่ในโครงสร้างของรูปแบบบูรณาการ แต่วัดมโนทัศน์ที่ต่างกัน (แสดงไว้ในภาพที่ 5)

จากรายละเอียดข้างต้น พอสรุปได้ว่า งานวิจัยของ Kasprzyk และคณะ (1998) ได้นำเสนอแนวทางในการศึกษาโครงสร้างของรูปแบบบูรณาการ โดยรวมแนวคิดมาจากหลากหลายทฤษฎี ซึ่งให้ความสำคัญกับมาตรวัดทางอ้อมที่สร้างมาจากความเชื่อเด่นชัดจากกลุ่มตัวอย่าง และเสนอตัวแปรการเอื้ออำนวย/การขัดขวางพฤติกรรม ที่สามารถทำนายเจตนาและพฤติกรรม การใช้ยงอย่างอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ที่หลากหลายได้ และเมื่อพิจารณาข้อกระทงในการวัดตัวแปรการเอื้ออำนวย/การขัดขวางพฤติกรรมกับตัวแปรความเอื้ออำนวยของสถานการณ์ในรูปแบบ

พฤติกรรมระหว่างบุคคลมีความใกล้เคียงกัน เนื่องจากให้ผู้ตอบประเมินความยาก-ง่ายในการแสดงพฤติกรรมเช่นเดียวกัน (Brinberg & Durand, 1983) ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ประโยชน์จากตัวแปรทั้งสอง เพื่อนำไปอธิบายตัวแปรการควบคุมทางสภาพแวดล้อมในโครงสร้างรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม (แสดงไว้ในภาพที่ 1)

ต่อมา Fishbein และคณะ (Fishbein, 2001; Fishbein, von Haeften, & Appleyard 2001; Kenski, Appleyard, von Haeften, Kasprzyk, & Fishbein 2001; Montano, Kasprzyk, von Haeften, & Fishbein, 2001; von Haeften, Fishbein, Kasprzyk, & Montano, 2001) ได้นำเสนอ “การศึกษาปัจจัยในการลดความเสี่ยงต่อการรับเชื้อหรือแพร่เชื้อเอชไอวี (HIV) อย่างมีประสิทธิภาพ” หรือที่เรียกว่า “โครงการเสเฟอร์”(Study Assessing Factors for Effective Risk Reduction: Project SAFER) ซึ่งเป็นการศึกษาระยะยาวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อระบุถึง ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการรับเชื้อหรือแพร่เชื้อเอชไอวี โดยแลกเปลี่ยนข้อมูลกับ Kasprzyk และคณะ (1998) ที่มุ่งศึกษาพฤติกรรมและกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน และโครงสร้างของรูปแบบบูรณาการในการศึกษาโครงการเสเฟอร์นำมาจากโครงสร้างที่ได้จากการประชุมของนักทฤษฎีที่จัดขึ้นโดยสถาบันสุขภาพจิตแห่งชาติ (แสดงไว้ในภาพที่ 4) โดย Fishbein และคณะ เสนอว่า การแทรกแซงพฤติกรรมที่มีพื้นฐานจากทฤษฎีในอดีตมักไม่มีความชัดเจน ดังนั้นเป้าหมายหลักในการศึกษาโครงการเสเฟอร์ ก็เพื่อนำเสนอภาวะสันนิษฐานในทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างรูปแบบบูรณาการ และตรวจสอบตัวแปรในโครงสร้างที่คาดว่าจะเป็นตัวกำหนดการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการได้รับและแพร่เชื้อเอชไอวี ได้แก่ ผู้เสพยาเสพติดโดยการฉีดเข้าเส้น (IDUs) ผู้ให้บริการทางเพศ (CSWs) ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายด้วยกัน (MSMs) และผู้ที่มีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนเพศตรงข้ามหลายคน (MPHs) และอธิบายว่าการตัวแปรในโครงสร้างและความเชื่อที่เป็นรากฐานในกลุ่มตัวอย่างที่จำเพาะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการแทรกแซงพฤติกรรมได้เพียงใด พบนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างรูปแบบบูรณาการและผลจากการศึกษาโครงการเสเฟอร์ ดังนี้

Montano และคณะ (2001) นำเสนอแบบสอบถามเพื่อวัดตัวแปรในโครงสร้างรูปแบบบูรณาการในโครงการเสเฟอร์ ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรม การประสพเหตุการณ์วิกฤต การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การป้องกันตนเองจากการได้รับเชื้อเอชไอวี และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มตัวอย่างที่มีความเสี่ยงต่อการรับเชื้อหรือแพร่เชื้อเอชไอวี ซึ่งประกอบด้วย 7 กลุ่มย่อย คือ ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย ชายที่ใช้สารเสพติดโดยฉีดเข้าเส้นเลือด หญิงที่ใช้สารเสพติดโดยฉีดเข้าเส้นเลือด หญิงที่เป็นผู้ให้บริการทางเพศ หญิงที่เป็นผู้

ให้บริการทางเพศและใช้สารเสพติดที่ฉีดเข้าเส้นเลือด ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนเพศตรงข้ามหลายคน และหญิงที่มีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนเพศตรงข้ามหลายคน

โดยเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ได้รับอิทธิพลมาจากความเชื่อพื้นฐาน (underlying beliefs) เจตคติต่อพฤติกรรมถูกกำหนดโดยความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ ส่วนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงถูกกำหนดโดยความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมถูกกำหนดโดยความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้ถึงพลังของปัจจัยควบคุม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Ajzen, 1991)

ความเชื่อแต่ละประเภทมีประโยชน์ต่อการแทรกแซงพฤติกรรม โดยปรับเปลี่ยนความเชื่อพื้นฐานหรือสร้างความเชื่อเด่นชัดที่มีน้ำหนักในการทำนายเจตนาและพฤติกรรมในกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเพิ่มโอกาสในการทำพฤติกรรม โดย Montano และคณะ (2001) ได้เสนอข้อคำถามในการวัดตัวแปรต่างๆในโครงสร้าง โดยนำเสนอเฉพาะมาตรวัดที่เกี่ยวกับข้อพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับคู่นอนขาประจำ ดังต่อไปนี้

1. การวัดพฤติกรรม

วัดพฤติกรรมโดยให้ผู้ตอบประเมินความถี่ในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 12 พฤติกรรมของตนเอง ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา บนมาตราแบบ 7 ช่วงคะแนน ได้แก่ ไม่เคย – นานๆครั้ง – บางครั้ง – ประมาณครึ่งหนึ่งของการมีเพศสัมพันธ์ – บ่อยครั้ง – เกือบทุกครั้ง – ทุกครั้ง (รายละเอียดพฤติกรรมทั้ง 12 พฤติกรรมอยู่หน้า 36) โดยให้ผู้ตอบระบุว่าตนมีเพศสัมพันธ์แบบใดกับคู่นอนแต่ละประเภท จากนั้นจึงให้ประเมินความถี่ในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์แต่ละประเภทที่บุคคลรายงานมา ยกตัวอย่างข้อคำถามคือ

“คุณใช้ถุงยางอนามัยบ่อยเพียงใด ในการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับคู่นอนขาประจำ ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา”

:	:	:	:	:	:	:	:
ไม่เคย	นานๆครั้ง	บางครั้ง	ประมาณครึ่ง	บ่อยครั้ง	เกือบทุกครั้ง	ทุกครั้ง	
			หนึ่งของการ				
			มีเพศสัมพันธ์				

Montano และคณะ (2001) อ้างว่า จากงานวิจัยของ Kasprzyk และคณะ (1998) พบว่าความถี่ในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 12 พฤติกรรมที่บุคคลรายงานในสมุดบันทึกมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความถี่ในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 12 พฤติกรรมที่

บุคคลประเมินในมาตราแบบ 7 ช่วงคะแนน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .81 ถึง .94 แสดงว่า การรายงานพฤติกรรมของบุคคลทั้งสองแบบความสัมพันธ์กันสูง ดังนั้นไม่ว่าจะวัดพฤติกรรม โดยให้ผู้ตอบรายงานความถี่ในการดูยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์แต่ละแบบ หรือให้ผู้ตอบ ประเมินความถี่บนมาตราแบบ 7 ช่วงคะแนน ก็น่าจะให้ผลสอดคล้องกัน ซึ่งการวัดพฤติกรรมโดย ประเมินความถี่ในการใช้ดูยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 12 พฤติกรรม ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา บนมาตราแบบ 7 ช่วงคะแนน มักถูกนำไปใช้ในการศึกษาโครงการงานเสเฟออร์

2. การวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม

วัดเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้ดูยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์แต่ละพฤติกรรม โดยให้ผู้ตอบตอบบนมาตราประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน ได้แก่ มาก-ปานกลาง-น้อย- ไม่ใช่ทั้ง 2 ด้าน -น้อย-ปานกลาง-มาก คำกำกับปลายมาตราคือ เป็นไปไม่ได้-เป็นไปได้ ยกตัวอย่างข้อคำถาม เช่น

“คุณจะใช้ดูยางอนามัยทุกครั้งที่คุณมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับคู่นอนขาประจำ ในช่วง 3 เดือนข้างหน้า”

เป็นไปไม่ได้: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 ด้าน

3. การวัดเจตคติต่อพฤติกรรม

วัดเจตคติต่อการใช้ดูยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 12 พฤติกรรม โดยใช้มาตรา จำแนกความหมาย 7 ช่วงคะแนน มีค่าคะแนนจาก -3 ถึง +3 ซึ่งเป็นค่าคุณศัพท์คู่ตรงกันข้าม จำนวน 9 คู่ ประกอบด้วย ดี-เลว ฉลาด-โง่เขลา สุขภาพดี-สุขภาพแย่ จำเป็น-ไม่จำเป็น สบายใจ-ไม่สบายใจ ยาก-ง่าย สะดวกสบาย-ไม่สะดวกสบาย ผ่อนคลาย-ตึงเครียด และน่าตื่นเต้น-ไม่น่าตื่นเต้น

ยกตัวอย่างข้อคำถาม เช่น

เป้าหมายของเจตคติ: “การใช้ถุงยางอนามัยของฉัน ทุกครั้งที่ฉันมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับคู่นอนเป็นประจำในช่วง 3 เดือนข้างหน้า เป็นสิ่งที่”

เลว : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ดี
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 ด้าน

ไม่สบายใจ: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : สบายใจ
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 ด้าน

แม้ว่าคำคุณศัพท์คู่ตรงกันข้าม“ยาก-ง่าย” เป็นคำปลายมาตรในการประเมินการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม แต่เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) บ่งชี้ว่า คำคุณศัพท์คู่ตรงกันข้าม“ยาก-ง่าย” มีน้ำหนักที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านการประเมิน (Evaluation) ส่วนคำคุณศัพท์คู่ตรงกันข้าม “เลว-ดี” พบว่าในงานวิจัยของ Osgood, Suci, และ Tannenbaum (1957 อ้างถึงใน ธีระพร อุวรรณโณ, 2546) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ บ่งชี้ว่า คำคุณศัพท์คู่ตรงกันข้าม “ดี-เลว” มีน้ำหนักที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านการประเมินเช่นเดียวกัน

4. การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

วัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์แต่ละแบบ โดยให้ผู้ตอบตอบบนมาตราประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน ยกตัวอย่างข้อคำถามเช่น

“บุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อฉัน คิดว่าฉันควรใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับคู่นอนเป็นประจำของฉัน ในช่วง 3 เดือนข้างหน้า”

เป็นไปได้ไม่ได้: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 ด้าน

5. การวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม

วัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์แต่ละพฤติกรรม โดยใช้มาตราจำแนกความหมาย 7 ช่วงคะแนน มีค่าคะแนนจาก -3 ถึง +3 ซึ่งเป็นคำคุณศัพท์คู่ตรงกันข้ามจำนวน 2 คู่ ประกอบด้วย ขึ้นอยู่กับฉัน-ไม่ขึ้นอยู่กับฉัน อยู่ภายใต้การควบคุมของฉัน-ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของฉัน ยกตัวอย่างข้อกระทง เช่น

“การใช้ถุงยางอนามัยของฉัน ทุกครั้งที่ฉันมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับคู่นอนเป็นประจำ
ในช่วง 3 เดือนข้างหน้า เป็นสิ่งที่”

ไม่ขึ้นอยู่กับฉัน : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ขึ้นอยู่กับฉัน
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
2 ด้าน

ไม่อยู่ภายใต้การ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : อยู่ภายใต้
ควบคุม มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก การควบคุม
ของฉัน 2 ด้าน ของฉัน

6. การวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ และการประเมินผลของการกระทำ (เจตคติต่อ
พฤติกรรมทางอ่อน)

ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำได้มาจากการสอบถามความเชื่อในกลุ่มตัวอย่างที่มี
ลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจริง ยกตัวอย่างเช่น “ป้องกันการตั้งครรภ์” เป็นความเชื่อ
เกี่ยวกับผลของการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับคู่นอนทุกประเภท และ
พบผลเช่นเดียวกันในทุกกลุ่มประชากร การวัดเจตคติทางอ่อนกระทำโดยให้ผู้ตอบประเมินความ
เชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ มีลักษณะข้อคำถามว่า การใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์
แต่ละพฤติกรรม จะทำให้เกิดความเชื่อเด่นชัดที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่ม
ตัวอย่างที่ศึกษาจริงเพียงใด และประเมินผลของการกระทำนั้นๆว่าเป็นสิ่งที่ผู้ตอบชื่นชอบหรือไม่
โดยให้ตอบบนมาตราประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน ให้คะแนนจาก -3 ถึง +3 คำกำกับปลาย
มาตราของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำคือ เป็นไปไม่ได้-เป็นไปได้ ส่วนคำกำกับปลายมาตรา
ของการประเมินผลของการกระทำคือ เลว-ดี ยกตัวอย่างข้อกระทง ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการ
กระทำและการประเมินผลของการกระทำ เช่น

“การใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง ที่ฉันมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับคู่นอนเป็นประจำ ในช่วง
3 เดือนข้างหน้า จะป้องกันเธอ/ฉันจากการตั้งครรภ์”

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
2 ด้าน

“การตั้งครุภกับคุ่นอนขาประจำองฉัน เป็นลิ่งที่”

เลว : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ดี
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 ด้าน

การคำนวณคะแนนการวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อม โดยหาค่าเฉลี่ยของผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral beliefs ตัวย่อคือ b) และการประเมินผลของการกระทำ (Outcome evaluations ตัวย่อคือ e) ($\sum be/n$)

7. การวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (การคล้อยกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม)

คนและกลุ่มคน (ยกเว้นคุ่นอนของบุคคล) อาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของบุคคลที่จะใช้หรือไม่ใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งกลุ่มอ้างอิงได้มาจากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจริง

โดยการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงไม่แยกประเมินการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์แต่ละแบบกับคุ่นอนแต่ละประเภท เป็นคำถามที่ประเมินโดยรวม ซึ่งถามถึงการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทุกพฤติกรรมกับคุ่นอนทุกประเภท วัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงโดยให้ผู้ตอบบนมาตราประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน ให้คะแนนระหว่าง -3 ถึง +3 ยกตัวอย่างข้อคำถามในการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง เช่น

“เพื่อนของฉัน คิดว่าฉันควรใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ทุกประเภท ในช่วง 3 เดือนข้างหน้า”

เป็นไปได้ไม่ได้: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 ด้าน

ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงที่เป็นคุ่นอนของบุคคล ให้ผู้ตอบประเมินว่าคุ่นอนของตนแต่ละประเภท คิดว่าบุคคลควรใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์แต่ละพฤติกรรมเพียงใด วัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงที่เป็นคุ่นอน โดยให้ผู้ตอบบนมาตราประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน ให้คะแนนระหว่าง -3 ถึง +3 ยกตัวอย่างข้อคำถาม เช่น

“คุณอนขาประจำของฉัน คิดว่าฉันควรใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับ เขา/เธอ ในช่วง 3 เดือนข้างหน้า”

เป็นไปไม่ได้: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 ด้าน

ส่วนการแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง วัดโดยให้ผู้ตอบตอบบนมาตราประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน ได้แก่ คำกำกับปลายมาตราคือ ไม่เห็นด้วย-เห็นด้วย ให้คะแนนระหว่าง 1 ถึง 7 ยกตัวอย่างข้อคำถาม เช่น

“โดยทั่วไป ฉันต้องการทำตามในสิ่งที่เพื่อนของฉันประสงคิให้ฉันทำ”

ไม่เห็นด้วย: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เห็นด้วย
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 ด้าน

การคำนวณคะแนนการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม โดยหาค่าเฉลี่ยของผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative beliefs ตัวย่อคือ Nb) และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Motivation to comply ตัวย่อคือ Mc) ($\sum NbMc/n$)

8. การวัดความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม และการรับรู้พลังของปัจจัยควบคุม (การวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม)

ปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยขัดขวางอาจมีอิทธิพลต่อการใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยเหล่านี้ในการสร้างข้อคำถาม ได้มาจากการสอบถามเชื่อในกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจริง โดยให้ผู้ตอบประเมินโอกาสของปัจจัยส่งเสริมหรือปัจจัยขัดขวางที่จะเกิดขึ้น ขณะมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอน บนมาตราประมาณค่าแบบ 11 ช่วงคะแนน ได้แก่ 1) 0 ใน 10 ครั้ง 2) 1 ใน 10 ครั้ง 3) 2 ใน 10 ครั้ง 4) 3 ใน 10 ครั้ง 5) 4 ใน 10 ครั้ง 6) 5 ใน 10 ครั้ง 7) 6 ใน 10 ครั้ง 8) 7 ใน 10 ครั้ง 9) 8 ใน 10 ครั้ง 10) 9 ใน 10 ครั้ง และ 11) 10 ใน 10 ครั้ง ให้คะแนนระหว่าง 0 ถึง 10

von Haeften และคณะ (2001) เสนอวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความตรงของตัวแปรในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับคู่นอนประจำในกลุ่มตัวอย่างที่มีความเสี่ยงต่อการได้รับเชื้อหรือแพร่เชื้อเอชไอวีที่เป็นเพศชาย และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการแทรกแซงพฤติกรรมในโครงการเสเฟอร์ ดังนี้

1. วิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างมาตรวัดทางตรงและมาตรวัดทางอ้อม ของตัวแปรดังต่อไปนี้ ได้แก่ การวัดเจตคติต่อพฤติกรรม การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม เพื่อดูระดับความสอดคล้องกันของทั้งสองมาตรวัด

von Haeften และคณะ (2001) เสนอว่า จากการศึกษาของ Ajzen & Fishbein (1980) พบว่าค่าเฉลี่ยผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ ($\sum be/n$) มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อพฤติกรรม ($r = .78$) และค่าเฉลี่ยผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($\sum NbMc/n$) มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($r = .52$) ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวแสดงว่า การสอบถามความเชื่อเด่นชัดจากกลุ่มตัวอย่าง สามารถดึงเอาความเชื่อสำคัญที่กำหนดเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงออกมาได้ และบ่งบอกว่าการวัดทั้งสองวิธีวัดภาวะสันนิษฐานเดียวกัน และในทางตรงกันข้ามหากค่าสหสัมพันธ์มีค่าค่อนข้างต่ำ แสดงว่า การสอบถามความเชื่อไม่สามารถนำความเชื่อเด่นชัดออกมาได้และการวัดทั้งสองวิธีวัดภาวะสันนิษฐานที่ต่างกัน ซึ่งงานวิจัยของ von Haeften และคณะ ให้ความสำคัญกับประเด็นข้างต้น โดยวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการวัดเจตคติทางตรง การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง และการวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรง กับ การวัดเจตคติทางอ้อม การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม และการวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม ซึ่งการวัดทางอ้อมได้มาจากการคำนวณดังนี้

· การวัดเจตคติทางอ้อม ได้มาจาก ค่าเฉลี่ยผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ ($\sum be/n$)

· การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม ได้มาจาก ค่าเฉลี่ยผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($\sum NbMc/n$)

· การวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม ได้มาจาก ค่าเฉลี่ยผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้ถึงพลังของปัจจัยควบคุม ($\sum CbPp/n$)

จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ พบว่า การวัดเจตคติทางตรงมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับการวัดเจตคติทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .74, p < .01$) การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .40, p < .01$) และการวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรงมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับการวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .21, p < .01$) แสดงรายละเอียดในตารางที่ 3

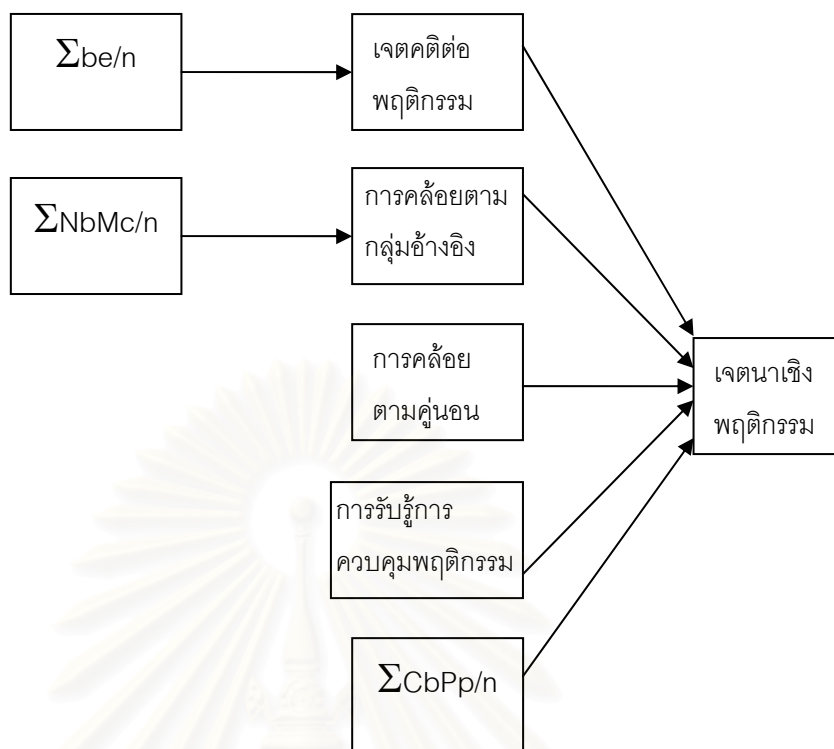
ตารางที่ 3

สรุปค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่าง A_B กับ $\sum be/n$, SN กับ $\sum NbMc/n$ และ PBC กับ $\sum CbPp/n$ จากการศึกษาของ von Haeften และคณะ (2001)

คู่สหสัมพันธ์	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)
A_B กับ $\sum be/n$	$r = .74 (p < .01)$
SN กับ $\sum NbMc/n$	$r = .40 (p < .01)$
PBC กับ $\sum CbPp/n$	$r = .21 (p < .01)$

จากความสัมพันธ์ดังกล่าว พบว่า การวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรงมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อมค่อนข้างต่ำ นั่นแสดงว่า ในขั้นการสอบถามความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมไม่สามารถนำเอาความเชื่อสำคัญที่กำหนดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมออกมาได้ และยังบ่งบอกว่าการวัดทั้งสองวิธีวัดภาวะสันนิษฐานที่ต่างกัน จึงได้โครงสร้างใหม่ของรูปแบบบูรณาการ (แสดงไว้ในภาพที่ 5) และผลที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kasprzyk และคณะ (1998) ซึ่งพบว่า การวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรงมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับการวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อมในพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 6 พฤติกรรมค่อนข้างต่ำ ดังนั้นพอสรุปได้ว่า การวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่สัมพันธ์กัน

จากความสัมพันธ์ดังกล่าว von Haeften และคณะ (2001) จึงเสนอโครงสร้างของรูปแบบบูรณาการใหม่ พบว่าตัวแปรที่เป็นปัจจัยในการกำหนดเจตนาเชิงพฤติกรรมมี 5 ปัจจัย คือ เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การคล้อยตามคู่นอน การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และการวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม แสดงไว้ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 โครงสร้างรูปแบบบูรณาการที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจากการศึกษาของ von Haeften และคณะ (2001)

2. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยนำตัวแปรที่กำหนดเจตนาเชิงพฤติกรรมทั้ง 5 ปัจจัย เข้าสมการในการทำนายเจตนาที่จะใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งในการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับ คู่่นอนขาประจำ พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การคล้อยตามคุณอน การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และ ค่าเฉลี่ยผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม และการรับรู้ถึงพลังของปัจจัยควบคุม ($\Sigma CbPp/n$) อธิบายความแปรปรวนของเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ร้อยละ 56 โดยมีเพียง 3 ตัวแปร ที่มีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามคุณอน และค่าเฉลี่ยผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้ถึงพลังของปัจจัยควบคุม ($\Sigma CbPp/n$) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .31 ($p < .01$) .40 ($p < .01$) และ .18 ($p < .01$) ตามลำดับ แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรที่ทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม จากการศึกษาของ von Haefen และคณะ (2001)

ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ เจตนาเชิงพฤติกรรม				
ตัวแปรทำนาย	<i>r</i>	β	<i>R</i>	<i>R</i> ²
เจตคติต่อพฤติกรรม	.66**	.31**	.70**	.56**
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	.42**	.04		
การคล้อยตามคู่นอน	.67**	.40**		
การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม	.20**	.01		
$\Sigma CbPp/n$.53**	.18**		

** $p < .01$

ก่อนหน้านี้นี้ Fishbein (2000) ได้เสนอโครงสร้างรูปแบบบูรณาการ โดยเพิ่มตัวแปรการควบคุมทางสภาพแวดล้อม (Environmental constraints) และตัวแปรทักษะและความสามารถ (Skills and abilities) ในการทำนายพฤติกรรมร่วมกับเจตนาเชิงพฤติกรรม นำตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy) เข้ามาโครงสร้าง โดยคาดว่าจะการรับรู้ความสามารถของตนสามารถมีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมและระบุว่าความเชื่อเกี่ยวกับการรับรู้ถึงความสามารถของตน (Efficacy beliefs) เป็นความเชื่อพื้นฐานที่กำหนดของการรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy)

ต่อมา Fishbein และคณะ (2003) ได้เสนอโครงสร้างรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม (แสดงไว้ในภาพที่ 1) โดยคงโครงสร้างเดิมจากการนำเสนอของ Fishbein (2000) และปรับเปลี่ยนความเชื่อพื้นฐานของการรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy) จากเดิม Fishbein (2000) ระบุว่าความเชื่อพื้นฐานของการรับรู้ความสามารถของตน คือ ความเชื่อเกี่ยวกับการรับรู้ถึงความสามารถของตน กลายมาเป็นความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (Control beliefs) ที่เป็นตัวกำหนดการรับรู้ความสามารถของตน โดยความหมายของความเชื่อเกี่ยวกับการรับรู้ถึงความสามารถของตนและความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมค่อนข้างใกล้เคียงกัน เนื่องด้วยความเชื่อทั้งสองเกี่ยวข้องกับการรับรู้ถึงความสามารถของตนที่จะแสดงพฤติกรรม แม้ว่าจะมีอุปสรรคเกิดขึ้นเช่นเดียวกัน

Yzer และคณะ (2004) ได้นำโครงสร้างรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรมที่นำเสนอโดย Fishbein (2000) ไปศึกษาพฤติกรรมการใช้กัญชาในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ในวัยรุ่นที่มีอายุอยู่ระหว่าง 11-19 ปี เพศชายจำนวน 494 คน เพศหญิงจำนวน 681 คน โดยผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถของตน มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาที่จะใช้กัญชาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ .72 .46 และ -.37 ตามลำดับ ส่วนผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ (Σbe) มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .50$) และผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($\Sigma NbMc$) มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .47$) นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายเจตนาในการใช้กัญชาในช่วง 12 เดือนข้างหน้า พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถของตน อธิบายความแปรปรวนของเจตนาได้ร้อยละ 56 และทั้งสามตัวแปรมีน้ำหนักในการทำนายเจตนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) เท่ากับ .62 ($p < .001$) .11 ($p < .001$) และ -.14 ($p < .001$) ตามลำดับ และเมื่อนำผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ (Σbe) และผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($\Sigma NbMc$) เข้าสมการการทำนายพร้อมกับเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถของตน พบว่า ตัวแปรทั้งห้าอธิบายความแปรปรวนของเจตนาได้ร้อยละ 58 โดยเจตคติต่อพฤติกรรมมีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมสูงสุด นอกจากนี้เมื่อนำตัวแปรความเสี่ยงที่จะใช้กัญชาอย่างสม่ำเสมอเข้าสมการการทำนายพร้อมตัวแปรอื่น พบว่า สามารถอธิบายความแปรปรวนของเจตนาได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 63 โดยความเสี่ยงที่จะใช้กัญชาอย่างสม่ำเสมอมีน้ำหนักในการทำนายเจตนา รองจากเจตคติต่อพฤติกรรม แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 5

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรที่ทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการศึกษาของ Yzer และคณะ (2004)

เจตนาในการใช้กัญชาในช่วง 12 เดือนข้างหน้า		
ตัวแปรทำนาย	β	R^2
การวิเคราะห์ครั้งที่ 1 (STEPWISE)		
เจตคติต่อพฤติกรรม	.62***	.56***
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	.11***	
การรับรู้ความสามารถของตน	-.14***	
การวิเคราะห์ครั้งที่ 2 (STEPWISE)		
เจตคติต่อพฤติกรรม	.56***	.58***
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	.07**	
การรับรู้ความสามารถของตน	-.12***	
Σ_{be}	.11***	
Σ_{NbMc}	.08**	
การวิเคราะห์ครั้งที่ 3 (STEPWISE)		
เจตคติต่อพฤติกรรม	.44***	
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	.06*	
การรับรู้ความสามารถของตน	-.14***	
Σ_{be}	.07**	
Σ_{NbMc}	.02	
ความเสี่ยงที่จะใช้กัญชา	.29***	

* $p < .05$. ** $p < .01$. *** $p < .001$.

และยังพบความแตกต่างของค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นรายข้อ ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะใช้กัญชาสูงและกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะใช้กัญชาต่ำ โดยกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะใช้กัญชาสูงมีความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบทางบวกจากการใช้กัญชาสูงกว่ากลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะใช้กัญชาต่ำ แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 6

ตารางที่ 6

มัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้กัญชา และการประเมินผลกระทบของผู้ที่มีความเสี่ยงที่จะใช้กัญชาสูงกับผู้ที่มีความเสี่ยงที่จะใช้กัญชาต่ำ จากการศึกษาของ Yzer และคณะ (2004)

ความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้กัญชา	มัชฌิมเลขคณิตของความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบ			มัชฌิมเลขคณิตของการประเมินผลกระทบ		
	มีความเสี่ยงที่ใช้กัญชาสูง	มีความเสี่ยงที่ใช้กัญชาต่ำ	F	มีความเสี่ยงที่ใช้กัญชาสูง	มีความเสี่ยงที่ใช้กัญชาต่ำ	F
1. เท่	-0.81	-1.20	21.88***	0.39	0.68	11.61**
2. เข้ากับเพื่อนในกลุ่มได้	-0.29	-0.92	48.69***	0.76	0.93	4.14*
3. มีช่วงสนุกสนานกับเพื่อน	0.37	-0.79	171.19***	1.28	1.19	1.26
4. เหมือนกับวัยรุ่นคนอื่น	0.32	-0.36	57.98***	-0.20	0.01	8.10**
5. มีช่วงเวลาที่ดี	0.39	-0.86	183.51***	1.30	1.26	0.25
6. ห่างไกลจากปัญหา	-0.48	-0.93	20.21***	0.56	0.30	8.25**
7. มีความคิดสร้างสรรค์	-0.21	-1.11	111.08***	1.10	1.07	0.12

* $p < .05$. ** $p < .01$. *** $p < .001$.

ต่อมา Sayeed และคณะ (2005) ได้นำโครงสร้างรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Fishbein, 2000) ไปศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเจตนาในการใช้กัญชาในช่วง 12 เดือนข้างหน้า และนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการแทรกแซงพฤติกรรมในวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 12-18 ปี จำนวน 600 คน ผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายเจตนาที่จะใช้กัญชาครั้งหรือสองครั้งในช่วง 12 เดือนข้างหน้าในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยใช้กัญชามาก่อน พบว่า มีเพียงเจตคติต่อพฤติกรรมเท่านั้นที่มีน้ำหนักในการทำนายเจตนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) เท่ากับ .61 ($p < .05$) ส่วนการวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายเจตนาที่จะใช้กัญชาทุกเดือนในช่วง 12 เดือนข้างหน้าในกลุ่มตัวอย่างที่เคยใช้กัญชามาก่อน พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรม และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีน้ำหนักในการทำนายเจตนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) เท่ากับ .60 ($p < .05$) และ .24 ($p < .05$) ตามลำดับ ดังนั้นในการแทรกแซงพฤติกรรมในกลุ่มวัยรุ่นทั้งสองกลุ่มควรให้

ความสำคัญกับเจตคติต่อพฤติกรรมและความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำซึ่งเป็นความเชื่อรากฐานของเจตคติต่อพฤติกรรม โดย Sayeed และคณะ เสนอว่า การแทรกแซงพฤติกรรมในกลุ่มผู้ที่ใช้กัญชามาก่อน กระทำโดยวิเคราะห์สหสัมพันธ์ 2 ส่วน ส่วนแรกวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำกับเจตคติต่อพฤติกรรม และส่วนที่สองวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำกับเจตคติต่อพฤติกรรม โดยเลือกเฉพาะความเชื่อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่าหรือเท่ากับ .30 มานำเสนอไว้ในข้อความในการรณรงค์เพื่อลดการใช้กัญชา นอกจากนี้ Hornik และ Woolf (1999 อ้างถึงใน Sayeed et al.) ได้เสนอว่า ความเชื่อที่นำมาใช้ประโยชน์ในการแทรกแซงพฤติกรรมเพื่อลดการใช้กัญชาต้องผ่านเกณฑ์การคัดเลือก 3 ประการ คือ

- 1) ไม่เป็นความเชื่อที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าการกระทำนั้นทำให้ตนมีตำแหน่งหรือสถานะที่น่าพึงปรารถนา ยกตัวอย่างเช่น ความเชื่อที่ว่าเมื่อตนใช้กัญชาแล้วจะทำให้ตนเท่หน้าสนใจ
- 2) เป็นความเชื่อที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน หรือเจตคติต่อพฤติกรรม
- 3) เป็นความเชื่อที่มีโอกาสเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ส่วนความเชื่อที่เกิดจากประสบการณ์ตรงและเป็นผลกรรมทางบวกมักเป็นความเชื่อที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก เช่น ความเชื่อว่าการใช้กัญชาเป็นช่วงเวลาที่ทำให้มีความสุข ทำให้ลืมปัญหา เป็นต้น

จากข้อสันนิษฐานว่า ตัวแปรภายนอกหรือตัวแปรปลายส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรม โดยอิทธิพลของตัวแปรภายนอกจะส่งผ่านไปยังความเชื่อพื้นฐานของบุคคล Sayeed และคณะ (2005) ได้ตรวจสอบประเด็นดังกล่าว โดยวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายเจตนาที่จะใช้กัญชาครั้งหรือสองครั้งในช่วง 12 เดือนข้างหน้า และเจตนาที่จะใช้กัญชาทุกเดือนในช่วง 12 เดือนข้างหน้า โดยนำตัวแปรภายนอก 3 ตัว ได้แก่ การแสวงหาการสัมผัส การดูแลของพ่อแม่ (Parental supervision) และการศึกษาของมารดา เข้าสมการการทำนาย พบว่า ไม่มีตัวแปรภายนอกตัวใดที่มีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แม้ว่าตัวแปรการแสวงหาการสัมผัสมีสหสัมพันธ์กับเจตนาเชิงพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยใช้กัญชามาก่อน พบว่าผู้ที่มีการแสวงหาการสัมผัสแตกต่างกันมีความขึ้นชอบกัญชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($F = 13.6, p = .001$) ส่วนในกลุ่มตัวอย่างที่เคยใช้กัญชามาก่อน พบว่าผู้ที่มีการแสวงหาการสัมผัสแตกต่างกันมีความขึ้นชอบกัญชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($F = 12.47, p < .005$) ดังนั้นข้อค้นพบดังกล่าวสนับสนุนข้อสันนิษฐานที่ว่า ตัวแปรภายนอกถูกเชื่อมแทรกด้วยตัวแปรในโครงสร้างของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม

ข้อจำกัดของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม

1. ไม่มีการให้คะแนนที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ขาดความคงเส้นคงวาในการคำนวณคะแนนการวัดเจตคติทางอ้อม การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม ซึ่งแยกตามงานวิจัยต่างๆดังนี้

จากงานวิจัยของ Kasprzyk และคณะ (1998)

·คำนวณการวัดเจตคติทางอ้อม โดยหาค่าผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ ($\sum be$)

·คำนวณการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม โดยหาค่าเฉลี่ยของผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($\sum NbMc/n$)

·คำนวณการวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม โดยหาค่าผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้พลังของปัจจัยควบคุม ($\sum CbPp$)

ส่วนงานวิจัยของ Montano และคณะ (2001) และ งานวิจัยของ von Haefen และคณะ (2001) เสนอการวัดเจตคติทางอ้อม การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม และการวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม ดังนี้

·การวัดเจตคติทางอ้อม ได้มาจาก ค่าเฉลี่ยผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ ($\sum be/n$)

·การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม ได้มาจาก ค่าเฉลี่ยผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($\sum NbMc/n$)

·การวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม ได้มาจาก ค่าเฉลี่ยผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้ถึงพลังของปัจจัยควบคุม ($\sum CbPp/n$)

และงานวิจัยของ Yzer และคณะ (2004) เสนอการวัดเจตคติทางอ้อม และการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม ดังนี้

·การวัดเจตคติทางอ้อม ได้มาจากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ ($\sum be$)

·การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม ได้มาจากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($\sum NbMc$)

2. ไม่ได้อธิบายคำจำกัดความของตัวแปรการควบคุมทางสภาพแวดล้อม และทักษะและความสามารถที่ชัดเจน ตลอดจนไม่มีการสร้างเครื่องมือนัดตัวแปรการควบคุมทางสภาพแวดล้อม และตัวแปรทักษะและความสามารถ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการศึกษาสหสัมพันธ์ระหว่างมาตรวัดทางตรงและมาตรวัดทางอ้อม ของตัวแปรในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ของมาตรวัดทางตรงและมาตรวัดทางอ้อมของตัวแปรในรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน และการรับรู้ความสามารถของตน ซึ่งสามารถบ่งบอกถึงความสอดคล้องกันของทั้งสองมาตรวัด และบ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการสอบถามความเชื่อเด่นชัดในกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจริง โดยคาดว่าเจตคติต่อพฤติกรรม น่าจะมีความสัมพันธ์กับผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำเกี่ยวกับการตีพิมพ์แอลกอฮอล์ ส่วนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงน่าจะมี ความสัมพันธ์กับผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และสุดท้ายการรับรู้ความสามารถของตนน่าจะมีความสัมพันธ์กับผลรวมของ ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม จึงตั้งเป็นสมมติฐานที่ 1 ถึงสมมติฐานที่ 3 ดังนี้

- สมมติฐานที่ 1 เจตคติต่อพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมของผลคูณของ ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ
- สมมติฐานที่ 2 บรรทัดฐานมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมของผลคูณของความเชื่อ เกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
- สมมติฐานที่ 3 การรับรู้ความสามารถของตนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อเกี่ยวกับ การควบคุม

จากการศึกษาของ von Haeften และคณะ (2001) พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงคาดว่า เจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน และการรับรู้ความสามารถของตน น่าจะมีสหสัมพันธ์กับเจตนาเชิงพฤติกรรมในการตีพิมพ์แอลกอฮอล์เช่นกัน จึงตั้งเป็นสมมติฐานที่ 4 ถึงสมมติฐานที่ 6 ดังนี้

- สมมติฐานที่ 4 เจตคติต่อพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม
- สมมติฐานที่ 5 บรรทัดฐานมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม
- สมมติฐานที่ 6 การรับรู้ความสามารถของตนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิง พฤติกรรม

การวิจัยก่อนหน้านี้ที่มุ่งเน้นศึกษาตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของเจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรม จากงานวิจัยของ von Haeften และคณะ (2001) และงานวิจัยของ Kasprzyk และคณะ (1998) พบว่าตัวแปรที่มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมค่อนข้างสูง มักจะมีน้ำหนักในการทำนายเจตนาและพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงตั้งเป็นสมมติฐานที่ 7 และสมมติฐานที่ 8 ดังนี้

สมมติฐานที่ 7 เจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน การแสวงหาการสัมผัส และจำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้

สมมติฐานที่ 8 เจตนาเชิงพฤติกรรม การควบคุมทางสภาพแวดล้อม ทักษะและความสามารถ สามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ได้

จากการนำรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรมไปศึกษาพฤติกรรมการใช้กัญชาในการการศึกษาของ Yzer และคณะ (2004) พบว่า ตัวแปรความเสี่ยงที่จะใช้กัญชามีน้ำหนักในการทำนายเจตนาที่จะการใช้กัญชาในช่วง 12 เดือนข้างหน้าได้ดีรองจากเจตคติต่อพฤติกรรม และพบความแตกต่างของค่ามัธยฐานและชนิดของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นรายข้อ ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะใช้กัญชาต่างกัน และในงานวิจัยมากมายพบว่าเจตนาเชิงพฤติกรรมมีน้ำหนักในการทำนายพฤติกรรมได้สูงสุด รวมทั้งการแทรกแซงพฤติกรรมควรมุ่งปรับเปลี่ยนความเชื่อพื้นฐาน ดังนั้นในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความแตกต่างของความเชื่อในกลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ และกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ จึงตั้งเป็นสมมติฐานที่ 9 และสมมติฐานที่ 10 ดังนี้

สมมติฐานที่ 9 กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 10 กลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมแตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ตามแนวรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม โดยมีวัตถุประสงค์จำเพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน การควบคุมทางสภาพแวดล้อม ทักษะและความสามารถ การแสวงหาการสัมผัส จำนวนครั้งในการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต และเจตนาเชิงพฤติกรรม ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร
 2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
 - 2.1 ผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำกับการประเมินผลของการกระทำ กับเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์
 - 2.2 ผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง กับบรรทัดฐาน
 - 2.3 ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม กับ การรับรู้ความสามารถของตน
3. เพื่อศึกษาการทำนายเจตนาการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยนำเจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน และการรับรู้ความสามารถของตน การแสวงหาการสัมผัส และ จำนวนครั้งในการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต เข้าสมการการทำนาย
4. เพื่อศึกษาการทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยนำการควบคุมทางสภาพแวดล้อม ทักษะและความสามารถ และเจตนาเชิงพฤติกรรม เข้าสมการการทำนาย
5. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ และระหว่างกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์และกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์
6. เพื่อเสนอแนะข้อมูลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี

สมมติฐานการวิจัย

1. เจตคติต่อพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ
2. บรรทัดฐานมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
3. การรับรู้ความสามารถของตนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม
4. เจตคติต่อพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม
5. บรรทัดฐานมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม
6. การรับรู้ความสามารถของตนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม
7. เจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน การแสวงหาการสัมผัส และจำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้
8. เจตนาเชิงพฤติกรรม การควบคุมทางสภาพแวดล้อม ทักษะและความสามารถ สามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ได้
9. กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมแตกต่างกัน
10. กลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ คือ ความเชื่อพื้นฐาน เจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน การแสวงหาการสัมผัส จำนวนครั้งในการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต เจตนาเชิงพฤติกรรม การควบคุมทางสภาพแวดล้อม ทักษะและความสามารถที่จำเป็น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้เป็นนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันของรัฐบาล จำนวน 4 สถาบัน รวมจำนวนทั้งหมด 595 คน เนื่องจากกลุ่มนี้มีอัตราการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

คำจำกัดความในการวิจัย

1. พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การดื่ม-ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษา ระดับปริญญาตรีในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา

ในงานวิจัยนี้พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นหลังจากเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์เป็นระยะเวลา 1 เดือน โดยใช้ข้อความว่า “ท่านดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา” ให้ผู้ตอบเลือกตอบ 2 ทางเลือก คือ ดื่มหรือไม่ดื่ม

2. เจตนาเชิงพฤติกรรม หมายถึง ความตั้งใจที่จะดื่มหรือไม่ดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาตรี

ในงานวิจัยนี้เจตนาเชิงพฤติกรรม หมายถึง คะแนนที่ได้จากมาตรวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม ซึ่งพัฒนาขึ้นภายใต้การแนะนำและตรวจสอบความถูกต้องทางภาษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นมาตรประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน มีค่ากำกับปลายมาตรว่า เป็นไปไม่ได้-เป็นไปได้ และมีค่ากำกับช่วงแต่ละช่วงว่า มาก – ปานกลาง – น้อย – 2 ด้านพหุกัน – น้อย – ปานกลาง – มาก มีค่าคะแนนเท่ากับ -3 ถึง +3 มีข้อกระทงรวมทั้งสิ้น 4 ข้อ

3. การควบคุมทางสภาพแวดล้อม หมายถึง การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับอิทธิพลของ สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการทำพฤติกรรม โดยสภาพแวดล้อมนั้นเป็นปัจจัยภายนอกตัวบุคคลซึ่ง บุคคลไม่สามารถกำหนดหรือควบคุมได้

ในงานวิจัยนี้การควบคุมทางสภาพแวดล้อม หมายถึง คะแนนที่ได้จากมาตรวัดการ ควบคุมทางสภาพแวดล้อม เป็นมาตรประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน มีค่ากำกับปลายมาตรว่า เป็นไปไม่ได้-เป็นไปได้ และ ยาก – ง่าย มีค่ากำกับช่วงแต่ละช่วงว่า มาก – ปานกลาง – น้อย – 2 ด้านพหุกัน – น้อย – ปานกลาง – มาก มีค่าคะแนนเท่ากับ -3 ถึง +3 มีข้อกระทงรวมทั้งสิ้น 6 ข้อ

4. ทักษะและความสามารถ

ทักษะ หมายถึง ความชำนาญในการกระทำของบุคคลที่ต้องผ่านการเรียนรู้และฝึกฝน มาในอดีต เพื่อให้บรรลุสู่เป้าหมายที่วางไว้

ความสามารถ หมายถึง ความสามารถในการกระทำที่บุคคลมีอยู่จริงภายใน ระยะเวลาที่กำหนด

ในงานวิจัยนี้ ทักษะและความสามารถ หมายถึง คะแนนที่ได้จากมาตรวัดทักษะและ มาตรวัดความสามารถ เป็นมาตรประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน มีค่ากำกับปลายมาตรว่า จริง - เท็จ มีค่ากำกับช่วงแต่ละช่วงว่า มาก – ปานกลาง – น้อย – 2 ด้านพหุกัน – น้อย – ปานกลาง –

มาก มีค่าคะแนนเท่ากับ -3 ถึง +3 มาตรฐานวัดทักษะมีข้อกระทงรวม 3 ข้อ และมาตรฐานวัดความสามารถมีข้อกระทงรวม 2 ข้อ

5. เจตคติต่อพฤติกรรม หมายถึง การประเมินการกระทำในทางบวกหรือลบ ในงานวิจัยนี้มีวิธีวัดเจตคติต่อพฤติกรรม 2 วิธี คือ

5.1 การวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทางตรง เป็นการประเมินพฤติกรรม โดยใช้คำคุณศัพท์ที่เป็นมาตรจำแนกความหมาย เช่น มีโทษ-มีประโยชน์ ไม่สำคัญ-สำคัญ เป็นต้น ซึ่งพัฒนาขึ้นภายใต้การแนะนำและตรวจสอบความถูกต้องทางภาษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นมาตรประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน มีค่ากำกับช่วงแต่ละช่วงว่า มาก – ปานกลาง – น้อย – 2 ด้านพอๆกัน – น้อย – ปานกลาง – มาก มีค่าคะแนนเท่ากับ -3 ถึง +3 มีข้อกระทงรวมทั้งสิ้น 18 ข้อ

5.2 การวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อม กระทำโดยนำผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำกับการประเมินผลของการกระทำในแต่ละความเชื่อมารวมกัน

การสร้างมาตรฐานวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อม ต้องผ่านขั้นสอบถามความเชื่อจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อระบุความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลของการกระทำ ซึ่งใช้ข้อคำถาม 1 ข้อ ถามว่า “ท่านคิดว่าหากท่านดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า จะก่อให้เกิดผลอะไรตามมาบ้าง” จากนั้นจึงนำความเชื่อที่ได้มาจัดเป็นกลุ่มของความเชื่อ แล้วนำมาวิเคราะห์หรือยลละสะสม ซึ่งผู้วิจัยจะเลือกเฉพาะความเชื่อที่มีร้อยละสะสมถึงร้อยละ 75 เท่านั้น มาสร้างเป็นข้อคำถามเพื่อวัดเจตคติทางอ้อม ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ และมาตรฐานวัดการประเมินผลของการกระทำ

5.2.1 การวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (bi) หมายถึง คะแนนที่ได้จากมาตรฐานวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ โดยให้ผู้ตอบประเมินว่าหากดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้าทำให้เกิดผลของการกระทำหนึ่งๆเพียงไร ซึ่งพัฒนาขึ้นภายใต้การแนะนำและตรวจสอบความถูกต้องทางภาษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นมาตรประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน มีค่ากำกับปลายมาตรฐานว่า เป็นไปไม่ได้-เป็นไปได้ และมีค่ากำกับช่วงแต่ละช่วงว่า มาก – ปานกลาง – น้อย – 2 ด้านพอๆกัน – น้อย – ปานกลาง – มาก มีค่าคะแนนเท่ากับ -3 ถึง +3 มีข้อกระทงรวมทั้งสิ้น 11 ข้อ

5.2.2 การวัดการประเมินผลของการกระทำ (ei) หมายถึง คะแนนที่ได้จากมาตรฐานวัดการประเมินผลของการกระทำ โดยให้ผู้ตอบประเมินคุณค่าเกี่ยวกับผลของการกระทำหนึ่งๆ ซึ่งพัฒนาขึ้นภายใต้การแนะนำและตรวจสอบความถูกต้องทางภาษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา เป็น

มาตรฐานค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน มีค่ากำกับปลายมาตรฐานว่า เลว - ดี และมีค่ากำกับช่วงแต่ละช่วงว่า มาก - ปานกลาง - น้อย - 2 ด้านพอๆกัน - น้อย - ปานกลาง - มาก มีค่าคะแนนเท่ากับ -3 ถึง +3 มีข้อกระทงรวมทั้งสิ้น 11 ข้อ

ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำที่จะได้รับ เมื่อบุคคลแสดงพฤติกรรม

การประเมินผลของการกระทำ หมายถึง การประเมินความขึ้นชอบผลของการกระทำว่าดีหรือเลว

6. บรรทัดฐาน หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่า บุคคลหรือกลุ่มคนที่มีความสำคัญสำหรับเขาคิดว่าเขาควรทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ เพียงไร และบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีความสำคัญสำหรับเขากระทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ เพียงไร ในงานวิจัยนี้มีวิธีวัดบรรทัดฐาน 2 วิธี คือ

6.1 การวัดบรรทัดฐานทางตรง โดยให้ผู้ตอบประเมินว่าบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีความสำคัญสำหรับเขาคิดว่าเขาควรดีมีแอลกอฮอล์หรือไม่ เพียงไร และบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีความสำคัญสำหรับเขาดีมีแอลกอฮอล์หรือไม่ เพียงไร ซึ่งพัฒนาขึ้นภายใต้การแนะนำและตรวจสอบความถูกต้องทางภาษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นมาตรฐานค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน มีค่ากำกับปลายมาตรฐานว่า เป็นไปไม่ได้-เป็นไปได้ และมีค่ากำกับช่วงแต่ละช่วงว่า มาก - ปานกลาง - น้อย - 2 ด้านพอๆกัน - น้อย - ปานกลาง - มาก มีค่าคะแนนเท่ากับ -3 ถึง +3 มีข้อกระทงรวมทั้งสิ้น 4 ข้อ

6.2 การวัดบรรทัดฐานทางอ้อม กระทำโดยนำผลคุณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในแต่ละความเชื่อมารวมกัน

การสร้างมาตรวัดบรรทัดฐานทางอ้อม ต้องผ่านขั้นสอบถามความเชื่อจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อระบุความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง ซึ่งใช้ข้อคำถาม 1 ข้อ ถามว่า “หากท่านดีมีแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า จะทำให้ท่านนึกถึงใครหรือกลุ่มคนใดที่มีความสำคัญสำหรับท่านบ้าง” จากนั้นจึงนำความเชื่อที่ได้มาจัดเป็นกลุ่มของความเชื่อ แล้วนำมาวิเคราะห์หรือรายละเอียด ซึ่งผู้วิจัยจะเลือกเฉพาะความเชื่อที่มีร้อยละสะสมถึงร้อยละ 75 เท่านั้น มาสร้างเป็นข้อคำถามเพื่อวัดบรรทัดฐานทางอ้อม ซึ่งประกอบด้วย

6.2.1 การวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NBj) หมายถึง คะแนนที่ได้จากมาตรวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง โดยให้ผู้ตอบประเมินว่ากลุ่มอ้างอิงแต่ละกลุ่มคิดว่าเขาควรดีมีแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้าเพียงใด ซึ่งพัฒนาขึ้นภายใต้การแนะนำและตรวจสอบความถูกต้องทางภาษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นมาตรฐานค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน มีค่ากำกับปลาย

มาตรฐานว่า เป็นไปไม่ได้-เป็นไปได้ และมีค่ากำกับช่วงแต่ละช่วงว่า มาก – ปานกลาง – น้อย – 2 ด้าน
พอๆกัน – น้อย – ปานกลาง – มาก มีค่าคะแนนเท่ากับ -3 ถึง +3 ข้อกระทงรวมทั้งสิ้น 6 ข้อ

6.2.2 การวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MC_i) หมายถึง คะแนนที่ได้
จากมาตรวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง โดยให้ผู้ตอบประเมินว่าโดยทั่วไป เขาต้องการทำ
ตามสิ่งที่กลุ่มอ้างอิงประสงค์ให้เขาทำเพียงใด ซึ่งพัฒนาขึ้นภายใต้การแนะนำและตรวจสอบความ
ถูกต้องทางภาษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นมาตรประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน มีค่ากำกับปลาย
มาตรฐานว่า เป็นไปไม่ได้-เป็นไปได้ และมีค่ากำกับช่วงแต่ละช่วงว่า มาก – ปานกลาง – น้อย – 2 ด้าน
พอๆกัน – น้อย – ปานกลาง – มาก มีค่าคะแนนเท่ากับ 1 ถึง 7 ข้อกระทงรวมทั้งสิ้น 6 ข้อ

ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง หมายถึง ความเชื่อว่าแหล่งอ้างอิงแต่ละแหล่งที่มี
ความสำคัญต่อบุคคลประสงค์ให้บุคคลทำหรือไม่ทำพฤติกรรมเพียงใด

แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่าตนต้องการทำตาม
แหล่งอ้างอิงแต่ละแหล่งประสงค์ให้ตนทำเพียงใด

7. การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง การรับรู้ความเชื่อมั่นในความสามารถของ
บุคคลในการทำพฤติกรรม เมื่อมีอุปสรรคหรือสภาวะที่ไม่เอื้อต่อการแสดงพฤติกรรมเกิดขึ้น ใน
งานวิจัยนี้มีวิธีวัด การรับรู้ความสามารถของตน 2 วิธี คือ

7.1 การวัดการรับรู้ความสามารถของตนทางตรง โดยให้ผู้ตอบประเมินความเชื่อมั่นใน
ความสามารถของตนในการทำพฤติกรรม แม้มีอุปสรรคต่อการแสดงพฤติกรรมเกิดขึ้น ซึ่ง
พัฒนาขึ้นภายใต้การแนะนำและตรวจสอบความถูกต้องทางภาษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา เป็น
มาตรประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน มีค่ากำกับปลายมาตรฐานว่า เป็นไปไม่ได้-เป็นไปได้ และมีค่า
กำกับช่วงแต่ละช่วงว่า มาก – ปานกลาง – น้อย – 2 ด้านพอๆกัน – น้อย – ปานกลาง – มาก มีค่า
คะแนนเท่ากับ -3 ถึง +3 มีข้อกระทงรวมทั้งสิ้น 4 ข้อ

7.2 การวัดการรับรู้ความสามารถของตนทางอ้อม (ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม)
กระทำโดยคำนวณจากผลรวมของความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม

การสร้างมาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนที่มีรากฐานมาจากความเชื่อนั้น ต้องผ่าน
ขั้นสอบถามความเชื่อจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อระบุความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับอุปสรรคที่ส่งผลต่อการ
รับรู้ความสามารถของตน ซึ่งใช้ข้อคำถาม 1 ข้อ ถามว่า “ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ขัดขวางการที่
ท่านจะดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า” จากนั้นจึงนำความเชื่อที่ได้มาจัดเป็นกลุ่มของ
ความเชื่อ แล้วนำมาวิเคราะห์หรือยละละสม โดยผู้วิจัยจะเลือกเฉพาะความเชื่อที่มีร้อยละสมถึง
ร้อยละ 75 เท่านั้น มาสร้างเป็นข้อคำถามเพื่อวัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม

7.2.1 การวัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (C) โดยให้ผู้ตอบประเมินความเชื่อมั่นในความสามารถของตน ว่าตนจะสามารถทำพฤติกรรมนั้นได้เมื่ออยู่ภายใต้สถานการณ์ที่ชัดเจนหรือมีอุปสรรคขึ้นเกิด ซึ่งพัฒนาขึ้นภายใต้การแนะนำและตรวจสอบความถูกต้องทางภาษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นมาตรประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน มีค่ากำกับปลายมาตรว่า เป็นไปไม่ได้-เป็นไปได้ และมีค่ากำกับช่วงแต่ละช่วงว่า มาก - ปานกลาง - น้อย - 2 ด้านพอๆกัน - น้อย - ปานกลาง - มาก มีค่าคะแนนเท่ากับ -3 ถึง +3 มีข้อกระทงรวมทั้งสิ้น 13 ข้อ

ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม หมายถึง ความเชื่อของบุคคลในการประเมินความสามารถของตนในการทำพฤติกรรมเมื่ออยู่ภายใต้สภาวะการถ่วงดุล ที่บุคคลเชื่อว่าเป็นอุปสรรคต่อการทำพฤติกรรม

8. จำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต หมายถึง จำนวนครั้งที่นิสิตนักศึกษาเคยดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต โดยจำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์นั้นผู้วิจัยจะวัดโดยถามว่า “ โดยเฉลี่ยแล้ว ท่านดื่มแอลกอฮอล์บ่อยเพียงไร ” ซึ่งให้ตอบโดยการประมาณจำนวนครั้งในการดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ละเดือน (Rough numerical estimate) คำตอบที่ให้เลือกตอบได้แก่ ปีก่อนไม่ถึง 12 ครั้ง เดือนละ 1 ครั้ง เดือนละ 2 ครั้ง เดือนละ 3 ครั้ง เดือนละ 4 ครั้ง เดือนละ 5 ครั้ง และมากกว่าเดือนละ 5 ครั้ง

9. การแสวงหาการสัมผัส หมายถึง ลักษณะทางบุคลิกภาพของบุคคลที่ต้องการสิ่งเร้าที่มีความแปลกใหม่และมีความเข้มในการกระตุ้นทางประสาทสัมผัส

ในงานวิจัยนี้การแสวงหาการสัมผัส หมายถึง คะแนนที่ได้จากมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสที่ผู้วิจัยได้ร่วมพัฒนากับกลุ่มนิสิตภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ศึกษาวิชา 3800784 การวิจัยเชิงจิตวิทยา ปีการศึกษา 2546 และวิชา 3803625 ทฤษฎีและการวัดเจตคติ ปีการศึกษา 2547 ภายใต้การแนะนำของ รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อูวรรณโณ มาใช้ในการวัด ซึ่งเป็นมาตรแบบ 4 ช่วงคะแนน ได้แก่ ไม่จริงมาก ไม่จริง จริง จริงมาก มีข้อกระทงรวมทั้งสิ้น 24 ข้อ และมีค่าคะแนนเท่ากับ 1 ถึง 4

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. การใช้เจตคติ บรรทัดฐาน และการรับรู้ความสามารถของตน การแสวงหาการสัมผัส และจำนวนครั้งในการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต ไปทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม

1.1 ตัวแปรทำนาย ได้แก่ เจตคติ บรรทัดฐาน และการรับรู้ความสามารถของตน การแสวงหาการสัมผัส และจำนวนครั้งในการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต

1.2 ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ เจตนาเชิงพฤติกรรม

2. การใช้เจตนาเชิงพฤติกรรม การควบคุมทางสภาพแวดล้อม และ ทักษะและความสามารถ ไปทำนายพฤติกรรม

2.1 ตัวแปรทำนาย ได้แก่ เจตนาเชิงพฤติกรรม การควบคุมทางสภาพแวดล้อม และ ทักษะและความสามารถ

2.2 ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ พฤติกรรม

3. ลักษณะความแตกต่างของค่ามัธยฐานเลขคณิตเกี่ยวกับความเชื่อระหว่างกลุ่มมีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ และกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ และกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ

3.2.2 การประเมินผลของการกระทำ

3.2.3 ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง

3.2.4 แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

3.2.5 ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน และความเชื่อพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรี

2. ช่วยให้ผู้ทำงานเกี่ยวกับสุขภาพของบุคคล เข้าใจถึงอิทธิพลของ เจตนาเชิงพฤติกรรม เจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน การควบคุมทางสภาพแวดล้อม ทักษะและความสามารถ การแสวงหาการสัมผัส และ จำนวนครั้งในการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต ตลอดจนความเชื่อพื้นฐาน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์

3. ช่วยให้ผู้ทำงานเกี่ยวกับสุขภาพของบุคคล เข้าใจถึงความแตกต่างของความเชื่อพื้นฐานระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ และระหว่างกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อเป็นแนวทางในการแทรกแซงพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ที่เหมาะสมในกลุ่มนิสิตนักศึกษาแต่ละกลุ่ม

4. เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยนี้ ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยศึกษาตามแนวรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งสำรวจความเชื่อพื้นฐาน เจตคติ บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน เจตนา ทักษะและความสามารถ การควบคุมทางสภาพแวดล้อม รวมถึงตัวแปรที่ผู้วิจัยสนใจอีก 2 ตัวคือ การแสวงหาการสัมผัสและจำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต เพื่อร่วมกันทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษ โดยมียุทธศาสตร์ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

ชั้นสร้างเครื่องมือ

นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันสังกัดของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี ทั้งเพศชายและเพศหญิง จำนวน 180 คน ซึ่งมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างในชั้นศึกษาจริง

ชั้นศึกษาจริง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันสังกัดของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 17-24 ปี จำนวนทั้งสิ้น 595 คน แบ่งเป็นเพศชาย 198 คน เพศหญิง 397 คน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้คือ

1. แบบสอบถามที่ใช้วัดถึงขั้นเจตนาเชิงพฤติกรรมตามแนวรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม ประกอบด้วย

1.1. ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เลขประจำตัว ชั้นปี คณะ เพศ อายุ เกรดเฉลี่ย จำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต

1.2. มาตรการวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral beliefs)

1.3. มาตรการวัดการประเมินผลของการกระทำ (Outcome evaluations)

1.4. มาตรการวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative beliefs)

- 1.5. มาตรการแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Motivation to comply)
- 1.6. มาตรการความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (Control beliefs)
- 1.7. มาตรการเจตคติ (Attitudes)
- 1.8. มาตรการบรรทัดฐาน (Norms)
- 1.9. มาตรการการรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy)
- 1.10. มาตรการเจตนาเชิงพฤติกรรม (Intention)
- 1.11. มาตรการการควบคุมทางสภาพแวดล้อม (Environmental Constraints)
- 1.12. มาตรการทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการแสดงพฤติกรรม (Skills and Abilities)
- 1.13. มาตรการแสวงหาการสัมผัส (Sensation seeking)

2. แบบสอบถามที่ใช้ในการวัดพฤติกรรมในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา

การสร้างเครื่องมือและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1. แบบสอบถามที่ใช้วัดถึงขั้นเจตนาเชิงพฤติกรรมตามแนวรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม ตามแนวรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม

ขั้นที่ 1 สอบถามเพื่อระบุความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และตรวจสอบหาคุณภาพของมาตรการเจตคติ มาตรการบรรทัดฐาน มาตรการการรับรู้ความสามารถของตน มาตรการเจตนาเชิงพฤติกรรม มาตรการการควบคุมทางสภาพแวดล้อม มาตรการทักษะและมาตรการความสามารถ

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในขั้นนี้มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจริง ซึ่งเป็นนิสิตนักศึกษาจำนวน 180 คน ประกอบด้วยนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 74 คน นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครจำนวน 49 คน และนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จำนวน 57 คน ประกอบด้วยเพศหญิงจำนวน 100 คน เพศชายจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6 และ 44.4 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 18 – 25 ปี เป็นบุคคลที่เคยดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 135 คน และเป็นบุคคลที่ไม่เคยดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 75 และ 25 ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 37.8 ดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉลี่ยปีละไม่ถึง 12 ครั้ง รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 13.9 ที่ดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉลี่ยเดือนละ 1 ครั้ง ซึ่งความบ่อยในการดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่างที่ดื่มแอลกอฮอล์ที่บ้านเพื่อนโดยเฉลี่ยปีละไม่ถึง 12 ครั้ง มีจำนวนมากที่สุด รวมได้ 65 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1 กลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 70.6 ดื่ม

แอลกอฮอล์เพื่อสังสรรค์กับเพื่อน และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่า การดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นจำนวนร้อยละ 87.2

แบบสอบถามในขั้นนี้ประกอบด้วยข้อคำถามปลายเปิดเพื่อสอบถามความเชื่อจากกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงมาตราย่อย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 คำถามสอบถามเพื่อหาผลของการกระทำ จำนวน 1 ข้อ โดยใช้คำถามว่า “ท่านคิดว่าหากท่านดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า จะก่อให้เกิดผลอะไรตามมาบ้าง”

1.2 คำถามสอบถามเพื่อหากลุ่มอ้างอิง จำนวน 1 ข้อ โดยใช้คำถามว่า “หากท่านดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า จะทำให้ท่านนึกถึงใครหรือกลุ่มคนใดที่มีความสำคัญสำหรับท่านบ้าง”

1.3 คำถามสอบถามเพื่อหาปัจจัยเกี่ยวกับการควบคุม จำนวน 1 ข้อ โดยใช้คำถามว่า “ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ขัดขวางการที่ท่านจะดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า”

คำถามในข้อ 1.1 ถึง ข้อ 1.3 ได้เว้นที่ว่างให้ผู้ตอบสามารถตอบได้มากที่สุดจำนวน 9 ลำดับ โดยกำหนดเลขข้อ 1 ถึง 9 กำกับแต่ละบรรทัด

ผู้วิจัยได้คัดเลือกความเชื่อเด่นชัดที่มีความถี่สูง โดยจัดคำตอบที่ใกล้เคียงกันมาไว้ด้วยกัน และแยกเป็นกลุ่มคำตอบแต่ละด้าน เรียงลำดับความถี่จากมากที่สุดไปน้อยที่สุด และคัดเลือกเฉพาะคำตอบที่มีร้อยละสะสมถึงประมาณร้อยละ 75 ไปใช้ในการสร้างมาตรวัดที่มีรากฐานจากความเชื่อ ประกอบด้วยความเชื่อเด่นชัดต่างๆดังนี้

ผลของการกระทำ ประกอบด้วยคำตอบที่มีร้อยละสะสมถึงร้อยละ 75 จำนวน 11 คำตอบ ได้แก่ 1) สิ้นเปลืองเงิน 2) สุขภาพเสื่อมโทรม 3) เมา 4) เสียการเรียน 5) เกิดอุบัติเหตุ 6) ขาดสติ 7) สนุกสนานกับเพื่อน 8) ทะเลาะวิวาท 9) มึนศีรษะ 10) ติดแอลกอฮอล์ 11) น้ำหนักตัวเพิ่ม

กลุ่มอ้างอิง ประกอบด้วยคำตอบที่มีร้อยละสะสมถึงร้อยละ 75 จำนวน 6 คำตอบ ได้แก่ 1) เพื่อน 2) พ่อแม่ 3) ญาติ 4) พี่น้อง 5) แฟน 6) ครอบครัว

ปัจจัยเกี่ยวกับการควบคุม ประกอบด้วยคำตอบที่มีร้อยละสะสมถึงร้อยละ 75 จำนวน 13 คำตอบ ได้แก่ 1) ไม่มีเงิน 2) มีการสอบ 3) นึกถึงพ่อแม่ 4) ไม่มีเวลารว่าง 5) มีการเรียน 6) เพื่อนๆ ขัดขวาง 7) มีคุณธรรมในการใช้ชีวิต 8) มีสุขภาพไม่แข็งแรง 9) มีงานที่ต้องทำ 10) ไม่ต้องการดื่มแอลกอฮอล์ 11) พ่อแม่ห้ามปราม 12) ไม่มีคนดื่มด้วย 13) แฟนไม่ให้ดื่ม

1.4 มาตรวัดเจตคติ เป็นมาตรจำแนกความหมาย (semantic differential scale) จำนวน 19 ข้อ ซึ่งเป็นคำคุณศัพท์คู่ตรงกันข้ามที่คาดว่าเกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ มีประโยชน์ – มีโทษ แปลกใหม่ – จำเจ น่าสมัย – ล้าสมัย น่าตื่นเต้น – น่าเบื่อ ควรทำ – ไม่ควรทำ น่าชื่นชม – น่าตำหนิ น่าภาคภูมิใจ – น่าละอายใจ เต็มใจ – ผินใจ เทห์ – ไม่เทห์ คุ่มค่า – สูญเปล่า สมวัย – แก่แดด สร้างเสริม – บั่นทอน เหมาะสม – ไม่เหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ – ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ ดึงดูดใจ – ไม่ดึงดูดใจ มีสติ – ขาดสติ เข้าสังคมได้ – เข้าสังคมไม่ได้ เจริญอาหาร – ไม่เจริญอาหาร และมั่นใจในตนเอง – ไม่มั่นใจในตนเอง เป็นมาตรแบบ 7 ช่วงคะแนน ให้คะแนนจาก -3 ถึง 3 ยกตัวอย่างข้อคำถาม เช่น

“ฉันคิดว่า หากฉันดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า จะเป็นสิ่งที่”

มีโทษ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : มีประโยชน์
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

แปลกใหม่ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : จำเจ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

วิเคราะห์ข้อกระทงของมาตรจำแนกความหมายด้วยการหาอำนาจจำแนก ด้วยการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายข้อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยจัดกลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าหรือเท่ากับคะแนนเปอร์เซนไทล์ที่ 73 เป็นกลุ่มสูง แบ่งเป็นกลุ่มสูง 48 คน และกลุ่มที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่าหรือเท่ากับคะแนนเปอร์เซนไทล์ที่ 27 เป็นกลุ่มต่ำ แบ่งเป็นกลุ่มต่ำ 49 คน จากนั้นทดสอบค่า t (t -test) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายข้อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ พบว่ากลุ่มสูงมีคะแนนเฉลี่ยในเกือบทุกข้อสูงกว่ากลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นคำคุณศัพท์คู่ตรงกันข้าม แปลกใหม่ – จำเจ จากนั้นจึงนำคำคุณศัพท์ที่ผ่านการคัดเลือกทั้ง 18 ข้อ ไปวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตร (Corrected Item-Total Correlation) โดยเปรียบเทียบค่า r วิฤตของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 [$r(178) = .123, \alpha = .05$ (หนึ่งหาง)] ข้อกระทงใดที่มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรต่ำกว่าค่า r วิฤตจึงถูกคัดออกซึ่งทุกข้อมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมข้ออื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อวิเคราะห์ความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา .9174

ดังนั้นจึงนำข้อกระทงทั้ง 18 ข้อ มาใช้ในการศึกษาจริง (แสดงรายละเอียดไว้ในภาคผนวก ข ตาราง ข)

1.5 มาตรการวัดการบรรเทาทุกข์ (หรือมาตรการคล้ายคลึงตามกลุ่มอ้างอิง) จำนวน 4 ข้อ
ได้แก่ “บุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อฉัน คิดว่าฉันควรดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า”

“คนส่วนมากที่มีความสำคัญในชีวิตฉัน คิดว่าฉันควรดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า”

“บุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อฉัน ดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า”

“คนส่วนมากที่มีความสำคัญในชีวิตฉัน ดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า”

1.6 มาตรการวัดการรับรู้ความสามารถของตน จำนวน 4 ข้อ
ได้แก่ “ฉันเชื่อว่า ฉันมีความสามารถที่จะดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้าได้ แม้จะมีอุปสรรคเกิดขึ้น”

“ฉันเห็นว่า ฉันมีความสามารถที่จะดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้าได้ แม้จะมีอุปสรรคเกิดขึ้น”

“ฉันเชื่อมั่นว่า ฉันจะสามารถดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้าได้ แม้จะมีอุปสรรคเกิดขึ้น”

“หากฉันควบคุมทุกอย่างได้ ฉันมั่นใจว่า ฉันจะสามารถดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้าได้ ”

1.7 มาตรการวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม จำนวน 4 ข้อ
ได้แก่ “ฉันตั้งใจ ที่จะดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า”

“ฉันต้องการ ที่จะดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า”

“ฉันมีเจตนา ที่จะดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า”

“ฉันตัดสินใจ ที่จะดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า”

1.8 มาตรการวัดทักษะ จำนวน 3 ข้อ
ได้แก่ “ฉันเรียนรู้ การดื่มแอลกอฮอล์มาในอดีต”

“ฉันฝึกฝน การดื่มแอลกอฮอล์มาในอดีต”

“ฉันเข้าใจ วิธีการดื่มแอลกอฮอล์”

มาตรในข้อ 1.4 ถึง ข้อ 1.8 เป็นมาตรประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน มีค่าคะแนนเท่ากับ -3 ถึง 3 โดยมีค่ากำกับได้มาตรในแต่ละช่วงดังนี้ มาก – ปานกลาง – น้อย – 2 ด้านพอกัน – น้อย – ปานกลาง – มาก และมีค่ากำกับปลายมาตรที่เป็นค่าคู่ตรงกันข้าม โดยข้อ 1.5 ถึง ข้อ 1.7 ค่ากำกับปลายมาตรคือ เป็นไปไม่ได้-เป็นไปไม่ได้ ส่วนค่ากำกับปลายมาตรในข้อ 1.8 ค่ากำกับปลายมาตร คือ เท็จ-จริง

ข้อกระทรวงวัฒนธรรมพื้นฐานจำนวน 4 ข้อ ข้อกระทรวงวัดการรับรู้ความสามารถของตนจำนวน 4 ข้อ ข้อกระทรวงวัดเจตนาเชิงพฤติกรรมจำนวน 4 ข้อ และข้อกระทรวงวัดทักษะจำนวน 3 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ .8200 .9120 .9640 และ .8397 ตามลำดับ

ต่อมาผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนประโยคในข้อกระทรวงบางข้อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ศึกษา และมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งประกอบด้วยมาตรวัดการควบคุมทางสภาพแวดล้อมจำนวน 6 ข้อ และมาตรวัดความสามารถจำนวน 2 ข้อ โดยนำไปให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษาจำนวน 180 คนตอบ ประกอบด้วยนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 80 คน และนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จำนวน 100 คน ซึ่งเป็นเพศหญิงจำนวน 92 คน เพศชายจำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 51.1 และ 48.9 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 18-25 ปี เป็นบุคคลที่เคยดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 134 คน และเป็นบุคคลที่ไม่เคยดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 74.4 และ 25.6 ตามลำดับ โดยจำนวนร้อยละ 51.1 ของกลุ่มตัวอย่างดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉลี่ยปีละไม่ถึง 12 ครั้ง รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 6.7 ที่ดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉลี่ยเดือนละ 2 ครั้ง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ดื่มแอลกอฮอล์เพื่อสังสรรค์กับเพื่อนจำนวนร้อยละ 66.7 และกลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 91.7 เห็นว่าการดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น มาตรวัดทั้งสองมีรายละเอียด ดังนี้

1.9 มาตรวัดการควบคุมทางสภาพแวดล้อม จำนวน 6 ข้อ

ได้แก่ “สภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของฉันในช่วง 1 เดือนข้างหน้า”

“ปัจจัยภายนอกที่ฉันไม่สามารถควบคุมได้ ส่งผลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของฉันในช่วง 1 เดือนข้างหน้า”

“การดื่มแอลกอฮอล์ของฉันในช่วง 1 เดือนข้างหน้า ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม”

“การดื่มแอลกอฮอล์ของฉันในช่วง 1 เดือนข้างหน้า ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกที่ฉันไม่สามารถควบคุมได้”

“การดื่มแอลกอฮอล์ของฉันในช่วง 1 เดือนข้างหน้า เกิดจากสถานการณ์พาไป”

“สำหรับชั้น อธิพิพลทางสภาพแวดล้อมทำให้การดื่มแอลกอฮอล์ของชั้นในช่วง 1 เดือนข้างหน้า เป็นสิ่งที่”

1.10 มาตรการวัดความสามารถ จำนวน 2 ข้อ

ได้แก่ “ชั้นดื่มแอลกอฮอล์ได้ ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า”

“ชั้นสามารถดื่มแอลกอฮอล์ได้ ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า”

มาตรในข้อ 1.9 และ ข้อ 1.10 เป็นมาตรประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน มีค่าคะแนนเท่ากับ -3 ถึง 3 โดยมีค่ากำกับได้มาตรในแต่ละช่วงดังนี้ มาก – ปานกลาง – น้อย – 2 ด้านพอกัน – น้อย – ปานกลาง – มาก และมีค่ากำกับปลายมาตรที่เป็นค่าคู่ตรงกันข้าม โดยข้อ 1.9 ประกอบด้วยค่าคู่ตรงกันข้าม 2 ส่วน คือ เป็นไปไม่ได้-เป็นไปได้ และ ยาก-ง่าย และในข้อ 1.10 ค่ากำกับปลายมาตรคือ เท็จ - จริง

ข้อกระทรวงวัดการควบคุมทางสภาพแวดล้อมจำนวน 6 ข้อ และข้อกระทรวงวัดความสามารถจำนวน 2 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ .9084 และ .8922 ตามลำดับ แสดงค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของมาตรวัดย่อยตามโครงสร้างของรูปแบบบูรณาการไว้ในตารางที่ 7

ตารางที่ 7

จำนวนข้อกระทรวงและสัมประสิทธิ์อัลฟาของมาตรวัดย่อยตามโครงสร้างของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม

มาตรวัดย่อยจากโครงสร้างของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม	จำนวนข้อกระทรวง	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา
1. มาตรการวัดเจตคติ	18	.9174
2. มาตรการวัดบรรทัดฐาน	4	.8200
3. มาตรการวัดการรับรู้ความสามารถของตน	4	.9120
4. มาตรการวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม	4	.9640
5. มาตรการวัดทักษะ	3	.8397
6. มาตรการวัดการควบคุมทางสภาพแวดล้อม	6	.9084
7. มาตรการวัดความสามารถ	2	.8922

มาตรวัดการแสวงหาการสัมผัส

ความเที่ยงของมาตรการแสวงหาการสัมผัส

นำมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสที่ได้จากการร่วมกันพัฒนาขึ้นตามแนวทางของ Arnett (Arnett's inventory of sensation seeking - AISS, 1994) ในวิชา 3800784 การวิจัยเชิงจิตวิทยา ปีการศึกษา 2546 และวิชา 3803625 ทฤษฎีและการวัดเจตคติ ปีการศึกษา 2547 โดยรองศาสตราจารย์ ดร. ธีระพร อุวรรณโณ เป็นอาจารย์ผู้สอนที่ร่วมสร้างกับนิสิตปริญญาโทและปริญญาเอกสาขาวิชาจิตวิทยาสังคมรวม 8 คน มาใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คณะผู้พัฒนามาตรได้ตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัด โดยนำคะแนนที่ได้จากมาตรวัดที่พัฒนาขึ้น มาวิเคราะห์ความแตกต่างของค่ามัธยฐานและอันดับของคะแนนแต่ละข้อด้วยการทดสอบค่าที (t -test) ของคะแนนจากกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยจัดกลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าหรือเท่ากับคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 เป็นกลุ่มสูง และกลุ่มที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่าหรือเท่ากับคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 เป็นกลุ่มต่ำ จากนั้นทดสอบค่าทีเพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายข้อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพทั้งสิ้น 24 ข้อ ค่าอัลฟาเท่ากับ .7072 จากนั้นนำไปหาความตรงของมาตรโดยใช้เทคนิคกลุ่มที่ทราบลักษณะอยู่แล้ว (Known group technique) โดยกลุ่มที่คาดว่าจะจะเป็นกลุ่มสูงจำนวน 100 คน ประกอบด้วย นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากชมรมยิงปืน ชมรมฟันดาบ ชมรมมวย ชมรมเทควันโด ชมรมคาราเต้ ชมรมรักบี้ ชมรมฟุตบอล และบุคคลทั่วไปอายุประมาณ 16-25 ปี ที่เล่นกีฬาสุดขั้วประเภทสเกตบอร์ดบริเวณหน้าสนามกีฬาแห่งชาติ และกลุ่มที่คาดว่าจะจะเป็นกลุ่มต่ำจำนวน 100 คน ประกอบด้วย นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากชมรมพุทธศาสตร์และประเพณี ชมรมคริสเตียน ชมรมเปตอง ชมรมบริดจ์และหมากระดาน นักศึกษาจากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และบุคคลทั่วไปอายุประมาณ 16-25 ปี ที่เข้าร่วมกิจกรรมของคริสจักรความหวังกรุงเทพฯ มูลนิธิความหวังของชาวไทย ผลการวิเคราะห์พบว่ากลุ่มสูงมีค่าเฉลี่ย ($M = 64.66, SD = 8.82$) สูงกว่ากลุ่มต่ำ ($M = 57.44, SD = 6.87$) อย่างมีนัยสำคัญ ($t = 6.435, p < .0005$) ดังนั้นแสดงว่ามาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสทั้ง 24 ข้อ มีประสิทธิภาพในการนำไปใช้จริง (แสดงไว้ดังตารางที่ 8)

ตารางที่ 8

จำนวนข้อกระทงของมาตรฐานวัดการแสวงหาการสัมผัสแยกตามองค์ประกอบและที่มาของข้อกระทง

ที่มาของข้อกระทงและองค์ประกอบ	จำนวนข้อกระทง		
	ทางบวก	ทางลบ	รวม
1. ข้อกระทงที่แปลจาก Arnett (1994)			
1.1 ความแปลกใหม่	5	-	5
1.2 ความเข้ม	6	1	7
2. ข้อกระทงที่สร้างเพิ่มโดยคณะผู้พัฒนามาตร			
2.1 ความแปลกใหม่	3	4	7
2.2 ความเข้ม	3	2	5
รวม	17	7	24

เพื่อตรวจสอบคุณภาพของมาตรฐานก่อนนำไปใช้ศึกษาจริง ผู้วิจัยได้นำมาตรฐานวัดการแสวงหาการสัมผัสทั้ง 24 ข้อ ไปวัดความเที่ยงแบบทดสอบซ้ำ (test-retest) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระดับปริญญาบัณฑิตที่ลงทะเบียนเรียนวิชาจิตวิทยาสังคมชั้นนำ (3803301) และวิชาจิตวิทยาผู้บริโภคนำ (3803333) ในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2548 จำนวน 101 คน มีการเก็บข้อมูล 2 ครั้ง เว้นช่วงระยะเวลาระหว่างครั้งแรกและครั้งที่สองอย่างน้อย 2 สัปดาห์ พบว่ามาตรฐานวัดการแสวงหาการสัมผัสที่พัฒนาขึ้นมา นั้นมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่แสดงความสอดคล้องกันในการทดสอบสองครั้งมีค่าเท่ากับ .83 ที่ระดับนัยสำคัญ .001 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูง แสดงว่า ข้อมูลที่ได้จากการทดสอบทั้งสองครั้งมีความสอดคล้องกัน ดังนั้นมาตรฐานจึงมีความเชื่อถือได้ โดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาในการทดสอบครั้งแรกเท่ากับ .75 และค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาจากการทดสอบซ้ำเท่ากับ .74

นำมาตรฐานวัดการแสวงหาการสัมผัส มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาในการทดสอบทั้งสองครั้ง โดยแยกวิเคราะห์เป็น 2 องค์ประกอบ พบว่า มาตรฐานวัดการแสวงหาการสัมผัสในองค์ประกอบด้านความแปลกใหม่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่แสดงความสอดคล้องกันในการทดสอบสองครั้งมีค่าเท่ากับ .79 ที่ระดับนัยสำคัญ .001 ส่วนองค์ประกอบด้านความเข้มของสิ่งเร้า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่แสดงความสอดคล้องกันในการทดสอบสองครั้งมีค่าเท่ากับ .81 ที่ระดับนัยสำคัญ .001 และผลการวิเคราะห์ในการทดสอบ

ครั้งแรกพบว่าองค์ประกอบด้านความแปลกใหม่มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ .62 และองค์ประกอบด้านความเข้มของสิ่งเร้ามีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ .58 ในการทดสอบซ้ำพบว่าองค์ประกอบด้านความแปลกใหม่มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ .61 ส่วนองค์ประกอบด้านความเข้มของสิ่งเร้ามีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ .65

เมื่อเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาจากการวิเคราะห์ความเที่ยงมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัส ทั้งการวิเคราะห์โดยรวมองค์ประกอบไว้ด้วยกันและการแยกวิเคราะห์ตามองค์ประกอบพบว่าค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้จากการรวมองค์ประกอบไว้ด้วยกันมีค่ามากกว่าค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้จากการวิเคราะห์แยกองค์ประกอบ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 9

ตารางที่ 9

สัมประสิทธิ์อัลฟาของมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสที่ได้จากการวิเคราะห์โดยรวมองค์ประกอบไว้ด้วยกันและแยกวิเคราะห์ตามองค์ประกอบจำนวน 24 ข้อ (N = 101)

การทดสอบซ้ำ	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้จากการวิเคราะห์โดยรวมองค์ประกอบไว้ด้วยกัน	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้จากการวิเคราะห์แยกตามองค์ประกอบ	
		ด้านความแปลกใหม่ (จำนวน 12 ข้อ)	ด้านความเข้มของสิ่งเร้า (จำนวน 12 ข้อ)
การทดสอบครั้งแรก	.75	.62	.58
การทดสอบครั้งที่สอง	.74	.61	.65

ขั้นที่ 2 การสร้างมาตรเพื่อศึกษาจริง

นำความเชื่อเด่นชัดที่ได้จากการสอบถามความเชื่อในขั้นที่ 1 มาสร้างเป็นมาตรวัดที่ใช้ในการศึกษาจริง ซึ่งประกอบด้วย

1. ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เลขประจำตัวนิสิตนักศึกษา ระดับชั้นปี คณะ เพศ อายุ เกรดเฉลี่ยสะสม เคยดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ และโดยเฉลี่ยแล้วดื่มแอลกอฮอล์บ่อยเพียงไร

2. มาตรวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 11 ข้อ (11 ความเชื่อ รายละเอียดอยู่บนหน้า 80) โดยใช้คำถามเช่น

2.1 หากฉันดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า ทำให้สิ้นเปลืองเงิน

2.2 หากฉันดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า **ทำให้เมา**

3. มาตรการวัดการประเมินผลของการกระทำ ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 11 ข้อ (11 ความเชื่อ รายละเอียดอยู่หน้า 80) โดยใช้คำถามเช่น

3.1 **การสิ้นเปลืองเงิน** สำหรับฉันเป็นสิ่งที่

3.2 **การเมา** สำหรับฉันเป็นสิ่งที่

4. มาตรการวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 6 ข้อ (6 ความเชื่อ รายละเอียดอยู่หน้า 80) โดยใช้คำถามเช่น

4.1 **เพื่อนของฉัน** คิดว่าฉันควรดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า

4.2 **พ่อแม่ของฉัน** คิดว่าฉันควรดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า

5. มาตรการวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 6 ข้อ (6 ความเชื่อ รายละเอียดอยู่หน้า 80) โดยใช้คำถามเช่น

5.1 โดยทั่วไป ฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ **เพื่อนของฉัน** ประสงค์ให้ฉันทำ

5.2 โดยทั่วไป ฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ **พ่อแม่ของฉัน** ประสงค์ให้ฉันทำ

6. มาตรการวัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 13 ข้อ (13 ความเชื่อ รายละเอียดอยู่หน้า 80) โดยใช้คำถามเช่น

6.1 ฉันเชื่อว่า ฉันสามารถดื่มแอลกอฮอล์ได้ **แม้ไม่มีเงิน**

6.2 ฉันเชื่อว่า ฉันสามารถดื่มแอลกอฮอล์ได้ **แม้มีการสอบ**

มาตรในข้อ 2 ถึง 6 เป็นมาตรประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน มีค่าคะแนนเท่ากับ -3 ถึง 3 และ 1 ถึง 7 โดยมีค่ากำกับได้มาตรในแต่ละช่วงดังนี้ มาก – ปานกลาง – น้อย – 2 ด้านพอกัน – น้อย – ปานกลาง – มาก และมีค่ากำกับปลายมาตรที่เป็นค่าคู่ตรงกันข้าม โดยมาตรในข้อ 2 ข้อ 4 ข้อ 5 และข้อ 6 ค่ากำกับปลายมาตรคือ เป็นไปไม่ได้-เป็นไปได้ ส่วนค่ากำกับปลายมาตรในข้อ 3 ค่ากำกับปลายมาตรคือ เลว-ดี การให้คะแนนแตกต่างกันไป โดยมาตรข้อ 2 ข้อ 3 ข้อ 4 และข้อ 6 มีค่าคะแนนเท่ากับ -3 ถึง 3 ส่วนมาตรข้อ 5 มีค่าคะแนนเท่ากับ 1 ถึง 7

7. มาตรการวัดเจตคติ โดยใช้มาตรจำแนกความหมาย จำนวน 18 ข้อ (รายละเอียดอยู่หน้า 81)

8. มาตรการวัดบรรทัดฐาน (หรือมาตรการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง) ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 4 ข้อ (รายละเอียดอยู่หน้า 82)

9. มาตรการรับรู้ความสามารถของตน ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 4 ข้อ (รายละเอียดอยู่บนหน้า 82)
10. มาตรการเจตนาเชิงพฤติกรรม ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 4 ข้อ (รายละเอียดอยู่บนหน้า 82)
11. มาตรการควบคุมทางสภาพแวดล้อม ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 6 ข้อ (รายละเอียดอยู่บนหน้า 83)
12. มาตรการทักษะและมาตรการความสามารถ ซึ่งมาตรการทักษะประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 3 ข้อ (รายละเอียดอยู่บนหน้า 82) และมาตรการความสามารถที่จำเป็นต่อการแสดงพฤติกรรม ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 2 ข้อ (รายละเอียดอยู่บนหน้า 84)
13. มาตรการแสวงหาการสัมผัส ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 24 ข้อ (รายละเอียดอยู่บนหน้า 85-87)

2. แบบสอบถามที่ใช้ในการวัดพฤติกรรม

ประกอบด้วยลักษณะของข้อคำถามดังนี้

2.1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เลขประจำตัว ชั้นปี คณะ

2.2 คำถามใช้วัดการเกิดพฤติกรรม คือ

“ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่” โดยให้ผู้ตอบเลือกจากทางเลือก 2 ทาง คือ ดื่มหรือไม่ดื่ม

ตารางที่ 10

สรุปเกณฑ์การให้คะแนน

มาตร	คำปลายมาตรวัด	การให้คะแนน
1. มาตรวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (bi)	เป็นไปได้-เป็นไปได้	-3 ถึง 3
2. มาตรวัดการประเมินผลของการกระทำ (ei)	เลว-ดี	-3 ถึง 3
3. มาตรวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NBj)	เป็นไปได้-เป็นไปได้	-3 ถึง 3
4. มาตรวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MCj)	เป็นไปได้-เป็นไปได้	1 ถึง 7
5. มาตรวัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (C)	เป็นไปได้-เป็นไปได้	-3 ถึง 3
6. มาตรวัดเจตคติ (A_B)	คำคุณศัพท์ทางบวก-คำคุณศัพท์ทางลบ	-3 ถึง 3
7. มาตรวัดบรรทัดฐาน (หรือมาตรวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง) (SN)	เป็นไปได้-เป็นไปได้	-3 ถึง 3
8. มาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตน (SE)	เป็นไปได้-เป็นไปได้	-3 ถึง 3
9. มาตรวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม (I)	เป็นไปได้-เป็นไปได้	-3 ถึง 3
10. มาตรวัดการควบคุมทางสภาพแวดล้อม (EN)	และ ยาก-ง่าย	-3 ถึง 3
11. มาตรวัดทักษะ (SK)	เท็จ-จริง	-3 ถึง 3
12. มาตรวัดความสามารถ (ABI)	เท็จ-จริง	-3 ถึง 3
13. มาตรวัดการแสวงหาการสัมผัส (SS)	ไม่จริงมาก-จริงมาก	1 ถึง 4
14. มาตรวัดพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ (B)	ไม่ดื่ม-ดื่ม	0 กับ 1
15. มาตรวัดจำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต (Drinking time: DT)	ไม่เคยดื่ม ปีละไม่ถึง 12 ครั้ง เดือนละ 1 ครั้ง เดือนละ 2 ครั้ง เดือนละ 3 ครั้ง เดือนละ 4 ครั้ง เดือนละ 5 ครั้ง มากกว่าเดือนละ 5 ครั้ง	0 ถึง 7

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ครั้งแรก

นำแบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้จากการรวบรวมมาตรวจแต่ ละมาตราไว้ในฉบับเดียวกัน ไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยผู้วิจัยขอหนังสือราชการที่เรียนถึง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจริง เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย จากคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้นำหนังสือราชการไปติดต่อกับ สถาบันอุดมศึกษาด้วยตนเอง เพื่อนัดหมายวัน เวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ครั้งที่สอง

เก็บข้อมูลเป็นครั้งสุดท้าย เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจริงได้รายงานพฤติกรรมของตนเอง โดยเว้นระยะห่างจากการเก็บข้อมูลครั้งแรกเป็นเวลา 1 เดือน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ผลการวิจัย

ขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 2 คะแนนของมาตรวัดแต่ละมาตรในการวิจัย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

เพื่อความสะดวกจึงใช้สัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

b_i	หมายถึง	มาตรวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการดื่มแอลกอฮอล์
e_i	หมายถึง	มาตรวัดการประเมินผลของการดื่มแอลกอฮอล์
Σb_{ie_i}	หมายถึง	มาตรวัดเจตคติที่มีรากฐานมาจากความเชื่อ (วัดเจตคติทางอ้อม)
N_{B_j}	หมายถึง	มาตรวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง
M_{C_j}	หมายถึง	มาตรวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
$\Sigma N_{B_j} M_{C_j}$	หมายถึง	มาตรวัดบรรทัดฐานที่มีรากฐานมาจากความเชื่อ (วัดบรรทัดฐานทางอ้อม)
C	หมายถึง	มาตรวัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม
A_B	หมายถึง	มาตรวัดเจตคติทางตรง
SN	หมายถึง	มาตรวัดบรรทัดฐานทางตรง
SE	หมายถึง	มาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตน
SS	หมายถึง	มาตรวัดการแสวงหาการสัมผัส
DT	หมายถึง	จำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต
I	หมายถึง	เจตนาเชิงพฤติกรรมในการดื่มแอลกอฮอล์
B	หมายถึง	พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์
SK	หมายถึง	ทักษะในการดื่มแอลกอฮอล์
ABI	หมายถึง	ความสามารถในการดื่มแอลกอฮอล์
EN	หมายถึง	การควบคุมทางสภาพแวดล้อม

N	หมายถึง	จำนวนตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย
n	หมายถึง	จำนวนตัวอย่างในการวิเคราะห์
t	หมายถึง	ค่าสถิติทดสอบที
M	หมายถึง	ค่ามัธยฐานเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย
SD	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
B	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย
$SE B$	หมายถึง	ค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐานของ B
β	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน
R	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการทำนาย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยนี้ ตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 595 คน ได้ตอบมาตราวัดและคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว โดยขอเสนอสถานภาพและข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11

สถานภาพและข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง (N = 595)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. สถาบันการศึกษา		
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	164	27.56
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	146	24.54
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	136	22.86
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	149	25.04
2. เพศ		
ชาย	198	33.28
หญิง	397	66.72
3. อายุ (ปี)		
17	13	2.18
18	121	20.34
19	167	28.07
20	138	23.19
21	86	14.45
22	53	8.91
23	10	1.68
24	4	0.67
ไม่ระบุอายุ	3	0.50

จากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 25.88 ของกลุ่มตัวอย่างไม่เคยดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต และร้อยละ 74.12 ของกลุ่มตัวอย่างเคยดื่มแอลกอฮอล์มาในอดีต โดยผู้วิจัยคาดว่าจำนวนครั้งในการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีตน่าจะมีอิทธิพลต่อเจตนาในการดื่มแอลกอฮอล์ แสดงไว้ในตารางที่ 12

ตารางที่ 12

จำนวนคนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความถี่ของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต

(N = 595)

จำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยดื่ม	154	25.88
ดื่มปีละไม่ถึง 12 ครั้ง	291	48.91
ดื่มเดือนละ 1 ครั้ง	47	7.90
ดื่มเดือนละ 2 ครั้ง	40	6.72
ดื่มเดือนละ 3 ครั้ง	16	2.69
ดื่มเดือนละ 4 ครั้ง	14	2.35
ดื่มเดือนละ 5 ครั้ง	6	1.01
ดื่มมากกว่าเดือนละ 5 ครั้ง	27	4.54
รวม	595	100.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 คะแนนของมาตรวัดแต่ละมาตรในการวิจัย

กำหนดให้ศูนย์เป็นจุดกึ่งกลางของมาตรวัดเจตคติทางตรง มาตรวัดเจตคติทางอ้อม มาตรวัดบรรทัดฐานทางตรง มาตรวัดบรรทัดฐานทางอ้อม มาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนทางตรง มาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนทางอ้อม มาตรวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม มาตรวัดการควบคุมทางสภาพแวดล้อม มาตรวัดทักษะ และมาตรวัดความสามารถ (มาตรวัด 10 มาตรแรก) ซึ่งอธิบายคะแนนแต่ละมาตรวัดดังนี้ คือ

มาตรวัดเจตคติทางตรงมีคะแนนเป็นไปได้ในแต่ละข้อ จาก -3 ถึง 3 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเจตคติทางตรงต่อการดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉลี่ยเท่ากับ -1.09 และมาตรวัดเจตคติทางอ้อมมีคะแนนเป็นไปได้ในแต่ละข้อ จาก -9 ถึง 9 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเจตคติทางอ้อมต่อการดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉลี่ยเท่ากับ -2.55

มาตรวัดบรรทัดฐานทางตรงมีคะแนนเป็นไปได้ในแต่ละข้อ จาก -3 ถึง 3 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนบรรทัดฐานทางตรงต่อการดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉลี่ยเท่ากับ -1.46 และมาตรวัดบรรทัดฐานทางอ้อมมีคะแนนเป็นไปได้ในแต่ละข้อ จาก -21 ถึง 21 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนบรรทัดฐานทางอ้อมต่อการดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉลี่ยเท่ากับ -9.76

มาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนทางตรงมีคะแนนเป็นไปได้ในแต่ละข้อ จาก -3 ถึง 3 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนทางตรงต่อการดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉลี่ยเท่ากับ -1.25 และมาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนทางอ้อมมีคะแนนเป็นไปได้ในแต่ละข้อ จาก -3 ถึง 3 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนทางอ้อมต่อการดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉลี่ยเท่ากับ -1.58

มาตรวัดเจตนาเชิงพฤติกรรมมีคะแนนเป็นไปได้ในแต่ละข้อ จาก -3 ถึง 3 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเจตนาเชิงพฤติกรรมต่อการดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉลี่ยเท่ากับ -1.69

มาตรวัดการควบคุมทางสภาพแวดล้อมมีคะแนนเป็นไปได้ในแต่ละข้อ จาก -3 ถึง 3 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการควบคุมทางสภาพแวดล้อมในการดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉลี่ยเท่ากับ -0.63

มาตรวัดทักษะมีคะแนนเป็นไปได้ในแต่ละข้อ จาก -3 ถึง 3 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทักษะในการดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉลี่ยเท่ากับ -0.10 ส่วนมาตรวัดความสามารถมีคะแนนเป็นไปได้ในแต่ละข้อ จาก -3 ถึง 3 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความสามารถในการดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉลี่ยเท่ากับ -0.61

สำหรับมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสมีคะแนนเป็นไปได้ในแต่ละข้อ จาก 1 ถึง 4 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการแสวงหาการสัมผัสโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 และกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีจำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีตและพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ค่อนข้างต่ำ โดยกลุ่มตัวอย่าง

มีคะแนนในมาตรวัดจำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีตโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.45 และมีคะแนนในมาตรวัดพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.29

แสดงคะแนนต่ำสุดและสูงสุดของข้อมูล ค่ามัชฌิมเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละมาตรวัด ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13

คะแนนต่ำสุดและสูงสุดของข้อมูล ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในมาตรวัดตัวแปรในโครงสร้างรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม (N = 595)

มาตรวัด	จำนวน ข้อ	คะแนนของมาตรใน แต่ละข้อ		คะแนนเฉลี่ยของ ข้อมูลจริงที่เก็บได้		M	SD
		คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด		
1. เจตคติต่อพฤติกรรม (A _B)	18	-3	3	-3	1.94	-1.09	1.01
2. ผลรวมของผลคูณ ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับ ผลของการกระทำและการ ประเมินผลของการกระทำ ($\sum b_{ie}$)	11x2	-9	9	-8.73	7.18	-2.55	3.34
3. บรรทัดฐาน (SN)	4	-3	3	-3	2.75	-1.46	1.47
4. ผลรวมของผลคูณ ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับ กลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่ จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($\sum N_{Bj} MC_j$)	6x2	-21	21	-20	20	-9.76	6.94
5. การรับรู้ความสามารถ ของตน (SE)	4	-3	3	-3	3	-1.25	1.79
6. ความเชื่อเกี่ยวกับการ ควบคุม (C)	13	-3	3	-3	3	-1.58	1.41
7. เจตนาเชิงพฤติกรรม (I)	4	-3	3	-3	3	-1.69	1.80

ตารางที่ 13 (ต่อ)

คะแนนต่ำสุดและสูงสุดของข้อมูล ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนใน
มาตรวัดตัวแปรในโครงสร้างรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม (N = 595)

มาตรวัด	จำนวน ข้อ	คะแนนของมาตราใน แต่ละข้อ		คะแนนเฉลี่ยของ ข้อมูลจริงที่เก็บได้		M	SD
		คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด		
8. การควบคุมทาง สภาพแวดล้อม (EN)	6	-3	3	-3	3	-0.63	1.75
9. ทักษะ (SK)	2	-3	3	-3	3	-0.10	1.85
10. ความสามารถ (ABI)	3	-3	3	-3	3	-0.61	2.05
11. การแสวงหาการสัมผัส (SS)	24	1	4	1.54	3.21	2.47	0.26
12. พฤติกรรมการดื่ม แอลกอฮอล์ (B)	1	0	1	0	1	0.29	0.46
13. จำนวนครั้งของการดื่ม แอลกอฮอล์ในอดีต (DT)	1	0	7	0	7	1.45	1.71

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 เจตคติต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมของผล
คุณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรม และการประเมินผลกรรมเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์

หาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์กับ
ผลรวมของผลคุณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และการประเมินผล
กรรมเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษา ($\sum b_i e_i$) พบว่าเจตคติมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับ
ผลรวมของผลคุณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรมและการประเมินผลกรรมตามที่คาดไว้ โดยมี
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $r(593) = .538, p < .001$, หนึ่งหาง

สมมติฐานที่ 2 บรรทัดฐาน มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

หาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างบรรทัดฐานของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์กับผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงที่มีต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการดื่มแอลกอฮอล์ ($\sum NB_j MC_j$) พบว่าบรรทัดฐานมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงตามที่คาดไว้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $r(593) = .478, p < .001$, หนึ่งหาง

สมมติฐานที่ 3 การรับรู้ความสามารถของตน มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม

หาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์กับผลรวมของความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมในการดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งพบว่าการรับรู้ความสามารถของตนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมของความเชื่อเกี่ยวกับควบคุมตามที่คาดไว้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $r(593) = .780, p < .001$, หนึ่งหาง ดังนั้นผลในสมมติฐานข้อที่ 1-3 สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 14

เนื่องจากการให้คะแนนในมาตรวัดตัวแปรในโครงสร้างรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรมบางมาตรผู้วิจัยให้คะแนนต่างจากงานวิจัยของ Fishbein และคณะ (2003) ดังนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์เพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับ Fishbein และคณะ โดยเปลี่ยนการให้คะแนนในมาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนและมาตรวัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม จากเดิมให้คะแนนแบบขั้วคู่ (bipolar) เป็นแบบขั้วเดียว (unipolar) พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมของความเชื่อเกี่ยวกับควบคุม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $r(593) = .780, p < .001$, หนึ่งหาง เช่นเดิม

ตารางที่ 14

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่าง A_B กับ $\sum b_{ie}i$, SN กับ $\sum N_{Bj} MC_j$ และ SE กับ C ($N = 595$)

คู่สหสัมพันธ์	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)
A_B กับ $\sum b_{ie}i$.538***
SN กับ $\sum N_{Bj} MC_j$.478***
SE กับ C	.780***

*** $p < .001$, หนึ่งหาง.

สมมติฐานที่ 4 เจตคติต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษา มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม

สมมติฐานที่ 5 บรรทัดฐานในการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษามีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม

สมมติฐานที่ 6 การรับรู้ความสามารถของตนในการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษามีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม

เพื่อทดสอบสมมติฐานทั้ง 3 ข้อ จึงหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างเจตคติ บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน และเจตนาเชิงพฤติกรรม ซึ่งพบว่าเจตคติ บรรทัดฐาน และการรับรู้ความสามารถของตน มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .47 .32 และ .68 ตามลำดับ และล้วนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังแสดงในตารางที่ 15

และเมื่อวิเคราะห์เพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Fishbein และคณะ (2003) โดยเปลี่ยนการให้คะแนนในมาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนและมาตรวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม ซึ่งจากเดิมให้คะแนนแบบขั้วคู่ (bipolar) เป็นแบบขั้วเดียว (unipolar) พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $r(593) = .684, p < .001$, หนึ่งหาง เช่นเดิม

ตารางที่ 15

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างเจตคติ บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน และเจตนาเชิงพฤติกรรม ($N = 595$)

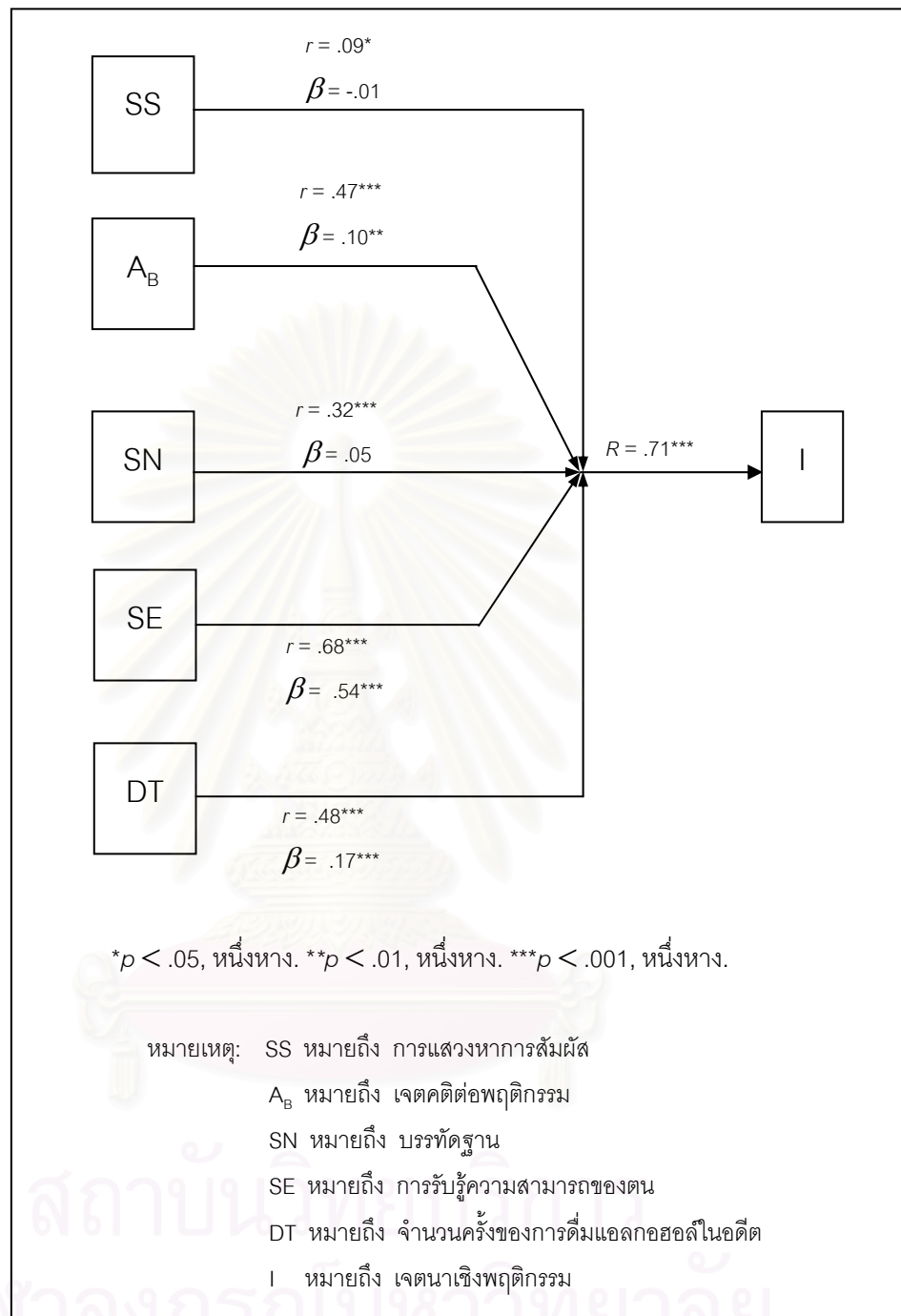
ตัวแปร	I	A _B	SN
A _B	.47***		
SN	.32***	.33***	
SE	.68***	.53***	.36***

*** $p < .001$, หนึ่งหาง.

สมมติฐานที่ 7 เจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน การแสวงหาการสัมผัส และจำนวนครั้งในการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการดื่มแอลกอฮอล์ได้

การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยนำเจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน การแสวงหาการสัมผัส และจำนวนครั้งในการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต ไปร่วมกันทำนาย เจตนาเชิงพฤติกรรม ด้วยการใช้การถดถอยพหุคูณ โดยใช้ตัวแปรทำนายพร้อมกันหมด (ENTER)

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรทำนายทั้ง 5 ตัวมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกับเจตนาเชิงพฤติกรรมเท่ากับ .71 ($R = .71, p < .001$) และสามารถอธิบายความแปรปรวนของเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ร้อยละ 51 ($R^2 = .51, p < .001$) โดยมีตัวแปรเพียง 3 ตัว ที่มีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรม การรับรู้ความสามารถของตน และจำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) เท่ากับ .10 ($p < .01$) .54 ($p < .001$) และ .17 ($p < .001$) ตามลำดับ โดยการรับรู้ความสามารถของตนเป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักในการทำนายสูงที่สุด ดังแสดงไว้ในภาพที่ 7 และตารางที่ 16

ภาพที่ 7 ความสัมพันธ์ของการแสวงหาการสัมผัส เจตคติ บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน และ จำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต ในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการดื่มแอลกอฮอล์

และเมื่อวิเคราะห์เพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Fishbein และคณะ (2003) โดยเปลี่ยนการให้คะแนนในมาตรบรรทัดฐาน มาตราวัดการรับรู้ความสามารถของตน และมาตราวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม จากเดิมให้คะแนนแบบขั้วคู่ (bipolar) เป็นแบบขั้วเดียว (unipolar) พบว่า

เจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน การแสวงหาการสัมผัส และจำนวนครั้งในการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกับเจตนาเชิงพฤติกรรมเท่ากับ .71 ($R = .71, p < .001$) และสามารถอธิบายความแปรปรวนของเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ร้อยละ 51 ($R^2 = .51, p < .001$) โดยมีตัวแปรเพียง 3 ตัว ที่มีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรม การรับรู้ความสามารถของตน และจำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) เท่ากับ .10 ($p < .01$) .54 ($p < .001$) และ .17 ($p < .001$) ตามลำดับ โดยการรับรู้ความสามารถของตนเป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักในการทำนายสูงที่สุด ดังนั้นไม่ว่าจะให้คะแนนแบบชั่วคราวหรือชั่วคราวก็ สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 16

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรที่ทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม ($N = 595$)

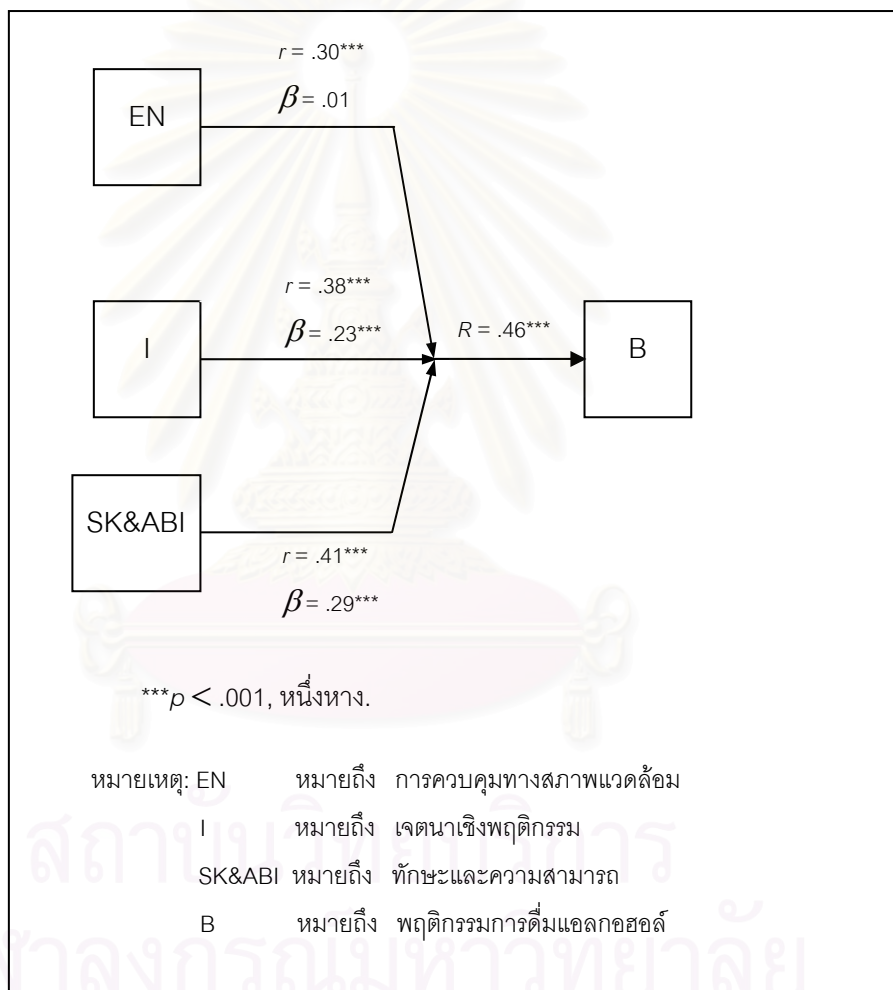
ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ เจตนาเชิงพฤติกรรม						
ตัวแปรทำนาย	r	B	$SE B$	β	R	R^2
การวิเคราะห์ (ENTER)					.71***	.51***
เจตคติต่อพฤติกรรม	.47***	0.04	0.01	.10**		
บรรทัดฐาน	.32***	0.06	0.04	.05		
การรับรู้ความสามารถของตน	.68***	0.54	0.04	.54***		
การแสวงหาการสัมผัส	.09*	-0.01	0.03	-.01		
จำนวนครั้งในการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต	.48***	0.72	0.14	.17***		

* $p < .05$, หนึ่งหาง. ** $p < .01$, หนึ่งหาง. *** $p < .001$, หนึ่งหาง.

สมมติฐานที่ 8 เจตนาเชิงพฤติกรรม การควบคุมทางสภาพแวดล้อม และ ทักษะและความสามารถ สามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ได้

การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยนำเจตนาเชิงพฤติกรรม การควบคุมทางสภาพแวดล้อม ทักษะและความสามารถ ไปร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้ตัวแปรทำนายพร้อมกันหมด (ENTER)

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรทำนายทั้ง 3 ตัวมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกับ พฤติกรรมเท่ากับ .46 ($R = .46, p < .001$) และสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมได้ ร้อยละ 21 ($R^2 = .21, p < .001$) โดยมีตัวแปรเพียง 2 ตัว ที่มีน้ำหนักในการทำนายพฤติกรรมได้ อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ เจตนาเชิงพฤติกรรม และทักษะและความสามารถ มีค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยมาตรฐาน (β) เท่ากับ .23 ($p < .001$) และ .29 ($p < .001$) ตามลำดับ โดยทักษะและ ความสามารถเป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักในการทำนายสูงที่สุด แสดงไว้ดังภาพที่ 8 และตารางที่ 17

ภาพที่ 8 ความสัมพันธ์ของเจตนาเชิงพฤติกรรม การควบคุมทางสภาพแวดล้อม ทักษะและ ความสามารถ ในการทำนายพฤติกรรมในการดื่มแอลกอฮอล์

และเมื่อวิเคราะห์เพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Fishbein และคณะ (2003) โดยเปลี่ยนการให้คะแนนในมาตราเจตนาเชิงพฤติกรรม จากเดิมให้คะแนนแบบขั้วคู่ (bipolar) เป็นแบบขั้วเดียว (unipolar) พบว่า เจตนาเชิงพฤติกรรม การควบคุมทางสภาพแวดล้อม และ ทักษะ และความสามารถ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกับพฤติกรรมเท่ากับ .46 ($R = .46, p < .001$) และสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมได้ร้อยละ 21 ($R^2 = .21, p < .001$) โดยมีตัวแปรเพียง 2 ตัว ที่มีน้ำหนักในการทำนายพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ เจตนาเชิงพฤติกรรม และทักษะและความสามารถ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) เท่ากับ .23 ($p < .001$) และ .29 ($p < .001$) ตามลำดับ โดยทักษะและความสามารถเป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักในการทำนายสูงที่สุด ดังนั้นไม่ว่าจะให้คะแนนแบบขั้วคู่หรือขั้วเดียว ก็สามารถทำนายพฤติกรรมได้ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 17

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรที่ทำนายพฤติกรรม ($N = 595$)

ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์						
ตัวแปรทำนาย	r	B	$SE B$	β	R	R^2
การวิเคราะห์ (ENTER)					.46***	.21***
เจตนาเชิงพฤติกรรม	.38***	0.02	0.00	.23***		
การควบคุมทางสภาพแวดล้อม	.30***	0.00	0.00	.01		
ทักษะและความสามารถ	.41***	0.02	0.00	.29***		

*** $p < .001$, หนึ่งหาง.

สมมติฐานที่ 9 กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม แตกต่างกัน

ทดสอบความแตกต่างของค่ามัธยฐานอันดับของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม เป็นรายชื่อระหว่างกลุ่มกลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์

กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ โดยวิเคราะห์ค่าสถิติทดสอบที (t -test) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์ความแตกต่างของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำกับการประเมินผลของการกระทำ และผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเพิ่มเติม

จากการทดสอบความแตกต่างของค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (bi) ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ พบว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์มีความเชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์ทำให้สนุกสนานกับเพื่อน สูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์มีความเชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์ทำให้สิ้นเปลืองเงิน ทำให้สุขภาพเสื่อมโทรม ทำให้เสียการเรียน ทำให้อาจเกิดอุบัติเหตุ ทำให้ขาดสติ ทำให้ทะเลาะวิวาท ทำให้มีนิสัยหยาบ และทำให้ติดแอลกอฮอล์ สูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความเชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์ทำให้เมา และทำให้น้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการประเมินผลของการกระทำ (ei) ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์พบว่า กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์ประเมินว่าการมีสุขภาพเสื่อมโทรม การเมาก การเสียการเรียน การขาดสติ การทะเลาะวิวาท การมีนิสัยหยาบ และการติดแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่เลวน้อยกว่า กลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และกลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์ประเมินว่าการสนุกสนานกับเพื่อนเป็นสิ่งที่ดีสูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลของการกระทำอื่นๆคือ การสิ้นเปลืองเงิน การเกิดอุบัติเหตุ และการมีน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์และกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ มีผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ กับ การประเมินผลของการกระทำรายข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ ยกเว้น การสิ้นเปลืองเงิน และการมีน้ำหนักตัวเพิ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงไว้ในตารางที่ 18

ตารางที่ 18

ความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (bi) การประเมินผลของการกระทำ (ei) และผลคูณของเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำกับการประเมินผลของการกระทำ (biei) รายข้อระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์

ผลกรรม	มัชฌิมเลขคณิตของ b_i				t	มัชฌิมเลขคณิตของ e_i				t	มัชฌิมเลขคณิตของ $b_i e_i$				t
	กลุ่มที่เจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์ ($n = 105$)		กลุ่มที่เจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ($n = 455$)			กลุ่มที่เจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์ ($n = 105$)		กลุ่มที่เจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ($n = 455$)			กลุ่มที่เจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์ ($n = 105$)		กลุ่มที่เจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ($n = 455$)		
	M	SD	M	SD		M	SD	M	SD		M	SD	M	SD	
1. สิ้นเปลืองเงิน	1.93	1.25	2.21	1.46	-1.802*	-1.52	1.49	-1.56	1.36	0.260	-3.16	4.13	-3.60	4.27	0.953
2. สุขภาพเสื่อมโทรม	1.90	1.37	2.17	1.42	-1.760*	-2.29	1.27	-2.51	0.97	1.734*	-4.45	4.62	-5.62	4.42	2.418**
3. เมา	1.86	1.53	1.99	1.68	-0.737	-1.21	1.72	-2.20	1.13	5.641***	-2.00	4.97	-4.73	4.67	5.322***
4. เสียการเรียน	0.49	2.22	1.63	1.86	-4.897***	-2.34	1.17	-2.60	0.84	2.117*	-1.03	6.27	-4.44	5.25	5.170***
5. อาจเกิดอุบัติเหตุ	0.55	2.29	1.78	1.73	-5.181***	-2.48	1.11	-2.62	0.90	1.217	-1.31	6.34	-4.80	5.00	5.273***
6. ขาดสติ	0.93	2.16	1.88	1.63	-4.230***	-2.14	1.20	-2.54	0.84	3.193**	-1.88	5.79	-4.92	4.73	5.013***
7. สนุกสนานกับเพื่อน	2.33	1.27	1.34	1.82	6.602***	2.28	1.13	1.94	1.41	2.270*	5.50	4.11	2.97	4.72	5.061***
8. ทะเลาะวิวาท	-0.15	2.28	0.78	2.17	-3.935***	-2.15	1.15	-2.56	0.84	3.411***	0.77	5.63	-2.04	5.97	4.395***
9. มึนศีรษะ	1.85	1.38	2.27	1.37	-2.859**	-1.36	1.46	-1.67	1.12	2.000*	-2.51	4.31	-3.96	3.87	3.380***
10. ติดแอลกอฮอล์	-0.62	2.26	0.11	2.33	-2.886**	-2.18	1.36	-2.69	0.80	3.665***	1.32	6.01	-0.24	6.68	2.352*
11. น้ำหนักตัวเพิ่ม	0.53	2.06	0.62	2.03	-0.383	-1.28	1.93	-1.46	1.73	0.970	-1.71	5.14	-1.90	4.68	0.362

หมายเหตุ * $p < .05$, หนึ่งหาง. ** $p < .01$, หนึ่งหาง. *** $p < .001$, หนึ่งหาง.

ค่า t ที่ขีดเส้นใต้ วิเคราะห์โดยแยกความแปรปรวน

การทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NBj) ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ พบว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์มีความเชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์ทุกกลุ่ม คือ เพื่อน พ่อแม่ ญาติ พี่น้อง แฟน และครอบครัว คิดว่าตนควรดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MCj) ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ พบว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์ต้องการทำตามในสิ่งที่แฟนประสงคิให้ทำสูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ต้องการทำตามสิ่งที่ครอบครัวประสงคิให้ทำสูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เป็น เพื่อน พ่อแม่ ญาติ และพี่น้องนั้นทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์และกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ มีผลของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง กับ แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงรายชื่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ แสดงไว้ในตารางที่ 19

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19

ความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NBj) แรงจูงใจที่จะคล้ายตามกลุ่มอ้างอิง (MCj) และผลคูณของเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้ายตามกลุ่มอ้างอิง (NBj MCj) รายข้อระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาจะเต็มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่เต็มแอลกอฮอล์

ผลกรรม	มัชฌิมเลขคณิตของ NBj				t	มัชฌิมเลขคณิตของ MCj				t	มัชฌิมเลขคณิตของ NBj MCj				t
	กลุ่มที่เจตนาจะเต็มแอลกอฮอล์ (n = 105)		กลุ่มที่เจตนาจะไม่เต็มแอลกอฮอล์ (n = 455)			กลุ่มที่เจตนาจะเต็มแอลกอฮอล์ (n = 105)		กลุ่มที่เจตนาจะไม่เต็มแอลกอฮอล์ (n = 455)			กลุ่มที่เจตนาจะเต็มแอลกอฮอล์ (n = 105)		กลุ่มที่เจตนาจะไม่เต็มแอลกอฮอล์ (n = 455)		
	M	SD	M	SD		M	SD	M	SD		M	SD	M	SD	
1. เพื่อน	0.10	2.06	-1.49	1.90	7.628***	3.38	1.96	3.18	1.76	0.973	0.94	7.79	-4.20	7.47	6.311***
2. พ่อแม่	-2.05	1.61	-2.45	1.24	2.426**	5.56	1.52	5.69	1.38	-0.841	-11.37	10.07	-13.96	8.15	2.453**
3. ญาติ	-1.88	1.73	-2.40	1.31	2.903**	4.51	1.84	4.55	1.73	-0.197	-8.36	9.25	-10.80	7.68	2.508**
4. พี่น้อง	-1.59	1.82	-2.35	1.32	4.008***	4.82	1.60	4.75	1.67	0.412	-7.31	9.67	-11.02	7.92	3.649***
5. แฟน	-1.16	2.04	-2.22	1.43	5.059***	4.91	1.70	4.51	1.78	2.095*	-5.05	10.85	-9.78	8.05	4.213***
6. ครอบครัว	-1.94	1.63	-2.41	1.29	2.732**	5.32	1.79	5.63	1.56	-1.767*	-10.12	9.97	-13.55	8.48	3.258***

หมายเหตุ * $p < .05$, หนึ่งหาง. ** $p < .01$, หนึ่งหาง. *** $p < .001$, หนึ่งหาง.

ค่า t ที่ขีดเส้นใต้ วิเคราะห์โดยแยกความแปรปรวน

การทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (C) ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์พบว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์มีความเชื่อว่าตนสามารถดื่มแอลกอฮอล์ได้แม้มีปัจจัยควบคุมทุกปัจจัย คือ การไม่มีเงิน มีการสอบ นึกถึงพ่อแม่ ไม่มีเวลาว่าง มีการเรียน เพื่อนๆชั้ดขวาง มีคุณธรรมในการใช้ชีวิต มีสุขภาพแข็งแรง มีงานที่ต้องทำ การไม่ต้องการดื่มแอลกอฮอล์ พ่อแม่ห้ามปราม การไม่มีคนดื่มด้วย และแฟนไม่ให้ดื่ม สูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงไว้ในตารางที่ 20

ตารางที่ 20

ความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม(C) รายข้อระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์

ผลกรรม	มัชฌิมเลขคณิตของ C				t
	กลุ่มที่เจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์ (n = 105)		กลุ่มที่เจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ (n = 455)		
	M	SD	M	SD	
1. ไม่มีเงิน	0.59	2.10	-1.56	1.91	10.220***
2. การสอบ	-0.36	2.14	-2.27	1.44	8.677***
3. นึกถึงพ่อแม่	0.26	2.01	-2.05	1.55	11.045***
4. ไม่มีเวลาว่าง	0.16	1.89	-2.07	1.48	11.364***
5. การเรียน	0.69	1.97	-2.04	1.59	13.246***
6. เพื่อนๆชั้ดขวาง	0.18	1.88	-1.78	1.60	9.915***
7. คุณธรรมในการใช้ชีวิต	0.49	1.83	-1.78	1.64	12.500***
8. มีสุขภาพไม่แข็งแรง	-0.36	2.03	-2.19	1.40	8.780***
9. มีงานที่ต้องทำ	0.12	2.07	-2.20	1.38	10.933***
10. ไม่ต้องการดื่มแอลกอฮอล์	0.18	2.00	-1.98	1.60	10.343***
11. พ่อแม่ห้ามปราม	-0.32	2.08	-2.15	1.57	8.459***
12. ไม่มีคนดื่มด้วย	-0.84	2.15	-2.16	1.50	5.966***
13. แฟนไม่ให้ดื่ม	-0.13	2.06	-1.96	1.58	8.547***

หมายเหตุ *** $p < .001$, หนึ่งหาง.

ค่า t ที่ขีดเส้นใต้ วิเคราะห์โดยแยกความแปรปรวน

สมมติฐานที่ 10 กลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ มีความเชื่อเกี่ยวกับผลการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม แตกต่างกัน

ทดสอบความแตกต่างของค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม เป็นรายข้อระหว่างกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ โดยวิเคราะห์ค่าสถิติทดสอบที (t -test) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์ความแตกต่างของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำกับการประเมินผลของการกระทำ และผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเพิ่มเติม

จากการทดสอบความแตกต่างของค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (bi) ระหว่างกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ พบว่ากลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์มีความเชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์ทำให้สนุกสนานกับเพื่อนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์มีความเชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้เสียการเรียน ทำให้อาจเกิดอุบัติเหตุ ทำให้ขาดสติ ทำให้ทะเลาะวิวาท ทำให้มีนิสัยหุนหัน และทำให้ติดแอลกอฮอล์ สูงกว่ากลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความเชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์ทำให้สิ้นเปลืองเงิน ทำให้สุขภาพเสื่อมโทรม ทำให้เมา และทำให้น้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการประเมินผลของการกระทำ (ei) ระหว่างกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์พบว่ากลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์ประเมินว่าการมีสุขภาพเสื่อมโทรม การเมา การเสียการเรียน การเกิดอุบัติเหตุ การขาดสติ การทะเลาะวิวาท การมีนิสัยหุนหัน การติดแอลกอฮอล์ และการมีน้ำหนักตัวเพิ่ม เป็นสิ่งที่เลว น้อยกว่ากลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผลของการกระทำอื่นๆคือ การสิ้นเปลืองเงิน การสนุกสนานกับเพื่อนนั้นทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ มีผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ กับ การประเมินผลของการกระทำรายข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ ยกเว้น การสิ้นเปลืองเงิน และการมีน้ำหนักตัวเพิ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงไว้ในตารางที่ 21

ตารางที่ 21

ความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (b_i) การประเมินผลของการกระทำ (e_i) และผลคูณของเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำกับการประเมินผลของการกระทำ ($b_i e_i$) รายชื่อระหว่างกลุ่มที่เต็มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่เต็มแอลกอฮอล์

ผลกรรม	มัชฌิมเลขคณิตของ b_i				t	มัชฌิมเลขคณิตของ e_i				t	มัชฌิมเลขคณิตของ $b_i e_i$				t
	กลุ่มที่เต็มแอลกอฮอล์ ($n = 175$)		กลุ่มที่ไม่เต็มแอลกอฮอล์ ($n = 420$)			กลุ่มที่เต็มแอลกอฮอล์ ($n = 175$)		กลุ่มที่ไม่เต็มแอลกอฮอล์ ($n = 420$)			กลุ่มที่เต็มแอลกอฮอล์ ($n = 175$)		กลุ่มที่ไม่เต็มแอลกอฮอล์ ($n = 420$)		
	M	SD	M	SD		M	SD	M	SD		M	SD	M	SD	
1. สิ้นเปลืองเงิน	2.11	1.21	2.17	1.50	-0.487	-1.49	1.36	-1.55	1.40	0.478	-3.17	3.92	-3.59	4.35	1.150
2. สุขภาพเสื่อมโทรม	1.99	1.29	2.16	1.48	-1.332	-2.32	1.15	-2.52	0.99	2.021*	-4.79	4.28	-5.58	4.60	1.926*
3. เม้า	1.82	1.50	1.97	1.72	-1.011	-1.37	1.51	-2.26	1.14	7.041***	-2.43	4.40	-4.80	4.82	5.806***
4. เสียการเรียน	0.79	2.13	1.62	1.88	-4.786***	-2.41	1.00	-2.58	0.92	2.018*	-1.81	5.89	-4.42	5.36	5.265***
5. อาจเกิดอุบัติเหตุ	0.81	2.10	1.81	1.74	-5.602***	-2.47	1.07	-2.64	0.89	1.755*	-2.07	5.82	-4.91	5.05	5.636***
6. ขาดสติ	1.10	1.97	1.89	1.68	-4.646***	-2.28	1.05	-2.51	0.90	2.576**	-2.56	5.28	-4.90	4.90	5.182***
7. สนุกสนานกับเพื่อน	2.18	1.29	1.30	1.84	6.672***	2.09	1.24	1.96	1.43	1.128	5.01	3.90	2.89	4.80	5.642***
8. ทะเลาะวิวาท	-0.06	2.22	0.82	2.17	-4.516***	-2.23	1.07	-2.57	0.88	3.696***	0.34	5.53	-2.08	6.05	4.736***
9. มึนศีรษะ	1.96	1.38	2.26	1.36	-2.453**	-1.43	1.26	-1.69	1.16	2.399**	-2.86	3.94	-4.01	3.90	3.272***
10. ติดแอลกอฮอล์	-0.59	2.20	0.17	2.33	-3.692***	-2.31	1.25	-2.70	0.78	3.858***	1.48	5.96	-0.46	6.70	3.490***
11. น้าหนักตัวเพิ่ม	0.42	1.97	0.63	2.07	-1.139	-1.18	1.82	-1.48	1.74	1.914*	-1.50	4.33	-1.97	4.89	1.159

หมายเหตุ * $p < .05$, หนึ่งหาง. ** $p < .01$, หนึ่งหาง. *** $p < .001$, หนึ่งหาง.

ค่า t ที่ขีดเส้นใต้ วิเคราะห์โดยแยกความแปรปรวน

การทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NBj) ระหว่างกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์พบว่า กลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์มีความเชื่อว่ากลุ่มอ้างอิงทุกกลุ่ม คือ เพื่อน พ่อแม่ ญาติ พี่น้อง แฟน และครอบครัว คิดว่าตนควรดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่า กลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MCj) ระหว่างกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์พบว่า กลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์ต้องการทำตามในสิ่งที่เพื่อน และแฟนประสงค์ให้ทำสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ต้องการทำตามสิ่งที่พ่อแม่ ญาติ พี่น้อง และครอบครัวประสงค์ให้ทำสูงกว่ากลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์และกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ มีผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง กับ แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงรายชื่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ แสดงไว้ในตารางที่ 22

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22

ความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NBj) แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MCj) และผลคูณของเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (NBj MCj) รายข้อระหว่างกลุ่มที่เต็มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่เต็มแอลกอฮอล์

ผลกรรม	มัชฌิมเลขคณิตของ NBj				t	มัชฌิมเลขคณิตของ MCj				t	มัชฌิมเลขคณิตของ NBj MCj				t
	กลุ่มที่เต็มแอลกอฮอล์ (n = 175)		กลุ่มที่ไม่เต็มแอลกอฮอล์ (n = 420)			กลุ่มที่เต็มแอลกอฮอล์ (n = 175)		กลุ่มที่ไม่เต็มแอลกอฮอล์ (n = 420)			กลุ่มที่เต็มแอลกอฮอล์ (n = 175)		กลุ่มที่ไม่เต็มแอลกอฮอล์ (n = 420)		
	M	SD	M	SD		M	SD	M	SD		M	SD	M	SD	
1. เพื่อน	-0.16	2.03	-1.55	1.87	8.076***	3.29	1.83	3.21	1.77	0.473	-0.06	8.05	-4.36	7.26	6.374***
2. พ่อแม่	-2.03	1.65	-2.50	1.17	<u>3.422***</u>	5.63	1.38	5.65	1.42	-0.162	-11.31	10.24	-14.17	7.71	<u>3.319***</u>
3. ญาติ	-1.95	1.70	-2.41	1.26	<u>3.231***</u>	4.46	1.77	4.57	1.72	-0.732	-8.38	9.00	-11.06	7.46	<u>3.484***</u>
4. พี่น้อง	-1.76	1.75	-2.34	1.32	<u>3.925***</u>	4.76	1.73	4.77	1.60	-0.045	-8.16	9.72	-11.06	7.73	<u>3.512***</u>
5. แฟน	-1.57	1.86	-2.17	1.48	<u>3.843***</u>	4.72	1.63	4.54	1.82	<u>1.184</u>	-6.99	9.70	-9.58	8.34	<u>3.090**</u>
6. ครอบครัว	-1.97	1.63	-2.46	1.22	<u>3.588***</u>	5.51	1.65	5.58	1.58	-0.486	-10.62	10.09	-13.74	8.08	<u>3.633***</u>

หมายเหตุ **p < .01, หนึ่งหาง. ***p < .001, หนึ่งหาง.

ค่า t ที่ขีดเส้นใต้ วิเคราะห์โดยแยกความแปรปรวน

การทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (C) ระหว่างกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์พบว่า กลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์มีความเชื่อว่าตนสามารถดื่มแอลกอฮอล์ได้แม้มีปัจจัยควบคุมทุกปัจจัย คือ การไม่มีเงิน มีการสอบ นึกถึงพ่อแม่ ไม่มีเวลาว่าง มีการเรียน เพื่อนๆชดชวาง มีคุณธรรมในการใช้ชีวิต มีสุขภาพแข็งแรง มีงานที่ต้องทำ การไม่ต้องการดื่มแอลกอฮอล์ พ่อแม่ห้ามปราม การไม่มีคนดื่มด้วย และแฟนไม่ให้ดื่ม สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงไว้ในตารางที่ 23

ตารางที่ 23

ความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม(C) รายข้อระหว่างกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์

ผลกรรม	มัชฌิมเลขคณิตของ C				t
	กลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์ (n = 175)		กลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ (n = 420)		
	M	SD	M	SD	
1. ไม่มีเงิน	-0.31	2.28	-1.45	1.95	<u>5.784***</u>
2. การสอบ	-1.09	2.02	-2.18	1.54	<u>6.413***</u>
3. นึกถึงพ่อแม่	-0.95	1.99	-1.81	1.76	<u>4.966***</u>
4. ไม่มีเวลาว่าง	-0.79	1.97	-1.97	1.57	<u>7.039***</u>
5. การเรียน	-0.43	2.14	-1.95	1.69	<u>8.384***</u>
6. เพื่อนๆชดชวาง	-0.69	1.85	-1.67	1.71	6.230***
7. คุณธรรมในการใช้ชีวิต	-0.51	1.93	-1.61	1.79	6.641***
8. มีสุขภาพไม่แข็งแรง	-1.20	1.91	-2.06	1.54	<u>5.276***</u>
9. มีงานที่ต้องทำ	-0.83	2.01	-2.06	1.55	<u>7.261***</u>
10. ไม่ต้องการดื่มแอลกอฮอล์	-0.82	2.00	-1.81	1.75	<u>5.692***</u>
11. พ่อแม่ห้ามปราม	-1.11	1.97	-2.05	1.66	<u>5.495***</u>
12. ไม่มีคนดื่มด้วย	-1.45	1.90	-2.08	1.61	<u>3.874***</u>
13. แฟนไม่ให้ดื่ม	-0.76	1.94	-1.91	1.67	<u>6.888***</u>

หมายเหตุ *** $p < .001$, หนึ่งหาง.

ค่า t ที่ขีดเส้นใต้ วิเคราะห์โดยแยกความแปรปรวน

ตารางที่ 24

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานทั้งหมด

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
1. เจตคติต่อพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ	สนับสนุนสมมติฐาน $r(593) = .538, p < .001$, หนึ่งหาง
2. บรรทัดฐานมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	สนับสนุนสมมติฐาน $r(593) = .478, p < .001$, หนึ่งหาง
3. การรับรู้ความสามารถของตนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม	สนับสนุนสมมติฐาน $r(593) = .780, p < .001$, หนึ่งหาง
4. เจตคติต่อพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม	สนับสนุนสมมติฐาน $r(593) = .472, p < .001$, หนึ่งหาง
5. บรรทัดฐานมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม	สนับสนุนสมมติฐาน $r(593) = .320, p < .001$, หนึ่งหาง
6. การรับรู้ความสามารถของตนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม	สนับสนุนสมมติฐาน $r(593) = .684, p < .001$, หนึ่งหาง
7. เจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน การแสวงหาการสัมผัส และจำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้	สนับสนุนสมมติฐาน เพียงบางส่วน $R = .71, p < .001$ $R^2 = .51, p < .001$ เจตคติต่อพฤติกรรม $\beta = .10, p < .01$ บรรทัดฐาน $\beta = .05, p = .092$ การรับรู้ความสามารถของตน $\beta = .54, p < .001$ การแสวงหาการสัมผัส $\beta = -.01, p = .778$ จำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต $\beta = .17, p < .001$

ตารางที่ 24 (ต่อ)

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานทั้งหมด

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
<p>8. เจตนาเชิงพฤติกรรม การควบคุมทางสภาพแวดล้อม ทักษะและความสามารถ สามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ได้</p>	<p>สนับสนุนสมมติฐาน เพียงบางส่วน</p> <p>$R = .46, p < .001$</p> <p>$R^2 = .21, p < .001$</p> <p>เจตนาเชิงพฤติกรรม $\beta = .23, p < .001$</p> <p>การควบคุมทางสภาพแวดล้อม $\beta = .01, p = .832$</p> <p>ทักษะและความสามารถ $\beta = .29, p < .001$</p>
<p>9. กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมแตกต่างกัน</p>	<p>สนับสนุนสมมติฐานบางส่วน</p>
<p>10. กลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมแตกต่างกัน</p>	<p>สนับสนุนสมมติฐานบางส่วน</p>

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 เจตคติต่อพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมของผลคุณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 เนื่องจากเจตคติต่อพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมของผลคุณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$r(593) = .538, p < .001$, หนึ่งหาง]

สอดคล้องกับการศึกษาของ Yzer และคณะ (2004) ซึ่งศึกษาพฤติกรรมการใช้กัญชาในช่วง 12 เดือนข้างหน้าในกลุ่มวัยรุ่น พบว่า ผลรวมของผลคุณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .50$)

สอดคล้องกับการศึกษาของ Kasprzyk และคณะ (1998) ที่ศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะได้รับเชื้อหรือแพร่เชื้อเอชไอวี พบว่า การวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทางตรง มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับการวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อม ในพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 6 พฤติกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง $.56 (p < .001)$ ถึง $.78 (p < .001)$

Kasprzyk และคณะ (1998) เสนอว่า หลักการพื้นฐานในการสร้างมาตรวัดทางอ้อมที่มีประสิทธิภาพต่อการทำนายเจตนาและพฤติกรรมนั้น มาตรวัดทางอ้อมควรมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับมาตรวัดทางตรงค่อนข้างสูง จากผลการวิจัยแสดงว่า การวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทางตรงและการวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อมที่เกิดจากผลรวมของผลคุณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำมีความสัมพันธ์กันและวัดภาวะสันนิษฐานเดียวกัน

สมมติฐานที่ 2 บรรทัดฐานมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 เนื่องจากบรรทัดฐานมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$r(593) = .478, p < .001$, หนึ่งหาง]

สอดคล้องกับการศึกษาของ Yzer และคณะ (2004) ซึ่งศึกษาพฤติกรรมการใช้กัญชาในช่วง 12 เดือนข้างหน้าในกลุ่มวัยรุ่น พบว่า ผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .47$)

สอดคล้องกับการศึกษาของ Kasprzyk และคณะ (1998) ที่ศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะได้รับเชื้อหรือแพร่เชื้อเอชไอวี ที่พบว่า การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม ในพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 6 พฤติกรรม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง .46 ($p < .001$) ถึง .60 ($p < .001$)

Kasprzyk และคณะ (1998) เสนอว่า หลักการพื้นฐานในการสร้างมาตรวัดทางอ้อมที่มีประสิทธิภาพต่อการทำนายเจตนาและพฤติกรรม มาตรวัดทางอ้อมควรมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับมาตรวัดทางตรงค่อนข้างสูง จากผลการวิจัยแสดงว่า การวัดบรรทัดฐานทางตรงและการวัดบรรทัดฐานทางอ้อมที่เกิดจากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กันและวัดภาวะสันนิษฐานเดียวกัน

สมมติฐานที่ 3 การรับรู้ความสามารถของตนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 3 เนื่องจากการรับรู้ความสามารถของตนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$r(593) = .780, p < .001$, หนึ่งหาง]

เนื่องจาก Kasprzyk และคณะ (1998) ให้ความสำคัญกับการสร้างมาตรวัดตัวแปรทางอ้อม จึงได้วิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากการวัดเจตคติทางตรง การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง และการวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรง กับคะแนนจากการวัดเจตคติทางอ้อม การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม และการวัดการรับรู้การควบคุม

พฤติกรรมทางอ้อม โดยพบว่า คะแนนจากมาตรวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางตรง มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนจากมาตรวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อมในพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทั้ง 6 พฤติกรรมค่อนข้างต่ำ นั่นแสดงว่าการวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่สัมพันธ์กัน และการวัดทั้งสองวิธีวัดภาวะสันนิษฐานที่ต่างกัน

ผลจากการวิจัยแสดงว่า การวัดการรับรู้ความสามารถของตนทางตรง มีความสัมพันธ์กับการวัดการรับรู้ความสามารถของตนทางอ้อม (ซึ่งก็คือผลรวมของความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม) จึงสรุปได้ว่าการวัดทั้งสองวิธีวัดภาวะสันนิษฐานที่สอดคล้องกัน

สมมติฐานที่ 4 เจตคติต่อพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 4 เนื่องจากเจตคติต่อพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$r(593) = .472, p < .001$, หนึ่งหาง]

สอดคล้องกับงานวิจัยของ von Haeften และคณะ (2001) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับคู่นอนประจำในกลุ่มตัวอย่างที่มีเสี่ยงต่อการได้รับเชื้อหรือแพร่เชื้อเอชไอวีที่เป็นเพศชาย ซึ่งพบว่า เจตคติต่อพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับคู่นอนประจำ

หากระดับความจำเพาะในที่หมายและการกระทำ ของเจตคติต่อพฤติกรรมและเจตนาเชิงพฤติกรรมสอดคล้องกัน เจตคติต่อพฤติกรรมจะมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม ซึ่งการวัดตัวแปรที่มีระดับความจำเพาะที่สอดคล้องกันจะป้องกันปัญหาในการนำเจตคติต่อพฤติกรรมไปทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับเจตนาเชิงพฤติกรรม นั่นแสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความจำเพาะสอดคล้องกัน

สมมติฐานที่ 5 บรรทัดฐานมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 5 เนื่องจากบรรทัดฐานมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$r(593) = .320, p < .001$, หนึ่งหาง]

สอดคล้องกับงานวิจัยของ von Haeften และคณะ (2001) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับคู่นอนประจำในกลุ่มตัวอย่างที่มีเสี่ยงต่อการได้รับเชื้อหรือแพร่เชื้อเอชไอวีที่เป็นเพศชาย ซึ่งพบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาในการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดกับคู่นอนประจำ

หากระดับความจำเพาะในที่หมายและการกระทำ ของบรรทัดฐานและเจตนาเชิงพฤติกรรมสอดคล้องกัน บรรทัดฐานจะมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม ซึ่งการวัดตัวแปรที่มีระดับความจำเพาะที่สอดคล้องกันจะป้องกันปัญหาในการนำบรรทัดฐานไปทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม ผลการวิจัยพบว่า บรรทัดฐานมีความสัมพันธ์กับเจตนาเชิงพฤติกรรม นั่นแสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความจำเพาะสอดคล้องกัน

สมมติฐานที่ 6 การรับรู้ความสามารถของตนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 6 เนื่องจากการรับรู้ความสามารถของตนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$r(593) = .684, p < .001$, หนึ่งทาง]

สนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนกับเจตนาเชิงพฤติกรรมในโครงสร้างแบบบูรณาการของ Fishbein และคณะ (2003) และหากบุคคลเชื่อมั่นว่าตนสามารถทำพฤติกรรมได้ แม้ว่าจะมีอุปสรรคหรือสภาวะที่ไม่เอื้อต่อการแสดงพฤติกรรมใดๆเกิดขึ้น บุคคลก็ยังมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

หากระดับความจำเพาะในที่หมายและการกระทำ ของการรับรู้ความสามารถของตนและเจตนาเชิงพฤติกรรมสอดคล้องกัน การรับรู้ความสามารถของตนจะมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม ซึ่งการวัดตัวแปรที่มีระดับความจำเพาะที่สอดคล้องกันจะป้องกันปัญหาในการนำการรับรู้ความสามารถของตนไปทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนมีความสัมพันธ์กับเจตนาเชิงพฤติกรรม นั่นแสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความจำเพาะสอดคล้องกัน

สมมติฐานที่ 7 เจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน การแสวงหการสัมผัส และจำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 7 เพียงบางส่วน เนื่องจากตัวแปรทำนายทั้ง 5 ตัวมีสหสัมพันธ์พหุคูณกับเจตนาเชิงพฤติกรรม $.71$ ($R = .71$) และสามารถอธิบายความแปรปรวนของเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ร้อยละ 51 ($R^2 = .51$) แต่มีตัวแปรเพียง 3 ตัวเท่านั้นที่มีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรม ($\beta = .10, p < .01$) การรับรู้ความสามารถของตน ($\beta = .54, p < .001$) และจำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต $.17$ ($p < .001$) โดยการรับรู้ความสามารถของตนเป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักในการทำนายสูงที่สุด

สอดคล้องกับการศึกษาของ Yzer และคณะ (2004) ซึ่งศึกษาพฤติกรรมการใช้กัญชาในช่วง 12 เดือนข้างหน้าในกลุ่มวัยรุ่น พบว่า เมื่อวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายเจตนาในการใช้กัญชาในช่วง 12 เดือนข้างหน้า พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถของตน อธิบายความแปรปรวนของเจตนาได้ร้อยละ 56 และทั้งสามตัวแปรมีน้ำหนักในการทำนายเจตนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) เท่ากับ .62 ($p < .001$) .11 ($p < .001$) และ -.14 ($p < .001$) ตามลำดับ

ผลจากการวิจัยแสดงว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ไม่มีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม เนื่องจากงานวิจัยนี้ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายค่อนข้างมาก โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุดเป็นเพศหญิงซึ่งดื่มแอลกอฮอล์ปีละไม่ถึง 12 ครั้ง จำนวน 207 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนรองลงคือ เป็นเพศหญิงที่ไม่เคยดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 122 คน โดยกลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งเป็นเพศหญิงที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์หรือมีความถี่ในการดื่มน้อยครั้ง และเพศหญิงส่วนใหญ่ก็มีแนวโน้มที่จะคล้อยตามกลุ่มคนหรือบุคคลที่มีสำคัญต่อตน ดังนั้นจากสาเหตุทั้งสองประการอาจส่งผลต่อการตอบข้อคำถามในมาตรวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม

ส่วนการแสวงหาการสัมผัสไม่มีน้ำหนักในการทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ นั่นแสดงว่าบุคคลที่มีการแสวงหาการสัมผัสสูงหรือต่ำไม่ได้หมายความว่าจะเป็นผู้ที่มีเจตนาที่จะดื่มแอลกอฮอล์ สอดคล้องกับการศึกษาของ Sayeed และคณะ (2005) ที่ศึกษาเจตนาในการใช้กัญชาในช่วง 12 เดือนข้างหน้าในวัยรุ่น ซึ่งวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายเจตนาที่จะใช้กัญชาครั้งหรือสองครั้งในช่วง 12 เดือนข้างหน้าในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยดื่มแอลกอฮอล์มาก่อน และเจตนาที่จะใช้กัญชาทุกเดือนในช่วง 12 เดือนข้างหน้าในกลุ่มตัวอย่างที่เคยดื่มแอลกอฮอล์ โดยนำตัวแปรภายนอก 3 ตัว ได้แก่ การแสวงหาการสัมผัส การดูแลของพ่อแม่ (Parental supervision) และการศึกษาของมารดา เข้าสมการการทำนาย พบว่า ไม่มีตัวแปรภายนอกตัวใดที่มีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แม้ว่าในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยใช้กัญชามาก่อน พบว่าผู้ที่มีการแสวงหาการสัมผัสแตกต่างกันมีความชื่นชอบกัญชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($F = 13.6, p = .001$) และเกิดผลเช่นเดียวกันในกลุ่มตัวอย่างที่เคยใช้กัญชามาก่อน ที่พบว่าผู้ที่มีการแสวงหาการสัมผัสแตกต่างกันมีความชื่นชอบกัญชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($F = 12.47, p < .005$) ในบางงานวิจัย พบว่าคะแนนจากมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่มีความเสี่ยง เช่น งานวิจัยของ Arnett (1994) ที่ผลการวิจัยแสดงว่าคะแนนจากมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสของ Arnett มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่มีความเสี่ยง เช่น การใช้กัญชา การขับขีรถขณะเมาเมาย การมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่พึงรู้จักระบุ ฯลฯ

จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์กันระหว่างคะแนนจากมาตรวัดการแสวงหาการสัมผัสกับพฤติกรรม มิได้บ่งชี้ว่าการแสวงหาการสัมผัสจะสามารถทำนายพฤติกรรมได้ และข้อค้นพบข้างต้นสอดคล้องกับข้อสันนิษฐานของ Fishbein (2000) ที่เสนอว่า ตัวแปรภายนอก เช่น ลักษณะบุคลิกภาพ ลักษณะทางประชากร เจตคติต่อที่หมาย ฯลฯ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมโดยส่งอิทธิพลผ่านไปยังความเชื่อพื้นฐานของบุคคลเท่านั้น

สมมติฐานที่ 8 เจตนาเชิงพฤติกรรม การควบคุมทางสภาพแวดล้อม ทักษะและความสามารถ สามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ได้

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 8 เพียงบางส่วน เนื่องจากตัวแปรทำนายทั้ง 3 ตัวมีสหสัมพันธ์พหุคูณกับเจตนาเชิงพฤติกรรม .46 และสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมได้ร้อยละ 21 ($R^2 = .21$) แต่มีตัวแปรเพียง 2 ตัวเท่านั้นที่มีน้ำหนักในการทำนายพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ เจตนาเชิงพฤติกรรม ($\beta = .23, p < .001$) และ ทักษะและความสามารถ ($\beta = .29, p < .001$) โดยทักษะและความสามารถเป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักในการทำนายสูงที่สุด

จากโครงสร้างของรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรมที่ระบุว่า นอกจากเจตนาเชิงพฤติกรรมที่เป็นปัจจัยในการกำหนดพฤติกรรมแล้ว Fishbein (2000) ยังเสนอปัจจัยอีก 2 ตัวประกอบด้วย การควบคุมทางสภาพแวดล้อม และทักษะและความสามารถ ที่น่าจะสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมได้ ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงศึกษาตัวแปรทั้งสองและนำตัวแปรทั้งสองเข้าสมการในการทำนายพฤติกรรม ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า มีเพียงตัวแปรเจตนาเชิงพฤติกรรม และตัวแปรทักษะและความสามารถเท่านั้นที่มีน้ำหนักในการทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนการควบคุมทางสภาพแวดล้อมไม่มีน้ำหนักในการทำนาย ดังนั้นผลการวิจัยสอดคล้องกับข้อเสนอของ Fishbein เพียงบางส่วน

สมมติฐานที่ 9 กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมแตกต่างกัน

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 9 เพียงบางส่วน เนื่องจากในความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ พบว่า กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์มีความเชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์ทำให้

สนุกสนานกับเพื่อนสูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์มีความเชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์ทำให้สิ้นเปลืองเงิน ทำให้สุขภาพเสื่อมโทรม ทำให้เสียการเรียน ทำให้อาจเกิดอุบัติเหตุ ทำให้ขาดสติ ทำให้ทะเลาะวิวาท ทำให้มีหนี้สิน และทำให้ติดแอลกอฮอล์ สูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนความเชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์ทำให้เมา และทำให้น้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 18)

ส่วนการประเมินผลของการกระทำ พบว่า กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์ประเมินว่าการมีสุขภาพเสื่อมโทรม การเมา การเสียการเรียน การขาดสติ การทะเลาะวิวาท การมีหนี้สิน และการติดแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่เลวน้อยกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ และกลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์ประเมินว่าการสนุกสนานกับเพื่อนเป็นสิ่งที่ดีสูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนผลของการกระทำอื่น ๆ คือ การสิ้นเปลืองเงิน การเกิดอุบัติเหตุ และการมีน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 18)

ผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์เชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์ให้ผลทางบวกสูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ และกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์เชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์ให้ผลทางลบสูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์ และจากการประเมินผลของการกระทำ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์ประเมินว่าผลกรรมทางลบเป็นสิ่งที่เลวน้อยกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ และประเมินผลกรรมทางบวกเป็นสิ่งที่ดีสูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์

ในความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง พบว่า กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์มีความเชื่อว่าการมีเพื่อน พ่อแม่ ญาติ พี่น้อง แฟน และครอบครัว คิดว่าตนควรดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ (แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 19)

ส่วนแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง พบว่า กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์ต้องการทำตามในสิ่งที่แฟนประสงคิให้ทำสูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ต้องการทำตามสิ่งที่ครอบครัวประสงคิให้ทำสูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เป็น เพื่อน พ่อแม่ ญาติ และพี่น้องนั้นทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 19)

ผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์เชื่อว่ากลุ่มอ้างอิงทุกกลุ่มคิดว่าตนควรดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง แสดงให้เห็นว่า กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์ต้องการทำตามในสิ่งที่แฟนประสงคิ

ให้ทำสูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ต้องการทำตามสิ่งที่ครอบครัวประสงค์ให้ทำสูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์

สำหรับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม พบว่า กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์มีความเชื่อว่าตนสามารถดื่มแอลกอฮอล์ได้สูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ แม้มีปัจจัยควบคุมทุกปัจจัยเกิดขึ้น ได้แก่ การไม่มีเงิน มีการสอบ นึกถึงพ่อแม่ ไม่มีเวลาว่าง มีการเรียน เพื่อนๆ ชัดขวาง มีคุณธรรมในการใช้ชีวิต มีสุขภาพแข็งแรง มีงานที่ต้องทำ การไม่ต้องการดื่มแอลกอฮอล์ พ่อแม่ห้ามปราม การไม่มีคนดื่มด้วย และแฟนไม่ให้ดื่ม (แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 20)

สมมติฐานที่ 10 กลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมแตกต่างกัน

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 10 เพียงบางส่วน เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ในความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ พบว่า กลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์มีความเชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์ทำให้สนุกสนานกับเพื่อนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์มีความเชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้เสียการเรียน ทำให้อาจเกิดอุบัติเหตุ ทำให้ขาดสติ ทำให้ทะเลาะวิวาท ทำให้มีหนี้สิน และทำให้ติดแอลกอฮอล์ สูงกว่ากลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนความเชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์ทำให้สิ้นเปลืองเงิน ทำให้สุขภาพเสื่อมโทรม ทำให้เมา และทำให้น้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 21)

ส่วนการประเมินผลของการกระทำ พบว่า กลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์ประเมินว่าการมีสุขภาพเสื่อมโทรม การเมา การเสียการเรียน การเกิดอุบัติเหตุ การขาดสติ การทะเลาะวิวาท การมีหนี้สิน การติดแอลกอฮอล์ และการมีน้ำหนักตัวเพิ่มเป็นสิ่งที่เลวน้อยกว่ากลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนผลของการกระทำอื่นๆ คือ การสิ้นเปลืองเงิน การสนุกสนานกับเพื่อนนั้นทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 21)

ผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า กลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์เชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์ให้ผลทางบวกสูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ และกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์เชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์ให้ผลทางลบสูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์ และจากการประเมินผลของการกระทำ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์ประเมินว่าผลกระทบทางลบเป็นสิ่งที่เลวน้อยกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์

ในความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง พบว่า กลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์มีความเชื่อว่ากลุ่มอ้างอิงทุกกลุ่ม คือ เพื่อน พ่อแม่ ญาติ พี่น้อง แฟน และครอบครัว คิดว่าตนควรดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่า กลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ (แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 22)

ส่วนแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง พบว่า กลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์และกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ต้องการทำตามกลุ่มอ้างอิงแต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกัน (แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 22)

ผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า กลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์เชื่อว่ากลุ่มอ้างอิงทุกกลุ่มคิดว่าตนควรดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ และแรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิง แสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์และกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ต้องการทำตามกลุ่มอ้างอิงทุกกลุ่มไม่แตกต่างกัน

สำหรับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม พบว่า กลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์มีความเชื่อว่าตนสามารถดื่มแอลกอฮอล์ได้สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ แม้มีปัจจัยควบคุมทุกปัจจัยเกิดขึ้น คือ การไม่มีเงิน มีการสอบ นึกถึงพ่อแม่ ไม่มีเวลาว่าง มีการเรียน เพื่อนๆ ชัดขวาง มีคุณธรรมในการใช้ชีวิต มีสุขภาพแข็งแรง มีงานที่ต้องทำ การไม่ต้องการดื่มแอลกอฮอล์ พ่อแม่ห้ามปราม การไม่มีคนดื่มด้วย และแฟนไม่ให้ดื่ม (แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 23)

สรุปคือ พบความแตกต่างกันของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมเป็นรายข้อ ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาจะใช้แอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ใช้แอลกอฮอล์ และกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ เช่นเดียวกับการศึกษาของ Yzer และคณะ (2004) ที่พบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นรายข้อ ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะใช้กัญชาสูงและกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะใช้กัญชาต่ำ

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้ศึกษาสามารถแทรกแซงพฤติกรรมเพื่อเปลี่ยนแปลงเจตนาและพฤติกรรมของบุคคลได้ โดยมุ่งเน้นที่จะเปลี่ยนแปลงความเชื่อพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถของตน สิ่งแรกที่ควรกระทำคือ คัดสรรความเชื่อพื้นฐานที่แตกต่างกัน ในกลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ และในกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ มาออกแบบเนื้อหาในสื่อที่ใช้ในการรณรงค์ เช่น แผ่นพับ ภาพยนตร์โฆษณาในโทรทัศน์ วิทยุ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น

เนื่องจากงานวิจัยนี้ พบว่ามีเพียงเจตคติต่อพฤติกรรมและการรับรู้ความสามารถของคนที่ มีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม ดังนั้นจึงคัดเลือกเฉพาะผลของการกระทำและปัจจัย เกี่ยวกับการควบคุมที่ได้จากทัศนระของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามาใช้ในการวิจัย เพื่อให้ผู้มีเจตนา จะดื่มแอลกอฮอล์และผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์ ดด ละ เลิก การดื่มแอลกอฮอล์ โดยเจตคติต่อพฤติกรรม ได้รับอิทธิพลจากผลของการกระทำและขึ้นอยู่กับผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผล ของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ ส่วนการรับรู้ความสามารถของคนที่ได้รับอิทธิพล จากปัจจัยเกี่ยวกับการควบคุมและขึ้นอยู่กับผลรวมของความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม ดังนั้นความ เชื่อที่สามารถแทรกแซงได้เกี่ยวข้องกับความเชื่อ 3 ประการ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการ กระทำ การประเมินผลของการกระทำ และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม ซึ่งความเชื่อที่คัดเลือก มานั้นควรเป็นความเชื่อที่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย ความเชื่อที่เกิดจากประสบการณ์ตรงของบุคคลมัก เป็นความเชื่อที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก ส่วนความเชื่อที่ได้มาจากแหล่งอื่นๆ เช่น ข่าวสาร การบอกเล่า ของเพื่อน ฯลฯ เป็นความเชื่อที่เปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่า

จากการวิเคราะห์ค่ามัธยฐานและอันดับของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การ ประเมินผลของการกระทำ ในกลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่ม แอลกอฮอล์ และในกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ (แสดงรายละเอียดไว้ใน ตารางที่ 18 และ 21) พบว่า กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์เชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ สนุกสนานกับเพื่อนสูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ และพบผลที่สอดคล้องกับในกลุ่มที่ ดื่มแอลกอฮอล์ที่เชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์ทำให้สนุกสนานกับเพื่อนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ดื่ม แอลกอฮอล์ ดังนั้นการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ควรโน้มน้าวใจให้บุคคลเชื่อว่าตนสามารถ สนุกสนานกับเพื่อนได้โดยไม่ต้องดื่มแอลกอฮอล์ ยกตัวอย่างเช่น การออกแบบภาพยนตร์โฆษณา ควรเปรียบเทียบให้บุคคลรับรู้ว่าการไม่ดื่มแอลกอฮอล์ดีกว่าการดื่มแอลกอฮอล์ จะก่อให้เกิดผลดีตามมา เช่น มีสติในการขับขี่รถ ไม่ประมาท เป็นต้น แต่เมื่อบุคคลสนุกสนานกับ เพื่อนและดื่มแอลกอฮอล์ร่วมด้วยจะก่อให้เกิดผลเสียตามมา เช่น เสียการเรียน เกิดอุบัติเหตุ เกิด การทะเลาะวิวาท เป็นต้น

เมื่อพิจารณาการประเมินผลของการกระทำ พบว่า กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์ ประเมินว่าการเมาเป็นสิ่งที่ไม่ดีน้อยกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ พบผลสอดคล้องกับใน กลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์ที่ประเมินว่าการเมาเป็นสิ่งที่ไม่ดีน้อยกว่ากลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ (แสดง รายละเอียดไว้ในตารางที่ 18 และ 21) ดังนั้นการแทรกแซงพฤติกรรมโดยสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ ควรมุ่งเน้นให้บุคคลรับรู้ว่าการเมาจากการดื่มแอลกอฮอล์จะก่อให้เกิดผลเสียอะไรตามมา เช่น การเมาจากการดื่มแอลกอฮอล์เป็นหนึ่งในการทำผิดศีลห้าข้อซึ่งเป็นหลักธรรมขั้นพื้นฐานของชาว พุทธ ที่จะก่อให้เกิดการทำผิดศีลในข้ออื่นๆตามมา

ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม พบว่า กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์เชื่อว่าตนสามารถดื่มแอลกอฮอล์ได้สูงกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ แม้จะมีปัจจัยควบคุมทุกปัจจัยเกิดขึ้น ได้แก่ การไม่มีเงิน มีการสอบ นึกถึงพ่อแม่ ไม่มีเวลาว่าง มีการเรียน เพื่อนๆ ชัดขวาง มีคุณธรรมในการใช้ชีวิต มีสุขภาพแข็งแรง มีงานที่ต้องทำ การไม่ต้องการดื่มแอลกอฮอล์ พ่อแม่ห้ามปราม การไม่มีคนดื่มด้วย และแฟนไม่ให้ดื่ม พบผลสอดคล้องกับในกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์ที่เชื่อว่าตนสามารถดื่มแอลกอฮอล์ได้สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ แม้จะมีปัจจัยควบคุมทุกปัจจัยเกิดขึ้นเช่นกัน (แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 20 และ 23) ดังนั้นการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อรณรงค์การลด ละ เลิก การดื่มแอลกอฮอล์ ควรนำเสนอว่า ตัวแบบที่มีความเชื่อคล้ายคลึงกับกลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์และกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ได้รับผลเสียจากการดื่มแอลกอฮอล์อย่างไร จากการโฆษณาทางโทรทัศน์ในชุด “เมาแล้วขับโดนจับคุมประพฤติ” เป็นผลงานที่เสนอว่าตัวแบบในเรื่องนี้ดื่มแอลกอฮอล์ได้ แม้ว่าจะไม่มีคนดื่มด้วยหรือเพื่อนๆ อาจชัดเจน แต่ท้ายที่สุดก็ไม่สามารถหลบหนีการจับกุมของตำรวจได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ตามแนวรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนพฤติกรรม โดยมีวัตถุประสงค์จำเพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน การควบคุมทางสภาพแวดล้อม ทักษะและความสามารถ การแสวงหาการสัมผัส จำนวนครั้งในการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต และเจตนาเชิงพฤติกรรม ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง

2.1 ผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำกับการประเมินผลของการกระทำ กับเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์

2.2 ผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง กับบรรทัดฐาน

2.3 ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม กับ การรับรู้ความสามารถของตน

3. เพื่อศึกษาการทำนายเจตนาการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยนำเจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน และการรับรู้ความสามารถของตน การแสวงหาการสัมผัส และ จำนวนครั้งในการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต เข้าสมการการทำนาย

4. เพื่อศึกษาการทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยนำการควบคุมทางสภาพแวดล้อม ทักษะและความสามารถ และเจตนาเชิงพฤติกรรม เข้าสมการการทำนาย

5. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ และระหว่างกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์และกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์

6. เพื่อเสนอแนะข้อมูลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี

สมมติฐานการวิจัย

1. เจตคติต่อพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมของผลคุณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ
2. บรรทัดฐานมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมของผลคุณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
3. การรับรู้ความสามารถของตนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม
4. เจตคติต่อพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม
5. บรรทัดฐานมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม
6. การรับรู้ความสามารถของตนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม
7. เจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน การแสวงหาการสัมผัส และจำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้
8. เจตนาเชิงพฤติกรรม การควบคุมทางสภาพแวดล้อม ทักษะและความสามารถ สามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ได้
9. กลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมแตกต่างกัน
10. กลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันสังกัดของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 สถาบัน ที่มีอายุระหว่าง 17-24 ปี จำนวนทั้งสิ้น 595 คน แบ่งเป็นเพศชาย 198 คน และเพศหญิง 397 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังต่อไปนี้คือ

1. แบบสอบถามที่ใช้วัดถึงขั้นเจตนาเชิงพฤติกรรมตามแนวรูปแบบบูรณาการของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ประกอบด้วย

1.1. ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เลขประจำตัว ชั้นปี คณะ เพศ อายุ เกรดเฉลี่ย จำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต

1.2. มาตรการวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral beliefs)

1.3. มาตรการวัดการประเมินผลของการกระทำ (Outcome evaluations)

1.4. มาตรการวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative beliefs)

1.5. มาตรการวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Motivation to comply)

1.6. มาตรการวัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (Control beliefs)

1.7. มาตรการวัดเจตคติ (Attitudes)

1.8. มาตรการวัดบรรทัดฐาน (Norms)

1.9. มาตรการวัดการรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy)

1.10. มาตรการวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม (Intention)

1.11. มาตรการวัดการควบคุมทางสภาพแวดล้อม (Environmental Constraints)

1.12. มาตรการวัดทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการแสดงพฤติกรรม (Skills and Abilities)

1.13. มาตรการวัดการแสวงหาการสัมผัส (Sensation seeking)

2. แบบสอบถามที่ใช้ในการวัดพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยรวบรวมมาตรการวัดทั้งหมดให้อยู่ในชุดเดียวกัน โดยระบุว่าเป็นแบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งประกอบด้วย

- มาตรการวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (11 ข้อ)

- มาตรการวัดการประเมินผลของการกระทำ (11 ข้อ)

- มาตรการวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (6 ข้อ)

- มาตรการวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (6 ข้อ)

- มาตรการวัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (13 ข้อ)

- มาตรการวัดเจตคติ (18 ข้อ)

- มาตรฐาน (4 ข้อ)
- มาตรฐานการรับรู้ความสามารถของตน (4 ข้อ)
- มาตรฐานเจตนาเชิงพฤติกรรม (4 ข้อ)
- มาตรฐานการควบคุมทางสภาพแวดล้อม (6 ข้อ)
- มาตรฐานทักษะและมาตรฐานความสามารถที่จำเป็นต่อการแสดงพฤติกรรม (5 ข้อ)
- มาตรฐานการแสวงหาการสัมผัส (24 ข้อ)
- มาตรฐานจำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต (1 ข้อ)

2. หลังจากให้กลุ่มตัวอย่างตอบมาตรฐานข้างต้น ซึ่งได้รวบรวมไว้ในแบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์แล้ว จากนั้นเว้นระยะเวลา 1 เดือนจึงให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดิมรายงานพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของตนในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Windows โดยมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. คำนวณหาคะแนนเจตคติจากมาตรฐานเจตคติทางตรง และมาตรฐานเจตคติทางอ้อมที่เกิดจากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำที่มีต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า
2. คำนวณหาคะแนนบรรทัดฐาน จากมาตรฐานทางตรงและมาตรฐานบรรทัดฐานทางอ้อมที่เกิดจากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มีต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า
3. คำนวณหาคะแนนการรับรู้ความสามารถของตน จากมาตรฐานการรับรู้ความสามารถของตนทางตรงและมาตรฐานการรับรู้ความสามารถของตนทางอ้อมที่เกิดจากผลรวมของความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมที่มีต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า
4. คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation) ระหว่าง
 - 4.1 เจตคติ กับ ผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรมกับการประเมินผลกรรม (สมมติฐานที่ 1)
 - 4.2 บรรทัดฐาน กับ ผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (สมมติฐานที่ 2)
 - 4.3 การรับรู้ความสามารถของตน กับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (สมมติฐานที่ 3)

5. คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation) ระหว่าง
 - 5.1 เจตคติที่มีต่อพฤติกรรม กับเจตนาเชิงพฤติกรรม (สมมติฐานที่ 4)
 - 5.2 บรรทัดฐาน กับเจตนาเชิงพฤติกรรม (สมมติฐานที่ 5)
 - 5.3 การรับรู้ความสามารถของตน กับเจตนาเชิงพฤติกรรม (สมมติฐานที่ 6)
6. คำนวณสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) โดยใส่ตัวแปรทำนายพร้อมกันหมด (Enter method) ตัวแปรทำนาย คือ เจตคติ บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน การแสวงหาการสัมผัส และจำนวนครั้งที่เคยดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต ตัวแปรเกณฑ์คือ เจตนาเชิงพฤติกรรม (สมมติฐานที่ 7)
7. คำนวณสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) โดยใส่ตัวแปรทำนายพร้อมกันหมด (Enter method) ตัวแปรทำนาย คือ การควบคุมทางสภาพแวดล้อม ทักษะและความสามารถ เจตนาเชิงพฤติกรรม ตัวแปรเกณฑ์คือ พฤติกรรม (สมมติฐานที่ 8)
8. วิเคราะห์ความแตกต่างของค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ผลคุณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำกับการประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ผลคุณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม ด้วยการทดสอบค่าที (t -test) ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ และระหว่างกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ (สมมติฐานที่ 9 และ 10)

ผลการวิจัย

1. เจตคติต่อพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมของผลคุณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. บรรทัดฐานมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลรวมของผลคุณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. การรับรู้ความสามารถของตนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. เจตคติต่อพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. บรรทัดฐานมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
6. การรับรู้ความสามารถของตนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

7. เจตคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตน การแสวงหาการสัมผัส และจำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต สามารถอธิบายความแปรปรวนในเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ร้อยละ 51 โดยมีเพียงเจตคติต่อพฤติกรรม การรับรู้ความสามารถของตน และจำนวนครั้งของการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต ที่สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการรับรู้ความสามารถของตนเป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักในการทำนายสูงที่สุด

8. เจตนาเชิงพฤติกรรม การควบคุมทางสภาพแวดล้อม ทักษะและความสามารถ สามารถอธิบายความแปรปรวนในพฤติกรรมได้ร้อยละ 21 โดยมีเพียงเจตนาเชิงพฤติกรรม และทักษะและความสามารถที่สามารถทำนายพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยทักษะและความสามารถเป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักในการทำนายสูงที่สุด

9. มีขมิมเลขคณิตของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญบางข้อในกลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งในกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนเพศหญิงมากกว่าเพศชายค่อนข้างมาก และกลุ่มที่มีเจตนาจะดื่มมีจำนวนมากกว่ากลุ่มที่มีเจตนาจะไม่ดื่ม ผู้วิจัยไม่ได้ทำการควบคุมตัวแปรเพศและจำนวนของคนสองกลุ่ม ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาที่ควบคุมตัวแปรเพศและจำนวนคนในแต่ละกลุ่มให้มีจำนวนเท่าๆ กันเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นว่าแตกต่างกันหรือไม่

2. ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าบรรทัดฐาน (หรือการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง) และการแสวงหาการสัมผัส ไม่มีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม จึงน่าจะมีการศึกษาเพิ่มเติมว่ายังมีปัจจัยหรือตัวแปรใดอีกบ้างที่กำหนดเจตนาเชิงพฤติกรรม

3. ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าเจตนาเชิงพฤติกรรม การควบคุมทางสภาพแวดล้อม และทักษะและความสามารถสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมได้เพียงร้อยละ 21 ดังนั้น จึงน่าจะมีการศึกษาเพิ่มเติมว่ายังมีปัจจัยหรือตัวแปรใดอีกบ้างที่กำหนดพฤติกรรม

4. ในการศึกษาเพิ่มเติมควรพัฒนามาตรวัดการควบคุมทางสภาพแวดล้อมให้มีความสั้นกระชับมากกว่านี้ เพื่อง่ายต่อการตีความ

5. จากผลการศึกษาที่พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนมีน้ำหนักในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์สูงที่สุด ดังนั้นการรณรงค์เพื่อยับยั้งไม่ให้วัยรุ่นหันมาบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ควรเน้นประเด็นเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนซึ่งบุคคลสังเกตจากผลกรรมที่ตัวเองได้รับ

6. จากการทบทวนงานวิจัยพบว่า การวัดตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมในโครงสร้างของรูปแบบบูรณาการ ที่ได้มาจากความเชื่อของกลุ่มตัวอย่างมีการวัดสองแนวทาง คือ หาผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเด่นชัดและการให้น้ำหนักความเชื่อเด่นชัดแต่ละความเชื่อ และหาค่าเฉลี่ยของผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเด่นชัดและการให้น้ำหนักความเชื่อเด่นชัดแต่ละความเชื่อ ดังนั้นในการศึกษาในอนาคตต่อไปควรนำความเชื่อที่ได้จากการคำนวณทั้งสองวิธีมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- จรินทร์ วินทะไชย์. (2541). *ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระพร อุวรรณโณ. (2546). *เจตคติ: การศึกษาตามแนวทฤษฎีหลัก* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร. คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา)
- ธีระพร อุวรรณโณ. (2528). *ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูราเกี่ยวกับจริยธรรม. ในเอกสารการสอนชุดวิชาจริยศึกษา (เล่มที่ 1 หน่วยที่ 4 ตอนที่ 4.4, หน้า 235-265).* กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มนัส จินตนะดิลกกุล. (2530). *การเปรียบเทียบรูปแบบของพีชไบน์กับรูปแบบของทรีแอนด์ในการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งซ่อม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของครูและผู้นำท้องถิ่นในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดขอนแก่น ในวันที่ 28 ธันวาคม 2529.* วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มันทนา สิริรัตโนภาส. (2538). *การสำรวจความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม เจตนา และพฤติกรรมการบริจาคโลหิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน.* วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา สังคม ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มันทนา สิริรัตโนภาส. (พฤษภาคม-สิงหาคม 2540). *การสำรวจความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม เจตนา และพฤติกรรมการบริจาคโลหิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน. วารสารจิตวิทยา, 4, 109-119.*
- วิชัย โปษยะจินดา, & อาภา ศิริวงศ์ ณ อยุธยา. (2544). *สุราในสังคมไทย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลักขณา เต็มศิริกุลชัย, ภรณ์ วัฒนสมบุญ, ประภาเพ็ญ สุวรรณ, & ณัฐกมล ชาญสาธิตพร. (2542). การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชนไทย. *วารสารนโยบายและแผนสาธารณสุข*, 2(4), 44-60.

สมชาย เจียรนัยศิลป์, & ไพฑูรย์ สุริยะวงศ์ไพศาล. (2545). เกิดอะไรขึ้น! หลังจากเบียร์หรือเหล้า เข้าสู่ร่างกาย. *หมอลชาวบ้าน*, 23(276), 9-17.

สุรินทร์ ธรรมนิเวศ. (2539). 30 ปี สมาคมการตลาดแห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สมาคมการตลาดแห่งประเทศไทย.

ภาษาอังกฤษ

Andrew, M., & Cronin, C. (1997). Two measure of sensation seeking as predictors of alcohol use among high school males. *Personality and Individual Differences*, 22, 393-401.

Ajzen, I. & Fishbein, M. (1980). *Understanding attitudes and predicting social behavior*. Engle Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Ajzen, I. (1988). *Attitude, personality, and behavior*. Chicago: Dorsey.

Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50, 179-211.

Ajzen, I. (2002). Perceived behavioral control, self-efficacy, locus of control, and the theory of planned behavior. *Journal of Applied Social Psychology*, 32, 665-683.

Ajzen, I. (2003). *Constructing a TpB questionnaire: Conceptual and methodological considerations*. Retrieved on March 27, 2002, from <http://www-unix.oit.umass.edu/~ajzen/pdf/tpb.measurement.pdf>

- Armitage, C. J., & Conner, M. (1999). Distinguishing perceptions of control from self-efficacy: Predicting consumption of a low-fat diet using the theory of planned behavior. *Journal of Applied Social Psychology, 29*, 72-90.
- Armitage, C. J., & Conner, M. (2001). Social cognitive determinants of blood donation. *Journal of Applied Social Psychology, 31*, 1431-1457.
- Arnett, J. J. (1994). Sensation seeking: A new conceptualization and a new scale. *Personality and Individual Differences, 16*, 289-296.
- Arnett, J. J. (1996). Sensation seeking, aggressiveness, and adolescent reckless behavior. *Personality and Individual Differences, 20*, 693-702.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliff, NJ: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman.
- Brinberg, D., & Durand, J. (1983). Eating at fast-food restaurants: An analysis using two behavioral intention models. *Journal of Applied Social Psychology, 13*, 456-472.
- Corsini, R. J. (Ed.). (1994). *Encyclopedia of psychology* (2nd ed.). New York: Wiley.
- Earleywine, M., & Finn, P. R. (1991). Sensation seeking explains the relation between behavioral disinhibition and alcohol consumption. *Addictive Behavior, 16*, 123-128.
- Fishbein, M. & Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intention, and behavior: An introduction to theory and research*. Boston: Addison-Wesley.
- Fishbein, M. (2000). The role of theory in HIV prevention. *AIDS Care, 12*, 273-278.

- Fishbein, M. (2001). Project SAFER: Using theory to identify critical targets for HIV prevention interventions. *Psychology, Health & Medicine, 6*, 137-138.
- Fishbein, M., Hennessy, M., Yzer, M., & Douglas, J. (2003). Can we explain why some people do and some people do not act on their intentions? *Psychology, Health & Medicine, 8*, 3-18.
- Fishbein, M., von Haefen, I., & Appleyard, J. (2001). The role of theory in developing effective interventions: Implications from Project SAFER. *Psychology, Health & Medicine, 6*, 223-238.
- Ham, L. S., & Hope, D. A. (2003). College students and problematic drinking: A review of the literature. *Clinical Psychology Review, 23*, 719-759.
- Kasprzyk, D., Montano, D. E., & Fishbein, M. (1998). Application of integrated behavioral model to predict condom use: A prospective study among high HIV risk groups. *Journal of Applied Social Psychology, 28*, 1557-1583.
- Kenski, K., Appleyard, J., von Haefen, I., Kasprzyk, D., & Fishbein, M. (2001). Theoretical determinants of condom use intention for vaginal sex with a regular partner among male and female injecting drug users. *Psychology, Health & Medicine, 6*, 179-190.
- Lacy, W. B. (1981). The influence of attitudes and current friends on drug use intentions. *Journal of Social Psychology, 113*, 65-76.
- Lajunen, T., & Rasanen, M. (2004) Can social psychological models be used to promote bicycle helmet use among teenagers? A comparison of the health belief model, theory of planned behavior, and the locus of control. *Journal of Safety Research, 35*, 115-123.
- Malotte, C. K., Jarvis, B., Fishbein, M., Kamb, M., Latesta, M., Hoxworth, T., et al, (2000). Stage of change versus an integrated psychosocial theory as a basis for developing effective behaviour change interventions. *AIDS Care, 12*, 357-364.

- Manstead, A. S. R., & van Eekelen, S. A. M. (1998). Distinguishing between perceived behavioral control and self-efficacy in the domain of academic intentions and behaviors. *Journal of Applied Social Psychology, 28*, 1375-1392.
- Montano, D., Kasprzyk, D., von Haeften, I., & Fishbein, M. (2001). Toward an understanding of condom use behaviours: A theoretical and methodological overview of Project SAFER. *Psychology, Health & Medicine, 6*, 139-150.
- Poss, J. E. (2001). Developing a new model for cross-cultural research: Synthesizing the health belief model and the theory of reasoned action. *Advances in Nursing Science, 23*, 1-5.
- Proctor, W. R. (1994). *Skill acquisition and human performance*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Sayeed, S., Fishbein, M., Hornik, R., Cappella, J., & Ahern, R. K. (2005). Adolescent marijuana use intention: Using theory to plan an intervention. *Drugs: Education, Prevention & Policy, 12*, 19-34.
- Sparks, P., Guthrie, C. A., & Shepherd, R. (1997). The dimensional structure of the perceived behavioral control construct. *Journal of Applied Social Psychology, 27*, 418-438.
- Summer, D. (Ed.). (1987). *Longman dictionary of contemporary English* (2nd ed.). Harlow: Longman Group UK.
- Triandis, H. C. (1980). Values, attitudes, and interpersonal behavior. In H. E. Howe, & M. M. Page (Eds.), *Nebraska Symposium on Motivation: Vol. 27* (pp. 195-259). Lincoln: University of Nebraska Press.
- von Haeften, I., Fishbein, M., Kasprzyk, D., & Montano, D. (2001). Analyzing data to obtain information to design targeted interventions. *Psychology, Health & Medicine, 6*, 151-164.

Wehmeier, S. (Ed.). (2000). *Oxford advanced learner's dictionary* (6th ed.). New York: Oxford University Press.

Yzer, M. C., Cappella, J. N., Fishbein, M., Hornik, R., Sayeed, S., & Ahern, R. K. (2004). The role of distal variables in behavior change: Effects of adolescents' risk for marijuana use on intention to use marijuana. *Journal of Applied Social Psychology, 34*, 1229-1250.

Zarevski, P., Marusic, I., Zolotic, S., Bunjevac, T., & Vukosav, Z. (1998). Contribution of Arnett's inventory of sensation seeking and Zuckerman's sensation seeking scale to the differentiation of athletes engaged in high and low risk sports. *Personality and Individual Differences, 25*, 763-768.

Zuckerman, M. (1979). *Sensation seeking: Beyond the optimal level of arousal*. Hillsdale, NJ: Elbaum.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

ตาราง ก1

ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ จากตัวอย่าง
ทั้งหมด แยกตามเพศ

เพศ	n	อายุต่ำสุด	อายุสูงสุด	M	SD
ชาย	198	17	24	19.81	1.51
หญิง	397	17	24	19.56	1.32
รวม	595	17	24	19.65	1.39

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ก2

ข้อมูลส่วนตัวของตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนตัว	ชาย (198 คน)		หญิง (397 คน)		รวม (595 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สถาบันการศึกษา						
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	57	28.79	107	26.95	164	27.56
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	37	18.69	109	27.46	146	24.54
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	44	22.22	92	23.17	136	22.86
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	60	30.30	89	22.42	149	25.04
ชั้นปี						
ชั้นปีที่ 1	71	35.86	145	36.52	216	36.30
ชั้นปีที่ 2	73	36.87	142	35.77	215	36.13
ชั้นปีที่ 3	15	7.58	32	8.06	47	7.90
ชั้นปีที่ 4	33	16.67	59	14.86	92	15.46
ชั้นปีที่ 5	4	2.02	19	4.79	23	3.87
ชั้นปีที่ 6	2	1.01	0	0.00	2	0.34
ประสบการณ์ในการดื่มแอลกอฮอล์						
เคยดื่ม	166	83.84	275	69.27	441	74.12
ไม่เคยดื่ม	32	16.16	122	30.73	154	25.88
จำนวนครั้งในการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต						
ปีละไม่ถึง 12 ครั้ง	84	42.42	207	52.14	291	48.91
เดือนละ 1 ครั้ง	25	12.63	22	5.54	47	7.90
เดือนละ 2 ครั้ง	16	8.08	24	6.05	40	6.72
เดือนละ 3 ครั้ง	10	5.05	6	1.51	16	2.69
เดือนละ 4 ครั้ง	9	4.55	5	1.26	14	2.35
เดือนละ 5 ครั้ง	4	2.02	2	0.50	6	1.01
มากกว่าเดือนละ 5 ครั้ง	18	9.09	9	2.27	27	4.54
ไม่เคยดื่ม	32	16.16	122	30.73	154	25.88

ภาคผนวก ข

แบบสำรวจชั้นสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์
ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีชุดแรก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับการตีพิมพ์แอลกอฮอล์

แบบสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีเกี่ยวกับการตีพิมพ์แอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ของนางสาวจุฬาลักษณ์ เซาว์สุวรรณกิจ สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านโปรดอ่านคำชี้แจงและคำแนะนำอย่างละเอียด พร้อมทั้งตอบคำถามตามความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน โดยผู้วิจัยขอรับรองว่าคำตอบของท่านจะเป็นความลับ และจะไม่ส่งผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้มี 2 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 : ข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 : แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการตีพิมพ์แอลกอฮอล์ ประกอบด้วย

ชุดข้อคำถาม 3 ชุด

ตอนที่ 1

ข้อมูลส่วนตัว

คำแนะนำ

โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือขีดเครื่องหมายถูก (✓) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เลขประจำตัว.....

2. ชั้นปีที่.....

3. คณะ.....

4. เพศ () ชาย () หญิง

5. อายุ.....ปี

6. เกรดเฉลี่ยรวมทุกภาคการศึกษาของท่าน (GPAX) ประมาณ

() 1. ไม่เกิน 1.50 () 2. ระหว่าง 1.51 ถึง 2.00 () 3. ระหว่าง 2.01 ถึง 2.50

() 4. ระหว่าง 2.51 ถึง 3.00 () 5. ระหว่าง 3.01 ถึง 3.50 () 6. ระหว่าง 3.51 ถึง 4.00

7. สาขาวิชาเอกของท่าน.....

สาขาวิชาโท (หรือวิชาเอกคู่).....

8. ท่านเคยตีพิมพ์แอลกอฮอล์หรือไม่

() 1. เคย () 2. ไม่เคย (ถ้าไม่เคยให้ข้ามไปตอบข้อ 12)

9. โดยเฉลี่ยแล้ว ท่านดื่มแอลกอฮอล์บ่อยเพียงไร

- () 1. ปีละไม่ถึง 12 ครั้ง
- () 2. เดือนละ 1 ครั้ง
- () 3. เดือนละ 2 ครั้ง
- () 4. เดือนละ 3 ครั้ง
- () 5. เดือนละ 4 ครั้ง
- () 6. เดือนละ 5 ครั้ง
- () 7. มากกว่าเดือนละ 5 ครั้ง

10. ท่านดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

สถานที่ในการดื่ม แอลกอฮอล์	ความบ่อยในการดื่มในแต่ละสถานที่							
	ไม่ได้ ดื่ม เลย	ปีละไม่ ถึง 12 ครั้ง	เดือน ละ 1 ครั้ง	เดือน ละ 2 ครั้ง	เดือน ละ 3 ครั้ง	เดือน ละ 4 ครั้ง	เดือน ละ 5 ครั้ง	มากกว่า เดือนละ 5 ครั้ง
10.1 ที่บ้านตนเอง								
10.2 ที่บ้านเพื่อน								
10.3 ที่ร้านอาหาร								
10.4 ที่สถานบันเทิง (เช่น ผับ บาร์ ไนท์คลับ)								
10.5 ที่อื่นๆ โปรด ระบุ.....								

11. ท่านดื่มแอลกอฮอล์เพื่อจุดประสงค์ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. สังสรรค์กับเพื่อน
- () 2. ช่วยคลายเครียด
- () 3. การยอมรับในกลุ่มเพื่อน
- () 4. แสดงความร่วมสมัย
- () 5. อื่นๆ โปรดระบุ

12. ท่านคิดว่า การดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่จำเป็นหรือไม่

- () 1. จำเป็น
- () 2. ไม่จำเป็น

ตอนที่ 2

แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์

ชุดที่ 1

คำแนะนำ

โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อ แล้วเติมคำตอบลงในช่องที่กำหนดให้

1. ท่านคิดว่าหากท่านดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า จะก่อให้เกิดผลอะไรตามมาบ้าง

- 1).....
- 2).....
- 3).....
- 4).....
- 5).....
- 6).....
- 7).....
- 8).....
- 9).....

2. หากท่านดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า จะทำให้ท่านนึกถึงใครหรือกลุ่มคนใดที่มีความสำคัญสำหรับท่านบ้าง

- 1).....
- 2).....
- 3).....
- 4).....
- 5).....
- 6).....
- 7).....
- 8).....
- 9).....

3. ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ขัดขวางการที่ท่านจะดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า

- 1).....
- 2).....
- 3).....
- 4).....
- 5).....
- 6).....
- 7).....
- 8).....
- 9).....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชุดที่ 2

คำแนะนำ

โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อ และพิจารณาความรู้สึกของท่านว่าสอดคล้องกับค่าทางด้านซ้ายตรงกลาง หรือด้านขวา แล้วจึงพิจารณาระดับของความรู้สึกว่าอย่างน้อยเพียงใด จากนั้นโปรดขีดเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องว่าง **เพียงช่องเดียว** ที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุดในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อ

ตัวอย่างคำถาม

ฉันคิดว่า หากฉันดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า จะเป็นสิ่งที่

ควรทำ: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่ควรทำ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

ตัวอย่างการตอบ

1. ถ้าท่านคิดว่า หากท่านดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้าจะเป็นสิ่งที่ **ควรทำมาก** ให้ทำ
 เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง **มาก** ทางด้านซ้าย ใกล้เคียงกับคำว่า **ควรทำ**

ควรทำ: ✓ _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่ควรทำ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

2. ถ้าท่านคิดว่า หากท่านดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้าจะเป็นสิ่งที่ **ควรทำปานกลาง** ให้ทำ
 เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง **ปานกลาง** ทางด้านซ้าย ใกล้เคียงกับคำว่า **ควรทำ**

ควรทำ: _____ : ✓ _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่ควรทำ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

3. ถ้าท่านคิดว่า หากท่านดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้าจะเป็นสิ่งที่ ควรทำน้อย ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง น้อย ทางด้านซ้าย ใกล้เคียงกับคำว่า ควรทำ

ควรทำ: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่ควรทำ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

4. ถ้าท่านคิดว่า หากท่านดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้าจะเป็นสิ่งที่ ควรทำและไม่ควรทำ พอๆกัน ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 2 ด้านพอๆกัน

ควรทำ: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่ควรทำ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

5. ถ้าท่านคิดว่า หากท่านดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้าจะเป็นสิ่งที่ ไม่ควรทำน้อย ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง น้อย ทางด้านขวา ใกล้เคียงกับคำว่า ไม่ควรทำ

ควรทำ: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่ควรทำ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

6. ถ้าท่านคิดว่า หากท่านดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้าจะเป็นสิ่งที่ ไม่ควรทำปานกลาง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ปานกลาง ใกล้เคียงกับคำว่า ไม่ควรทำ

ควรทำ: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่ควรทำ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

7. ถ้าท่านคิดว่า หากท่านดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้าจะเป็นสิ่งที่ ไม่ควรทำมาก ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง มาก ทางด้านขวา ใกล้เคียงกับคำว่า ไม่ควรทำ

ควรทำ: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่ควรทำ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

คำแนะนำ

กรุณาทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด (เลือกเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อและตอบทุกข้อในแบบสำรวจ)

ฉันคิดว่า หากฉันดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า จะเป็นสิ่งที่

1. มีโทษ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : มีประโยชน์
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอดี กัน
2. แปลกใหม่ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : จำเจ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอดี กัน
3. น่าสมัย : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : น่าสมัย
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอดี กัน
4. น่าเบื่อ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : น่าตื่นเต้น
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอดี กัน
5. ควรทำ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่ควรทำ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอดี กัน
6. น่าชื่นชม : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : น่าตำหนิ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอดี กัน
7. น่าละอายใจ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : น่าภาคภูมิใจ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอดี กัน

ฉันคิดว่า หากฉันดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า จะเป็นสิ่งที่

8. เต็มใจ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ฝืนใจ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน
9. เท่หึ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่เท่หึ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน
10. สูญเปล่า : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : คุ้มค่า
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน
11. แก่แดด : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : สมวัย
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน
12. สร้างเสริม : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : บั่นทอน
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน
13. ไม่เหมาะสม : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เหมาะสม
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน
14. มีมนุษย์สัมพันธ์ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่มีมนุษย์สัมพันธ์
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน
15. ดึงดูดใจ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่ดึงดูดใจ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

ฉันคิดว่า หากฉันดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า จะเป็นสิ่งที่

16. ขาดสติ: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : มีสติ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน
17. เข้าสังคมไม่ได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เข้าสังคมได้
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน
18. เจริญอาหาร : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่เจริญอาหาร
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน
19. ไม่มั่นใจในตนเอง : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : มั่นใจในตนเอง
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชุดที่ 3

คำแนะนำ

โปรดทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

1. บุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อฉัน คิดว่าฉันควรดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

2. คนส่วนมากที่มีความสำคัญในชีวิตฉัน คิดว่าฉันควรดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

3. บุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อฉัน ดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

4. คนส่วนมากที่มีความสำคัญในชีวิตฉัน ดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

5. ฉันเชื่อว่า ฉันมีความสามารถที่จะดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วง 1 เดือนข้างหน้าได้ แม้จะมีอุปสรรคเกิดขึ้น

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

6. **ฉันเห็นว่า** ฉันมีความสามารถที่จะดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้าได้ แม้จะมีอุปสรรคเกิดขึ้น

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

7. **ฉันเชื่อมั่นว่า** ฉันจะสามารถดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้าได้ แม้จะมีอุปสรรคเกิดขึ้น

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

8. หากฉันควบคุมทุกอย่างได้ **ฉันมั่นใจว่า** ฉันจะสามารถดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้าได้

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

9. **ฉันตั้งใจ** ที่จะดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

10. **ฉันต้องการ** ที่จะดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

11. **ฉันมีเจตนา** ที่จะดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

12. **ฉันทัดสินใจ** ที่จะดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอปๆ กัน

13. **ฉันทเรียนรู** การดื่มแอลกอฮอล์มาในอดีต

จริง : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เท็จ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอปๆ กัน

14. **ฉันทฝึกฝน** การดื่มแอลกอฮอล์มาในอดีต

จริง : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เท็จ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอปๆ กัน

15. **ฉันทเข้าใจ** วิธีการดื่มแอลกอฮอล์

จริง : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เท็จ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอปๆ กัน

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์
ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีชุดที่สอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการติ่มแอลกอฮอล์

คำชี้แจง

แบบสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีเกี่ยวกับการติ่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ของนางสาวจุฬาลักษณ์ เซาว์สุวรรณกิจ สาขาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพื่อให้การวิจัยมีคุณภาพและได้ผลเป็นที่น่าเชื่อถือ ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือในการอ่านคำแนะนำในการตอบแบบสำรวจอย่างละเอียด และโปรดตอบให้ครบทุกข้อตามความรู้สึที่แท้จริงของท่าน โดยผู้วิจัยขอรับรองว่าคำตอบของท่านจะเป็นความลับ และจะไม่ส่งผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด

ข้อมูลส่วนตัว

คำแนะนำ

โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือขีดเครื่องหมายถูก (✓) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เลขประจำตัว.....
2. ชั้นปีที่.....
3. คณะ.....
4. เพศ () ชาย () หญิง
5. อายุ.....ปี
6. เกรดเฉลี่ยรวมทุกภาคการศึกษาของท่าน (GPAX) ประมาณ

() 1. ไม่เกิน 1.50	() 2. ระหว่าง 1.51 ถึง 2.00	() 3. ระหว่าง 2.01 ถึง 2.50
() 4. ระหว่าง 2.51 ถึง 3.00	() 5. ระหว่าง 3.01 ถึง 3.50	() 6. ระหว่าง 3.51 ถึง 4.00
7. สาขาวิชาเอกของท่าน.....
สาขาวิชาโท (หรือวิชาเอกคู่).....
8. ท่านเคยติ่มแอลกอฮอล์หรือไม่

() 1. เคย	() 2. ไม่เคย	(ถ้าไม่เคยให้ข้ามไปตอบข้อ 12)
------------	---------------	---------------------------------
9. โดยเฉลี่ยแล้ว ท่านติ่มแอลกอฮอล์บ่อยเพียงไร

() 1. ปีละไม่ถึง 12 ครั้ง	() 2. เดือนละ 1 ครั้ง
() 3. เดือนละ 2 ครั้ง	() 4. เดือนละ 3 ครั้ง
() 5. เดือนละ 4 ครั้ง	() 6. เดือนละ 5 ครั้ง
() 7. มากกว่าเดือนละ 5 ครั้ง	

10. ท่านดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

สถานที่ในการดื่ม แอลกอฮอล์	ความบ่อยในการดื่มในแต่ละสถานที่							
	ไม่ได้ ดื่ม เลย	ปีละไม่ ถึง 12 ครั้ง	เดือน ละ 1 ครั้ง	เดือน ละ 2 ครั้ง	เดือน ละ 3 ครั้ง	เดือน ละ 4 ครั้ง	เดือน ละ 5 ครั้ง	มากกว่า เดือนละ 5 ครั้ง
10.1 ที่บ้านตนเอง								
10.2 ที่บ้านเพื่อน								
10.3 ที่ร้านอาหาร								
10.4 ที่สถานบันเทิง (เช่น ผับ บาร์ ไนท์คลับ)								
10.5 ที่อื่นๆ โปรดระบุ....								

11. ท่านดื่มแอลกอฮอล์เพื่อจุดประสงค์ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. สังสรรค์กับเพื่อน () 2. ช่วยคลายเครียด
 () 3. การยอมรับในกลุ่มเพื่อน () 4. แสดงความร่วมสมัย
 () 5. อื่นๆ โปรดระบุ

12. ท่านคิดว่า การดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่จำเป็นหรือไม่

- () 1. จำเป็น () 2. ไม่จำเป็น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำ

โปรดอ่านข้อความ และพิจารณาความรู้สึกของท่านในแต่ละข้อว่าสอดคล้องกับคำทางด้านซ้าย ตรงกลาง หรือด้านขวา แล้วจึงพิจารณาระดับของความ รู้สึกว่า มากน้อยเพียงใด จากนั้นโปรดขีด เครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องว่าง เพียงช่องเดียวที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด และโปรดตอบ ทุกข้อ

1. สภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการตีมูลค่าของฮอสต์ของฉันในช่วง 1 เดือนข้างหน้า

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

2. ปัจจัยภายนอกที่ฉันไม่สามารถควบคุมได้ ส่งผลต่อการตีมูลค่าของฮอสต์ของฉันในช่วง 1 เดือนข้างหน้า

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

3. การตีมูลค่าของฮอสต์ของฉันในช่วง 1 เดือนข้างหน้า ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

4. การตีมูลค่าของฮอสต์ของฉันในช่วง 1 เดือนข้างหน้า ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกที่ฉันไม่สามารถควบคุมได้

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอๆ กัน

5. การดื่มแอลกอฮอล์ของฉันทันในช่วง 1 เดือนข้างหน้า เกิดจากสถานการณ์พาไป

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอดี กัน

6. สำหรับฉัน อิทธิพลทางสภาพแวดล้อมทำให้การดื่มแอลกอฮอล์ของฉันทันในช่วง 1 เดือนข้างหน้า เป็น
 สิ่ง

ง่าย : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ยาก
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอดี กัน

7. ฉันทดื่มแอลกอฮอล์ได้ ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า

จริง : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เท็จ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอดี กัน

8. ฉันทสามารถดื่มแอลกอฮอล์ได้ ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า

จริง : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เท็จ
 มาก ปานกลาง น้อย 2 ด้าน น้อย ปานกลาง มาก
 พอดี กัน

สถาบันวิจัยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

มาตรฐานการแสวงหาการสัมผัส

มาตรฐานการแสวงหาการสัมผัสนี้ พัฒนาขึ้นในวิชา 3800784 การวิจัยเชิงจิตวิทยา ปีการศึกษา 2546 และวิชา 3803625 ทฤษฎีและการวัดเจตคติ ปีการศึกษา 2547 โดยรองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ เป็นอาจารย์ผู้สอนที่ร่วมสร้างกับนิสิตปริญญาโทและปริญญาเอกสาขาจิตวิทยาสังคมรวม 8 คน

มาตรฐานนี้พัฒนาตามแนวคิดของ Arnett (1994) ซึ่งแบ่งเป็นสององค์ประกอบย่อย คือ ความแปลกใหม่ (Novelty) กับความเข้มของสิ่งเร้าทางสัมผัส (Intensity) ในการสร้างได้แปลและเรียบเรียงข้อกระทงของ Arnett และข้อกระทงของ Zuckerman (1979) เฉพาะที่เข้ากันได้กับองค์ประกอบของ Arnett รวมทั้งสร้างข้อกระทงเพิ่มเติม รวมข้อกระทงขึ้นต้นได้จำนวน 40 ข้อ

นำมาตรไปให้นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 203 คนตอบ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าอำนาจจำแนกระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และคำนวณค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้อกระทงอื่นๆ (Corrected Item-Total Correlation) ข้อกระทงที่ผ่านการคัดเลือกมีจำนวน 24 ข้อ

จากนั้นนำไปหาความตรงของมาตรโดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้จักขณะอยู่แล้ว (Known group technique) โดยกลุ่มที่คาดว่าจะเป็กลุ่มสูงจำนวน 100 คน ประกอบด้วย นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากชมรมยิงปืน ชมรมฟันดาบ ชมรมมวย ชมรมเทควันโด ชมรมคาราเต้ ชมรมรักบี้ ชมรมฟุตบอล และบุคคลทั่วไปอายุประมาณ 16-25 ปี ที่เล่นกีฬาสุดขั้วประเภทสเก็ตบอร์ดบริเวณหน้าสนามกีฬาแห่งชาติ และกลุ่มที่คาดว่าจะเป็กลุ่มต่ำจำนวน 100 คน ประกอบด้วย นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากชมรมพุทธศาสตร์และประเพณี ชมรมคริสเตียน ชมรมเปตอง ชมรมบิรด์จี้และหมากระดาน นักศึกษาจากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และบุคคลทั่วไปอายุประมาณ 16-25 ปี ที่เข้าร่วมกิจกรรมของคริสจักรความหวังกรุงเทพฯ มูลนิธิความหวังของชาวไทย ผลการวิเคราะห์พบว่ากลุ่มสูงมีค่าเฉลี่ย ($M = 64.66$, $SD = 8.82$) สูงกว่ากลุ่มต่ำ ($M = 57.44$, $SD = 6.87$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t(198) = 6.435$, $p < .0005$)

ข้อกระทงตัวอย่างจำนวน 3 ข้อปรากฏอยู่ข้างล่างนี้

ข้อกระทงตัวอย่างจำนวน 3 ข้อปรากฏอยู่ข้างล่างนี้

1. ฉันคิดว่าการได้แต่งงานกับชาวต่างชาติน่าสนใจดี
2. เวลาที่ฉันฟังเพลง ฉันชอบฟังเพลงเสียงดัง
3. ฉันไม่ไปดูหนังที่มีเนื้อหาน่ากลัวหรือมีความตึงเครียดสูง

ท่านที่สนใจจะนำมาตรวัดนี้ไปใช้ในการวิจัย โปรดนำจดหมายจากอาจารย์ที่ปรึกษา (สำหรับนิสิตนักศึกษา) หรือสังกัด (สำหรับผู้ที่ไม่ได้เป็นนิสิตนักศึกษา) เพื่อขออนุญาตใช้มาตรวัด ข้อตัวอย่าง มาตรวัดและวิธีให้คะแนน โดยจำหน่ายถึงและไปยื่นด้วยตนเองกับ

รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อูวรรณโณ
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทร. 02-218-9916, 02-218-9925

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

ตาราง จ1

ความถี่ ร้อยละ และร้อยละสะสม ของความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลของการดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า (N = 180)

ลำดับที่	ความเชื่อ	ความถี่	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
1	เสียเงิน/สิ้นเปลืองเงิน	81	18.04	18.04
2	เสียสุขภาพ/สุขภาพเสื่อมโทรม	67	14.92	32.96
3	เมา	38	8.46	41.42
4	เสียการเรียน/เรียนไม่รู้เรื่อง	33	7.35	48.77
5	อาจเกิดอุบัติเหตุ	29	6.46	55.23
6	ขาดสติ/ไม่มีสติ	26	5.79	61.02
7	สนุกสนานกับเพื่อน	18	4.01	65.03
8	ทะเลาะวิวาท	13	2.90	67.93
9	มีนิสัยหยาบ	11	2.45	70.38
10	ติดแอลกอฮอล์	11	2.45	72.83
11	น้ำหนักตัวเพิ่ม/อ้วน	11	2.45	75.28
12	พ่อแม่ว่ากล่าวตักเตือน	8	1.78	77.06
13	เสียเวลาเรียน/ขาดเรียน	8	1.78	78.84
14	ง่วงนอน/พักผ่อนไม่เพียงพอ	7	1.56	80.40
15	อาจเกิดโรคประจำตัว	7	1.56	81.96
16	ไปเรียนไม่ทัน/ไปเรียนสาย	5	1.11	83.07
17	ทำให้คนรอบข้างเดือดร้อน	5	1.11	84.18
18	กลายเป็นคนล้มเหลว/ชีวิตไร้ระเบียบ	5	1.11	85.29
19	กลับบ้านดึก	4	0.89	86.18
20	เกิดความเกียจคร้าน	4	0.89	87.07
21	ตื่นสาย	4	0.89	87.96
22	คลายเครียด	4	0.89	88.85
23	มองดูไม่ดี/ภาพลักษณ์เสีย	4	0.89	89.74

ตาราง ๑1 (ต่อ)

ความถี่ ร้อยละ และร้อยละสะสม ของความถี่เด่นชัดเกี่ยวกับผลของการดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า (N = 180)

ลำดับที่	ความเชื่อ	ความถี่	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
24	งานที่ทำอยู่ประสบความสำเร็จ	4	0.89	90.63
25	เสียเวลา	4	0.89	91.52
26	ความเชื่ออื่นๆ	38	8.49	100.01
รวม		449	100.01	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ๑2

ความถี่ ร้อยละ และร้อยละสะสม ของความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า (N = 180)

ลำดับที่	ความเชื่อ	ความถี่	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
1	เพื่อน	127	31.83	31.83
2	พ่อแม่	82	20.55	52.38
3	ญาติ	36	9.02	61.40
4	พี่น้อง	28	7.02	68.42
5	แฟน	26	6.52	74.94
6	ครอบครัว	20	5.01	79.95
7	แม่	13	3.26	83.21
8	อาจารย์	9	2.26	85.47
9	พ่อ	9	2.26	87.73
10	เพื่อนสนิท	8	2.01	89.74
11	คนรอบข้างที่สนิท	6	1.50	91.24
12	บุคคลที่ชอบ	5	1.25	92.49
13	รุ่นพี่ รุ่นน้อง	4	1.00	93.49
14	บุคคลที่ชอบหรือรักในอดีต	4	1.00	94.49
15	เพื่อนๆ ที่ดื่มด้วย	4	1.00	95.49
16	ความเชื่ออื่นๆ	18	4.5	99.99
	รวม	399	99.99	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ๑3

ความถี่ ร้อยละ และร้อยละสะสม ของความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับการควบคุมที่ขัดขวางการดื่ม แอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า (N = 180)

ลำดับที่	ความเชื่อ	ความถี่	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
1	เงิน/ไม่มีเงิน	79	20.10	20.10
2	การสอบ	31	7.89	27.99
3	พ่อแม่/นึกถึงพ่อแม่	29	7.38	35.37
4	ไม่มีเวลาว่าง	21	5.34	40.71
5	การเรียน	21	5.34	46.05
6	เพื่อน/เพื่อนไม่ให้ดื่ม	21	5.34	51.39
7	คุณธรรมกับทัศนคติในการใช้ชีวิต	19	4.83	56.22
8	มีสุขภาพไม่ดี/สุขภาพไม่แข็งแรง	17	4.33	60.55
9	งานที่ต้องทำ/การทำงาน	14	3.56	64.11
10	ไม่ต้องการดื่มแอลกอฮอล์	13	3.31	67.42
11	พ่อแม่ห้ามปราม	13	3.31	70.73
12	ไม่มีเพื่อนไปด้วย/ไม่มีคนไปดื่มด้วย	12	3.05	73.78
13	แฟน/แฟนไม่ให้ดื่ม	11	2.80	76.58
14	ไม่มีโอกาส	9	2.29	78.87
15	ความขี้เกียจ	8	2.04	80.91
16	ครอบครัว	8	2.04	82.95
17	ตนเอง	8	2.04	84.99
18	สถานที่	7	1.78	86.77
19	รายงาน/การบ้าน	6	1.53	88.30
20	ไม่ได้ออกไปเที่ยวกับเพื่อน	5	1.27	89.57
21	ความเชื่ออื่นๆ	41	10.37	99.94
	รวม	393	99.94	

ภาคผนวก จ

ตาราง จ

ผลการวิเคราะห์ข้อกระทงรายข้อ โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนรายข้อระหว่างกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ ด้วยการใช้ทดสอบค่าที (t-test) และหาสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตร (Corrected Item-Total Correlation: CITC) ของมาตรวัดเจตคติต่อพฤติกรรม (N = 180)

ข้อกระทง	การวิเคราะห์ข้อกระทงกลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ						ผ่าน ค่า t	CITC 18 ข้อ	ข้อที่ ผ่าน การ วิเคราะห์
	กลุ่มสูง (n = 27)		กลุ่มต่ำ (n = 27)		t	p			
	M	SD	M	SD					
1. มีโทษ – มีประโยชน์	-0.08	1.40	-2.63	0.89	10.715	.000***	✓	.6411	✓
2. แปลกใหม่ – จำเจ	0.16	1.82	0.54	2.05	-0.962	.170	-	-	-
3. นำสมัย – ล้าสมัย	0.31	1.33	-1.13	1.65	4.711	.000***	✓	.3168	✓
4. น่าเบื่อ – น่าตื่นเต้น	1.12	1.51	-1.73	1.67	8.821	.000***	✓	.5766	✓
5. ควรทำ – ไม่ควรทำ	0.31	1.57	-2.83	0.63	12.967	.000***	✓	.6720	✓
6. น่าชื่นชม – น่าตำหนิ	-0.08	1.15	-2.50	0.85	12.537	.000***	✓	.6880	✓
7. น่าละอายนใจ – น่าภาคภูมิใจ	-0.08	1.08	-2.38	1.08	11.195	.000***	✓	.6455	✓
8. เต็มใจ – ผืนใจ	2.02	0.95	-1.90	1.55	15.004	.000***	✓	.7066	✓
9. เท่ห์ – ไม่เท่ห์	0.55	1.26	-2.46	1.13	12.383	.000***	✓	.6530	✓
10. สูญเปล่า – คุ่มค่า	-0.27	1.45	-2.83	0.52	11.626	.000***	✓	.6328	✓
11. แก่แดด – สมวัย	0.98	1.15	-1.31	1.61	8.054	.000***	✓	.5605	✓
12. สร้างเสริม - บั่นทอน	0.00	1.35	-2.50	0.97	10.444	.000***	✓	.5926	✓
13. ไม่เหมาะสม – เหมาะสม	0.16	1.30	-2.54	0.80	12.402	.000***	✓	.6887	✓
14. มีมนุษยสัมพันธ์ – ไม่มีมนุษยสัมพันธ์	2.04	0.89	-0.19	1.90	7.429	.000***	✓	.5915	✓
15. ดึงดูดใจ - ไม่ดึงดูดใจ	0.82	1.41	-1.52	1.58	7.671	.000***	✓	.6004	✓
16. ขาดสติ – มีสติ	0.00	1.84	-2.65	0.70	9.410	.000***	✓	.5339	✓
17. เข้าสังคมไม่ได้ – เข้าสังคมได้	1.39	1.34	-0.42	1.64	5.958	.000***	✓	.4626	✓
18. เจริญอาหาร – ไม่เจริญอาหาร	0.49	1.37	-1.42	1.74	5.994	.000***	✓	.4836	✓
19. ไม่มั่นใจในตนเอง – มั่นใจในตนเอง	0.80	1.21	-1.40	1.43	8.164	.000***	✓	.5995	✓

หมายเหตุ: *** $p < .001$.

ค่า t ที่ขีดเส้นใต้ วิเคราะห์โดยแยกความแปรปรวน

ค่าวิกฤติของ $r(178) = .123$, $\alpha = .05$ (หนึ่งหาง)

ภาคผนวก ช

แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการตีพิมพ์เอกสาร
ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์

คำชี้แจง

แบบสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรี เกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ของนางสาวจุฬาลักษณ์ เชาวสุวรรณกิจ สาขาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพื่อให้การวิจัยมีคุณภาพและได้ผลเป็นที่น่าเชื่อถือ ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือในการอ่านคำแนะนำในการตอบแบบสำรวจอย่างละเอียด และ**โปรดตอบให้ครบทุกข้อ**ตามความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน โดย ผู้วิจัยขอรับรองว่าคำตอบของท่านจะเป็นความลับ และจะไม่ส่งผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด

ตอนที่ 1

ข้อมูลส่วนตัว

คำแนะนำ

โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือขีดเครื่องหมายถูก (✓) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เลขประจำตัว.....
2. ชั้นปีที่.....
3. คณะ.....
4. เพศ () ชาย () หญิง
5. อายุ.....ปี
6. เกรดเฉลี่ยรวมทุกภาคการศึกษาของท่าน (GPAX) ประมาณ

() 1. ไม่เกิน 1.50	() 2. ระหว่าง 1.51 ถึง 2.00	() 3. ระหว่าง 2.01 ถึง 2.50
() 4. ระหว่าง 2.51 ถึง 3.00	() 5. ระหว่าง 3.01 ถึง 3.50	() 6. ระหว่าง 3.51 ถึง 4.00
7. สาขาวิชาเอกของท่าน.....
สาขาวิชาโท (หรือวิชาเอกคู่).....
8. ท่านเคยดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่

() 1. เคย	() 2. ไม่เคย	(ถ้าไม่เคยให้ข้ามไปตอบข้อ 12)
------------	---------------	---------------------------------

9. โดยเฉลี่ยแล้ว ท่านดื่มแอลกอฮอล์บ่อยเพียงไร

- () 1. ปีละไม่ถึง 12 ครั้ง () 2. เดือนละ 1 ครั้ง
 () 3. เดือนละ 2 ครั้ง () 4. เดือนละ 3 ครั้ง
 () 5. เดือนละ 4 ครั้ง () 6. เดือนละ 5 ครั้ง
 () 7. มากกว่าเดือนละ 5 ครั้ง

10. ท่านดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ต่อไปนี้บ้างน้อยเพียงใด

สถานที่ในการดื่มแอลกอฮอล์	ความบ่อยในการดื่มในแต่ละสถานที่							
	ไม่ได้ดื่มเลย	ปีละไม่ถึง 12 ครั้ง	เดือนละ 1 ครั้ง	เดือนละ 2 ครั้ง	เดือนละ 3 ครั้ง	เดือนละ 4 ครั้ง	เดือนละ 5 ครั้ง	มากกว่าเดือนละ 5 ครั้ง
10.1 ที่บ้านตนเอง								
10.2 ที่บ้านเพื่อน								
10.3 ที่ร้านอาหาร								
10.4 ที่สถานบันเทิง (เช่น ผับ บาร์ ไนต์คลับ)								
10.5 ที่อื่น ๆ โปรดระบุ.....								

11. ท่านดื่มแอลกอฮอล์เพื่อจุดประสงค์ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. สังสรรค์กับเพื่อน () 2. ช่วยคลายเครียด
 () 3. การยอมรับในกลุ่มเพื่อน () 4. แสดงความร่วมสมัย
 () 5. อื่น ๆ โปรดระบุ

12. ท่านคิดว่าการดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่จำเป็นหรือไม่

- () 1. จำเป็น () 2. ไม่จำเป็น

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2

.....
แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์

คำแนะนำ

โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อ และพิจารณาความรู้สึกของท่านว่าสอดคล้องกับคำทางด้านซ้าย ตรงกลาง หรือ ด้านขวา แล้วจึงพิจารณาระดับของความรู้สึกว่ามากน้อยเพียงใด จากนั้นโปรดขีดเครื่องหมายถูก (✓) ลงใน ช่องว่าง **เพียงช่องเดียว** ที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด และ**โปรดตอบทุกข้อ**

ตัวอย่างคำถาม

1. หากฉันดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า ทำให้สิ้นเปลืองเงิน

เป็นไปได้			2 ด้าน พอ ำกััน	เป็นไปได้		
มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก

ตัวอย่างการตอบ

- ถ้าท่านคิดว่า หากท่านดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า **เป็นไปได้มาก** ที่จะทำให้ท่านสิ้นเปลืองเงิน ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง **มาก** ทางด้านซ้าย ใกล้เคียงกับคำว่า **เป็นไปได้**
- ถ้าท่านคิดว่า หากท่านดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า **เป็นไปได้ปานกลาง** ที่จะทำให้ท่านสิ้นเปลืองเงิน ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง **ปานกลาง** ทางด้านซ้าย ใกล้เคียงกับคำว่า **เป็นไปได้**
- ถ้าท่านคิดว่า หากท่านดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า **เป็นไปได้น้อย** ที่จะทำให้ท่านสิ้นเปลืองเงิน ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง **น้อย** ทางด้านซ้าย ใกล้เคียงกับคำว่า **เป็นไปได้**
- ถ้าท่านคิดว่า หากท่านดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า **เป็นไปได้และเป็นไปไม่ได้พอ ำกััน** ที่จะทำให้ท่านสิ้นเปลืองเงิน ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง **2 ข้างพอ ำกััน**
- ถ้าท่านคิดว่า หากท่านดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า **เป็นไปไม่ได้น้อย** ที่จะทำให้ท่านสิ้นเปลืองเงิน ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง **น้อย** ทางด้านขวา ใกล้เคียงกับคำว่า **เป็นไปไม่ได้**
- ถ้าท่านคิดว่า หากท่านดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า **เป็นไปไม่ได้ปานกลาง** ที่จะทำให้ท่านสิ้นเปลืองเงิน ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง **ปานกลาง** ทางด้านขวา ใกล้เคียงกับคำว่า **เป็นไปไม่ได้**
- ถ้าท่านคิดว่า หากท่านดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า **เป็นไปไม่ได้มาก** ที่จะทำให้ท่านสิ้นเปลืองเงิน ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง **มาก** ทางด้านขวา ใกล้เคียงกับคำว่า **เป็นไปไม่ได้**

เป็นไปได้			2 ด้าน พอ ำกััน	เป็นไปได้		
มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
✓						
	✓					
		✓				
			✓			
					✓	
						✓
						✓

คำแนะนำ

โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อ และพิจารณาความรู้สึกของท่านว่าสอดคล้องกับคำทางด้านซ้าย ตรงกลาง หรือ ด้านขวา แล้วจึงพิจารณาระดับของความรู้สึกว่ามากน้อยเพียงใด จากนั้นโปรดขีดเครื่องหมายถูก (✓) ลงใน ช่องว่าง **เพียงช่องเดียว** ที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด และ**โปรดตอบทุกข้อ**

	เป็นไปได้			2 ด้าน พอ ๆ กัน	เป็นไปได้		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
1. หากฉันดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า ทำให้สิ้นเปลืองเงิน							
2. หากฉันดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า ทำให้สุขภาพเสื่อมโทรม							
3. หากฉันดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า ทำให้เมา							
4. หากฉันดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า ทำให้เสียการเรียน							
5. หากฉันดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า ทำให้อาจเกิดอุบัติเหตุ							
6. หากฉันดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า ทำให้ขาดสติ							
7. หากฉันดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า ทำให้สนุกสนานกับเพื่อน							
8. หากฉันดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า ทำให้ทะเลาะวิวาท							
9. หากฉันดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า ทำให้มีมิตรยะ							
10. หากฉันดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า ทำให้ติดแอลกอฮอล์							
11. หากฉันดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า ทำให้น้ำหนักตัวเพิ่ม							
12. เพื่อนของฉัน คิดว่าฉันควรดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า							
13. พ่อแม่ของฉัน คิดว่าฉันควรดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า							
14. ญาติของฉัน คิดว่าฉันควรดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า							
15. พี่น้องของฉัน คิดว่าฉันควรดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า							
16. แฟนของฉัน คิดว่าฉันควรดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า							
17. ครอบครัวของฉัน คิดว่าฉันควรดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า							
18. โดยทั่วไป ฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ เพื่อนของฉัน ประสงค์ให้ฉันทำ							

	เป็นไปได้			2 ด้าน พอ ำกััน	เป็นไปได้		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
19. โดยทั่วไป ฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ พ่อแม่ ของฉัน ประสงค์ให้ฉันทำ							
20. โดยทั่วไป ฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ ญาติ ของฉัน ประสงค์ให้ฉันทำ							
21. โดยทั่วไป ฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ พี่น้อง ของฉัน ประสงค์ให้ฉันทำ							
22. โดยทั่วไป ฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ แฟน ของฉัน ประสงค์ให้ฉันทำ							
23. โดยทั่วไป ฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ ครอบครัว ของฉัน ประสงค์ให้ฉันทำ							
24. บุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อฉัน คิดว่าฉันควร ดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า							
25. คนส่วนมากที่มีความสำคัญในชีวิตฉัน คิดว่าฉันควร ดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือน							
26. บุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อฉัน ดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า							
27. คนส่วนมากที่มีความสำคัญในชีวิตฉัน ดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า							

	ดี			2 ด้าน พอ ำกััน	เลว		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
28. การสิ้นเปลืองเงิน สำหรับฉันเป็นสิ่งที่							
29. การมีสุขภาพเสื่อมโทรม สำหรับฉันเป็นสิ่งที่.....							
30. การเมา สำหรับฉันเป็นสิ่งที่							
31. การเสียการเรียม สำหรับฉันเป็นสิ่งที่							
32. การเกิดอุบัติเหตุ สำหรับฉันเป็นสิ่งที่							
33. การขาดสติ สำหรับฉันเป็นสิ่งที่.....							
34. การสนุกสนานกับเพื่อน สำหรับฉันเป็นสิ่งที่.....							
35. การทะเลาะวิวาท สำหรับฉันเป็นสิ่งที่							
36. การมีมิตรมะ สำหรับฉันเป็นสิ่งที่							
37. การติดแอลกอฮอล์ สำหรับฉันเป็นสิ่งที่							
38. การมีน้ำหนักตัวเพิ่ม สำหรับฉันเป็นสิ่งที่							

คำแนะนำ

โปรดทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

	เป็นไปได้			2 ด้าน พอ ๆ กัน	เป็นไปได้		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
1. ฉันเชื่อว่า ฉันสามารถดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือน ข้างหน้าได้ แม่ไม่มีเงิน							
2. ฉันเชื่อว่า ฉันสามารถดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือน ข้างหน้าได้ แม่มีการสอบ							
3. ฉันเชื่อว่า ฉันสามารถดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือน ข้างหน้าได้ แม่นึกถึงพ่อแม่							
4. ฉันเชื่อว่า ฉันสามารถดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือน ข้างหน้าได้ แม่ไม่มีเวลาว่าง							
5. ฉันเชื่อว่า ฉันสามารถดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือน ข้างหน้าได้ แม่มีการเรียน							
6. ฉันเชื่อว่า ฉันสามารถดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือน ข้างหน้าได้ แม่เพื่อน ๆ ชัดขวาง							
7. ฉันเชื่อว่า ฉันสามารถดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือน ข้างหน้าได้ แม่มีคุณธรรมในการใช้ชีวิต							
8. ฉันเชื่อว่า ฉันสามารถดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือน ข้างหน้าได้ แม่มีสุขภาพไม่แข็งแรง							
9. ฉันเชื่อว่า ฉันสามารถดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือน ข้างหน้าได้ แม่มีงานที่ต้องทำ							
10. ฉันเชื่อว่า ฉันสามารถดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือน ข้างหน้าได้ แม่ไม่ต้องการดื่มแอลกอฮอล์							
11. ฉันเชื่อว่า ฉันสามารถดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือน ข้างหน้าได้ แม่พ่อแม่ห้ามปราม							
12. ฉันเชื่อว่า ฉันสามารถดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือน ข้างหน้าได้ แม่ไม่มีคนดื่มด้วย							
13. ฉันเชื่อว่า ฉันสามารถดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือน ข้างหน้าได้ แม่แฟนไม่ให้ดื่ม							

	จริง			2 ด้าน พอ ๆ กัน	เท็จ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
15. ฉันเรียนรู้ การดื่มแอลกอฮอล์มาในอดีต							
16. ฉันฝึกฝน การดื่มแอลกอฮอล์มาในอดีต							
17. ฉันเข้าใจ วิธีการดื่มแอลกอฮอล์							
18. ฉันดื่มแอลกอฮอล์ได้ ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า							
19. ฉันสามารถดื่มแอลกอฮอล์ได้ ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า							

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ช

แบบสำรวจพฤติกรรมเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์
ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี

แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์

คำแนะนำ

โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือขีดเครื่องหมายถูก (✓) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เลขประจำตัว.....
2. เพศ () ชาย () หญิง
3. ชั้นปี.....
4. คณะ.....
5. ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่
() ดื่ม (กรุณาตอบข้อ 6) () ไม่ดื่ม (ข้ามไปตอบข้อ 7)
6. หากท่านดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านดื่มจำนวนกี่ครั้ง
() 1 ครั้ง () 2 ครั้ง () 3 ครั้ง
() 4 ครั้ง () 5 ครั้ง () มากกว่า 5 ครั้ง โปรดระบุจำนวน.....
7. สาเหตุใดบ้างที่ทำให้ท่านไม่ได้ดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
() ไม่เคยดื่มมาก่อน () ไม่มีเงิน () มีการสอบ
() นึกถึงพ่อแม่ () ไม่มีเวลา () มีการเรียน
() เพื่อน ๆ ชัดขวาง () มีคุณธรรมในการใช้ชีวิต () สุขภาพไม่แข็งแรง
() มีงานที่ต้องทำ () ไม่ต้องการดื่ม () พ่อแม่ห้ามปราม
() ไม่มีคนดื่มด้วย () แพนไม่ให้ดื่ม

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวจุฬาลักษณ์ เชาวสุวรรณกิจ เกิดเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2523 ที่จังหวัดสุรินทร์ สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2545 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2546

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย